

III. FORELÆSNINGER, ØVELSER OG EKSAMINER

a. *Oversigt over de studerende,
der i året 1. oktober 1946 til 30. september 1947 er blevet
immatrikulerede.*

Dimitteret i 1929	1
— i 1931	1
— i 1932	1
— i 1933	5
— i 1934	2
— i 1935	3
— i 1936	5
— i 1937	4
— i 1938	4
— i 1939	7
— i 1940	16
— i 1941	32
— i 1942	22
— i 1943	25
— i 1944	26
— i 1945	45
— i 1946	123
— i 1947	1108
Fra islandske skoler	10
Fra fremmede universiteter eller skoler	28
Cand. polyt.....	2
Immatrikuleret uden studentereksamen i henhold til kgl. resolution	1
Ialt...	1471

Iøvrigt henvises til den i efteråret 1946 udkomne »Liste over de immatrikulerede studerende, der følger undervisningen ved Københavns universitet i det akademiske år i 1946–47«.

b. *Afholdte eksaminer.*1. TILLÆGSEKSAMEN I HENHOLD TIL KGL. ANORDNING AF
8. FEBRUAR 1908 MED SENERE ÆNDRINGER

Januar 1947: Latin: Der indstillede sig 1 stud. theol., som ikke bestod, og 8 stud. mag., af hvilke 5 bestod. Græsk: Der indstillede sig 24 stud. theol., af hvilke 18 bestod, og 5 stud. mag., som alle bestod.

Juni 1947: Latin: Der indstillede sig 4 stud. theol., af hvilke 3 bestod, og 26 stud. mag., af hvilke 17 bestod. Græsk: Der indstillede sig 11 stud. theol., af hvilke 8 bestod, og 10 stud. mag., som alle bestod.

2. ALMINDELIG FILOSOFISK EKSAMEN EFTER KGL. ANORDNING AF
11. APRIL 1927

I året 1946–47 indstillede sig 1410, af hvilke 1041 bestod.

3. SÆRSKILT PRØVE I HEBRAISK

Januar 1947: Der indstillede sig 11 studerende, af hvilke 7 bestod.

Juni 1947: Der indstillede sig 62 studerende, af hvilke 45 bestod.

4. PRØVE I NYTESTAMENTLIG GRÆSK

Juni 1947: Der indstillede sig 1 studerende, som bestod.

5. TEOLOGISK EMBEDSEKSAMEN

Vinteren 1946–47: Der indstillede sig 18, 18 fuldendte eksamen.

Sommeren 1947: — — — 25, 25 — —

Ialt indstillede sig 43, 43 fuldendte eksamen.

Af disse fik 1 laudabilis et quidem egregie, 31 laudabilis og 11 haud illaudabilis.

Vinteren 1946–47.

Andersen, Erik (1940)	97 laud.
Berg, Ove (1940)	90 laud.
Bjergager, Peder Aage (1938). .	70 laud.
Christiansen, Jens Thomas	
Ejnar (1932)	75 laud.
Christiansen, Per Georg Vil-	
helm (1939)	93 laud.
Eriksen, Jens (1935)	87 laud.
Helleskov, Børge (1941)	109 laud.
Jørgensen, Jørgen Poul (1940)	79 laud.
Langhoff, Johannes Freuden-	
reich (1938)	108 laud.
Legarth, Henning Hugger	
(1931)	98 laud.
Møller, Jørgen (1940)	88 laud.
Møller, Max (1940)	70 laud.
Olsen, Jens Børge (1940)	97 laud.
Paaske, Oluf Emil (1941)	117 laud.
Poulsen, Aage Rikard (1938) . .	74 laud.
Schjøth, Folmer (1939)	61 laud.

Thyssen, Anders Børge Pon-	
toppidan (1939)	111 laud.
Villumsen, Kristian Erik (1940)	93 laud.

Sommeren 1947.

Andersen, Arne Christian Klo-	
stergaard (1940)	90 laud.
Andersen, Jens (1941)	92 laud.
Buchhave, Johannes Rudolf	
(1941)	99 laud.
Boss, Frede Christen (1941) . .	116 laud.
Faarvang, Kai Olav (1940) . . .	80 laud.
Flensted-Jensen, Helge (1938).	73 laud.
Hansen, Egon Arne (1941) . . .	95 laud.
Hansen, Henry Gunnar Rodi	
(1939)	77 laud.
Hansen-Mulvad, Viggo (1940).	90 laud.
Johansen, Olaf Paul Emanuel	
(1940)	96 laud.
Jørgensen, Oluf (1940)	64 laud.

Lange, Norman Drury (1940). 115 laud.	Olesen, Karl Richard (1936).. 83 laud.
Lyse, Edvard Joachim (1939).. 82 laud.	Pedersen, Oskar Johan Ram-
Møller, Holger Paulsen (1941). 116 laud.	skov (1940) 73 laud.
Nielsen, Eduard Mikael Vand-	Riis, Søren Peder (1940) 70 laud.
borg (1941)et quidem egregie	Saxe, Poul Børge (1940) 96 laud.
Nygaard, Harald Taft (1941).. 67 laud.	Storebjerg, Niels (1941) 99 laud.
Odgaard, Alfred (1939) 66 laud.	Sørensen, Johannes Vagn (1941) 101 laud.
Olesen, Elith Møller (1941)... 109 laud.	Tofte, Knud Thorkil (1939)... 78 laud.

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1946-47.

1) Nye testamentes eksegese: 2. Timotheusbrev 3, 14-4, 8 (incl.). 2) Nye testamentes bifag: En karakteristik af Johannes' åbenbaring og anden nytestamentlig apokalyptik, med særligt henblik på spørgsmålet om stoffets oprindelse. 3) Gamle testamentes eksegese: a) (gl. ordning) Gen. 12, 10-20 (incl.). b) (maksimum) Gen. 34, 20-31 (incl.). c) (minimum) Gen. 16, 1-10 (incl.). 4) Kirkehistorie: a) (gl. ordning) Grundtvigianismens oprindelse og dens særpræg som kirkelig retning. b) (kandidater med speciale i kirkehistorie) En redegørelse for Luthers tanker om gudstjenesten og den lutherske gudstjenesteforms tilblivelse. c) (minimum) Danmarks kirkehistorie 1800-1825. 5) Dogmatik: En udredning af problemet om Jesu historiske persons betydning for den kristne tro. 6) Etik: Den evangelisk-lutherske retfærdiggørelseslæres konsekvenser for den kristelige etik.

Sommeren 1947.

1) Nye testamentes eksegese: Huck-Lietzmanns synopse § 94-95 (Markus 4, 21-29 ≠ Lukas 8, 16-18 ≠ Matthæus 13, 12. 2) Nye testamentes bifag: Hvorvidt kan Actas beretning korrigeres og suppleres ved hjælp af de ni almindelig anerkendte Paulusbreve? 3) Gamle testamentes eksegese: a) (gl. ordning) Amos 5, 1-10 (incl.) eller, dersom denne tekst ikke er opgivet som læst, da Jes. 5, 8-19 (incl.), eller, Jes. 49, 1-10 (incl.). b) (maksimum) Amos 7, 1-9 (incl.). c) (minimum) Salme 6, 1-11 (incl.). 4) Kirkehistorie: a) (gl. ordning og maksimum) Thomas Aquinerens sakramentlære. b) (minimum) En karakteristik af den anglikanske kirke. 5) Dogmatik: En undersøgelse af, hvorvidt der i Det nye testamente findes et grundlag for den kirkelige treenighedslære. 6) Etik: Søren Kierkegaards opfattelse af religiøsitet og kristendom.

6. JURIDISK EMBEDSEKSAMEN, STATSVIDENSKABELIG EKSAMEN SAMT EKSAMEN I FORSIKRINGSVIDENSKAB OG STATISTIK

α. Juridisk embedseksamen.

Vinteren 1946-47: Der indstillede sig 97, 89 fuldendte eksamen.
Sommeren 1947: — — — 121, 110 — —

Ialt indstillede sig 218, 199 fuldendte eksamen.

Af disse fik 141 første karakter, 52 anden karakter 1 og 6 anden karakter 2.

Vinteren 1946-47.

Efter kgl anordning af 13. juli 1937.	
Agersnap, Ole (1940)	12,93 første
Ahlström, Jacques (1941)	12,68 første
Andersen, Erik (1939)	11,73 første
Andersen, Kurt Regnar (1938)	12,07 første
Andersen, Poul (1939)	12,47 første
Andrup, Henrik Holst Hin- denburg (1939)	12,47 første
Bonnesen, Anna Frede- rikke (1935)	11,00 anden 1.
Bornemann, Claus Erik (1940)	12,40 første
Brendstrup, Gert (1940)	11,87 første
Christensen, Ebbe Møller (1939)	11,13 anden 1.
Christensen, Frede Axel (1940)	11,80 første
Christensen, Hans Eiler Belvedere (1940)	12,27 første
Christensen, Niels Borge (1932)	12,07 første
Debel, Poul (1939)	10,87 anden 1.
Ehrenreich-Hansen, Niels (1939)	13,00 første
Ekman, Stig (1939)	11,93 første
Falk-Rønne Bent (1941)	12,57 første
Falkenberg, Asger Jakob (1939)	12,27 første
Felbo, Paul (1939)	11,73 første
Frandsen, Erik Ebbe (1940)	11,67 første
Freksen, Jørgen (1939)	11,79 første
Gislason, Halfdan Johannes Weiss (1939)	11,67 første
Gunnarsen, Arne Leif (1940)	12,40 første
Hallberg, Egon (1936)	10,47 anden 2.
Hansen, Andrea (1939)	11,80 første
Hansen, Ejnar (1939)	11,47 anden 1.
Hansen, Orla Graulund (1940)	13,60 første
Hansen, Ove (1941)	13,14 første
Hee, Edward Herbert Rhogan (1939)	12,33 første
Hesselbjerg, Erik (1940)	12,57 første
Himmelstrup, Uffe (1939)	11,80 første
Holm, Vagn (1940)	12,07 første
Holmstrup, Arne (1940)	13,50 første
Hommel, Hans Preben Gottlob (1940)	11,67 første
Horn, Krie (1935)	10,79 anden 1.
Jacobsen, Arne Juul (1939)	11,80 første
Jacobsen, Gerhard Ringe (1926)	11,93 første
Jensen, Tage Ulrik Johan- nes (1940)	13,07 første
Jensen, Valdemar Skov- gaard (1940)	12,53 første
Jørgensen, Verner (1939)	12,27 første
Kemp, Henrik (1940)	12,73 første
Kofoed, Erik Mogens (1938)	11,67 første
Kruse, Anders Vinding (1940)	13,40 første
Lange, Harri Walther (1940)	11,40 anden 1.
Larsen, Anders Anton (1937)	11,07 anden 1.
Larsen, Dagny Margrethe (1935)	10,93 anden 1.
Larsen, Karl Børge (1940)	11,71 første
Lauritzen, Erik Kragh (1941)	12,33 første
Lütze, Bo Douglas Julius (1939)	12,33 første
Mahler, Mads Nielsen (1933)	11,67 første
Mortensen, Alf Eyvind (1938)	12,47 første
Mortensen, Karen Ruud (f. Holm) (1938)	13,00 første
Nielsen, Folmer (1940)	12,80 første
Nielsen, Johannes Woge- lius (1934)	12,21 første
Nielsen, Vagn Stefan Vil- helm (1938)	11,27 anden 1.
Nielsen, Verner Thomas Moll (1937)	11,73 første
Oksen, Erik (1941)	12,00 første
Pedersen, Børge Hyllehoj (1937)	11,80 første
Pedersen, Helge Louis (1940)	12,40 første
Petersen, Sven-Ove (1939)	11,67 første
Petersen, Torben (1937)	10,53 anden 2.
Poulsen, Finn (1939)	12,20 første
Rahbek, Inger Christensen (1939)	12,43 første
Rambusch, Jørgen Harald (1930)	10,73 anden 1
Rasmussen, Johannes Ban- gert (1940)	13,00 første
Richnagel, Bent (1940)	12,87 første
Riddervold, Thomas Adolf (1938)	12,00 første
Ringgaard-Christensen, Johannes (1938)	10,73 anden 1.
Rokkjær Mogens (1939)	10,67 anden 1.
Runebo, Kaj Oscar Søn- dergaard (1935)	11,00 anden 1.
Ruus, Gerda Marie (1939)	13,40 første
Sand, Rudolf Arne (1940)	13,64 første
Simonsen, f. Braunstein, Inger Biehl (1939)	12,07 første
Skade, Bendt (1940)	12,33 første
Steffensen, Ellen (1937)	11,67 første
Steglich-Petersen, Axel Johan (1938)	11,27 anden 1.
Stenersen, Erik Brede (1939)	11,93 første
Storm, Per Mogens (1939)	11,80 første
Svanholm, Jens Christian (1939)	10,80 anden 1.
Sørensen, Christian Lørup (1941)	13,21 første
Thorgils, Hans (1938)	11,40 anden 1.
Vestbirk, Knud (1939)	12,40 første
Wilcke, Birger Røstrup (1941)	13,60 første

Vilhelmsen, Karl Kristen-
sen (1929) 11,07 anden 1.
Winther, Mogens Peter
(1940) 10,73 anden 1.

Efter kgl. anordning af 19. juli 1944.

Ammentorp, Inge Mar-
grethe Kirstine Friis
(1942) 12,29 første
Hermansen, Svend Olaf
(1939) 13,00 første
Hoyer, Mogens Sand (1937) 12,29 første
Pedersen, Villy Martin
(1927) 12,36 første

Sommeren 1947.

Efter kgl. anordning af 13. juli 1937.

Adamsen, Carl Jørgen
(1938) 12,86 første
Andersen, Bength Martin
(1941) 13,50 første
Bang-Ebbestrup, Per
(1939) 11,14 anden 1.
Barnoe, Hans Oluf (1930) 11,67 første
Bends, Pavel Christian
Bang (1940) 11,79 første
Bildsoe, Birthe Tove (1939) 12,07 første
Bindselev, Erling (1940) .. 11,50 anden 1.
Bing, Kaare Trolle (1940) 11,00 anden 1.
Broden, Johan (1936) 11,00 anden 1.
Christensen, Bent (1940) . 13,50 første
Christensen, Helge (1934) 12,21 første
Christophersen, Helge Emil
Bartels (1941) 12,86 første
Dresing, Dennis Gerald
(1938) 11,33 anden 1.
Dreyer, Edel (1940) 11,71 første
Dyhr, Henny Agathe
Estrup (1941) 12,00 første
Effersø, Torsten (1941) ... 11,79 første
Egeberg, Svend Carstensen
(1939) 10,71 anden 1.
Eriksen, Erling Vilhelm
Rosenberg (1939) 11,07 anden 1.
Espelund, Carl Ejnar
(1939) 11,29 anden 1.
Finsen, Olaf (1940) 11,21 anden 1.
Fischer, Inge Skrap (1940) 11,80 første
Galsgaard, Kjell Axel Jens
(1939) 11,29 anden 1.
Gernaas, Svend James
(1940) 11,86 første
Gjerding, Ib Edgard (1939) 11,79 første
Hallberg, Egon (1936) ... 10,80 anden 1.
Hansen, Anker Werner
(1929) 12,40 første
Hansen, Poul Flemming
Hjorth (1941) 12,93 første
Hansson, Børge Helmuth
Hartvig (1939) 12,36 første
Heide-Jørgensen, Ingeborg
(1941) 11,93 første

Hellberg, Ruth (1934) ... 10,87 anden 1.
Henriksen, Carla Marie
(1931) 11,67 første
Henriksen, f. Torlund, Elise
(1939) 10,43 anden 1.
Henriksen, Niels Mogens
(1940) 12,71 første
Heyman, Allan (1939) ... 11,71 første
Holck-Christensen, Axel
(1941) 12,92 første
Hornbech, John Rendtorff
(1937) 10,13 anden 2.
Jensen, Henning Emanuel
(1941) 12,43 første
Jensen, Mogens Bjerre-
gaard (1940) 11,67 første
Jensen, Ole Christian (1941) 10,93 anden 1.
Jensen, Ole Henning (1941) 12,86 første
Jørgensen, Bent Worm
(1938) 12,00 første
Knudsen, Holger Nyvang
(1940) 13,36 første
Knudsen, Per Oluf Borg
(1941) 14,00 første
Lando, Ole Bent (1940) ... 13,00 første
Landstrøm, Henry Osvald
(1940) 11,67 første
Larsen, Asker Tage (1940) 12,14 første
Laugesen, Elisabeth (1934) 11,00 anden 1.
Laursen, Anders (1941) .. 11,29 anden 1.
Loft, Per (1940) 12,00 første
Lund, Knud Erik (1939) . 12,07 første
Lund, Søren (1937) 10,87 anden 1.
Madsen, John Willy (1940) 11,93 første
Madsen, Poul Palle (1941) 11,86 første
Magnussen, Jørgen Strarup
(1940) 11,86 første
Møller, Poul (1938) 12,43 første
Nielsen, Aage Steen (1939) 12,64 første
Nielsen, Esther Lissi Grethe
(1937) 11,50 anden 1.
Nielsen, Feodor (1939) ... 12,00 første
Nielsen, Hans-Ebbe Bern
(1939) 11,00 anden 1.
Nielsen, Thorkil Pape
(1941) 13,43 første
Olesen, Ingvar Jørgen Keck
(1940) 11,93 første
Olsen, Bent Bernhard
(1938) 11,27 anden 1.
Olsen, Svend Aage (1940) 12,33 første
Osborg, Hans Henning
(1936) 11,36 anden 1.
Pedersen, Poul Christian
(1937) 10,80 anden 1.
Permin, f. Wridt, Mar-
grethe Sanne (1927) ... 10,40 anden 1.
Petersen, Jens Louis (1940) 11,71 første
Poulsen, Poul Erik (1940) 11,79 første
Rasmussen, Ejnar (1939) . 11,64 anden 1.
Rasmussen, Else Koed
(1939) 11,93 første
Rasmussen, Knud Eli Eglin
(1941) 12,43 første
Rasmussen, Preben Ove
(1939) 12,20 første

Saabye, Jørgen Regnar (1940)	12,47 første	Vilstrup, Svend Ivar (1940)	11,50 anden 1.
Salomonsen, Uffe (1940) .	11,20 anden 1.	Wiuff, Niels Poul Andreas (1939)	11,93 første
Sander, Jørgen Frederik (1940)	11,71 første	Wolthers, Vibeke Lissen (1939)	11,71 første
Seiersen, Ove Steen (1941)	11,07 anden 1.	Ostergaard-Nielsen, Ove (1939)	11,79 første
Seligmann, Hans Erik Ludvig (1938)	11,86 første		
Siesby, Erik Oscar (1939).	12,13 første		
Skjødt, Karl Vilhelm (1941)	11,57 anden 1.		
Stausholm, Søren Vilhelm (1931)	11,87 første	Efter kgl. anordning af 19. juli 1944.	
Steglich-Petersen, Axel Johan (1938)	11,87 første	Bjerre, Søren Jensen (1941)	12,79 første
Sørensen, Leo Søndergaard (1940)	12,00 første	Esdorf, Ole Jørgen (1940)	12,86 første
Sørensen, Torkild Vilhelm (1939)	12,14 første	Hansen, Svend (1939) . . .	11,57 anden 1.
Thomsen, Jørgen Thomas (1939)	11,93 første	Jensen, Frederik Aage (1939)	11,36 anden 1.
Toft, Aage Emil (1941) . .	11,36 anden 1.	Kofoed, Knud Wegener (1942)	12,57 første
Toft, Erik (1941)	12,00 første	Nygaard, Keld Derni (1941)	12,14 første
Trier, Gajus Helios Latinus (1940)	11,40 anden 1.	Rasmussen, Jørgen Ebbe (1942)	12,57 første
Waaben, Jens Knud (1940)	13,00 første	Rasmussen, Poul Georg William Rømert (1934)	11,00 anden 1.
Weber, Frantz Rudolf (1940)	12,87 første	Riis, John (1940)	12,21 første
Wejdling, Bent Christian Otto Knutson (1940) . .	10,53 anden 2.	à Rogvi, Finn (1942) . . .	13,29 første
Werner, f. Hansen, Hedevig Benedicte Aase Herlov (1941)	12,14 første	Thaysen, Stig Olof (1937)	11,43 anden 1.
		Thorberg, Bent (1941) . . .	11,36 anden 1.
		Torkild-Hansen, Henning Peter (1939)	11,07 anden 1.
		Tverskov, Børge (1942) . .	12,50 første
		Vidstrup Karl Evald Con- stans (1941)	12,21 første

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1946–47.

Eksamens 1ste del.

1. Den 28. maj vedtager rigsdagen et omfattende lovforslag om folkeskolen, der bl. a. indeholder en ekspropriationsbestemmelse. Ved et kongeligt åbent brev af 29. maj sluttet rigsdagssamlingen, men allerede den 7. juni sammentræder rigsdagen påny til en overordentlig samling.

Hvilke betragtninger kan der ud fra grundloven fremsættes angående lovforslagets stadfæstelse?

2. Kan konstaterende forvaltningsakter tilbagekaldes?
3. A, der var født i 1890 af danske forældre bosat i Rumænien, blev i 1895 sammen med forældrene naturaliseret dér, men mistede i 1905 igen sin rumænske indfødsret som følge af en forandring i den rumænske lovgivning. Han er stadig forblevet bosat i Rumænien.

Hvorledes er nu hans statsborgerretlige stilling efter dansk ret?

4. Til brug ved besættelsen af et ledigt lærerembede i folkeskolen indstillede skolekommissionen i henhold til § 30, stk. 3 i lov nr. 211 af 20. maj 1933 tre af otte ansøgere til ansættelse i embedet. Skoledirektionen anså ikke de tre indstillede ansøgere for at være de bedst kvalificerede og nægtede at følge indstillingen.

Kan skoledirektionen ansætte en af de ikke indstillede ansøgere?

5. Hvad betyder princippet om staternes lighed i folkeretten?

Eksamens 2den del.

Efter kgl. anordning af 13. juli 1937.

1. A, der er lidenskabelig bogsamler, har forgæves søgt at afkøbe B en sjælden gammel bog. Medens B er bortrejst, lykkes det A ved falske foregiveness at få B's husbestyrerinde til at udlevere ham bogen, hvorefter han sender B en check på et beløb svarende til bogens sidste auktionspris. B returnerer checken og anmelder A for tyveri. Det oplyses, at bogens værdi efter sagkyndigt skøn nu ligger væsentligt over den sidste auktionspris. Hvorvidt kan A straffes?
2. Et oplysningsbureau besvarer en af sine kunders forespørgsel om et firma N. N.'s økonomiske forhold med en udtalelse om, at firmaet flere gange har været genstand for forgæves fogedforfølgning og må anses for insolvent. Det virkelige forhold er imidlertid, at der vel to gange har været gjort udlæg hos firmaet, men at der begge gange var dækning for kravet, og at firmaet er solvent.
Firmaet anlægger injuriesag mod oplysningsbureauet og kræver straf og mortifikation samt erstatning efter straffelovens ikrafttrædelseslov § 15. Hvorvidt kan der gives firmaet medhold i dets påstand?
3. A, der er indehaver af en luftgynges i et forlystelsesetablisement, bliver den sidste aften, etablisementet holder åbent, af sin mekaniker gjort bekendt med, at der er konstateret en fabriktionsfejl ved gyngen, som kan bevirke dens nedstyrtning, hvis den bringes i for kraftig svingning. Skønt han anser risikoen for ret ringe, beslutter han straks at indstille driften, men ser i det samme en uven, der har truet med at anmelde ham for et strafbart forhold, stige op i gyngen. Ifølge en øjeblikkelig indskydelse giver han mekanikeren ordre til at vente lidt med at skride ind, gyngen kommer i gang, og manden styrter ned og dræbes.
Hvorvidt kan A og mekanikeren straffes?
4. Hvad forstås ved »nødvendigt Procesfællesskab«, og hvilke regler gælder der herom?
5. I henhold til en dom, hvorved A var tilpligtet at betale B 1000 kr. i erstatning, blev der af B foretaget udlæg, men da det viste sig, at A var insolvent, blev der af B indgivet konkursbegæring mod A.
Det viste sig, at A nogen tid forinden domsafsigelsen havde overdraget sin faste ejendom, der ved sidste vurdering var ansat til en værdi i handel og vandel af 60.000 kr., til sin søn for en købesum af 35.000 kr. på betingelse af, at sønnen forpligtede sig til at forsørge A, der var 73 år gammel, så længe denne levede.
a) Vil den nævnte transaktion kunne kræves afkræftet af konkursboet?
b) Ville der være nogen mulighed for omstødelse af transaktionen allerede på grundlag af det foretagne udlæg?
6. I hvilke tilfælde kan udstykning af et krav finde sted under en borgerlig sag, og hvilke følger har en udstykning?

Efter kgl. anordning af 19. juli 1944.

1. Boghandler Buch, der var bagud med lejen for sit lokale, overgav sin sagfører, Svendsen, 3000 kr. og bad ham betale den forfaldne leje dermed. Svendsen opsatte betalingen, idet han tilskrev Buch, at han først ville forhandle med udlejerens om nedsættelse af lejen, som boghandelen ikke i længden kunne bære. Inden lejen var betalt, gik Buch fallit. Boet krævede da Svendsen for de 3000 kr., men han gjorde gældende, at han modregnede dem i sit regreskrav for en selvskyldnerkautionsforpligtelse,

som han havde påtaget sig for Buch året før, og som han nu efter konkursen havde måttet indfri med 4000 kr.

Bør der gives Svendsen medhold heri?

2. Den 24. februar 1946 overdrog gårdejer Eriksen jagtretten på sin ejendom til direktør Olesen for tidsrummet 1. april 1946 til 1. april 1948 for en leje af 1200 kr., der betaltes forud ved indgåelsen af aftalen, i hvilken det bl. a. hed, at den jagtberettigede skulle udvise fornøden skånsomhed, således at vildtbestanden på ejendommen ikke forringedes. Aftalen blev ikke tinglyst.

Den 8. juni 1946 foretog hypotekforeningen, der ifølge et den 31. maj 1929 tinglyst pantebrev havde pant i ejendommen for 32.000 kr., udlæg i ejendommen for terminsrestancer pr. 11. juni 1945, og ved den følgende tvangsauktion viste det sig, at der langtfra var dækning for gælden til hypotekforeningen, der erholdt ejendommen udlagt som ufyldestgjort panthaver. Hypotekforeningen meddelte derefter Olesen, at den ikke kunne anerkende hans fortsatte udøvelse af jagtretten. Under den følgende retssag hævder Olesen, at den ham ved aftalen med Eriksen til lagte ret må respekteres af hypotekforeningen indtil den 1. april 1948, subsidiært indtil den 1. maj 1947.

Hvorledes bør denne tvist afgøres?

Hvorvidt ville det have været af betydning for afgørelsen, om aftalen mellem Eriksen og Olesen havde været tinglyst?

3. Hvorvidt er en kreditor, der foruden sin personlige fordring har panteret for sit krav, berettiget til, når kravet er forfaldet, at søge sig fyldestgjort i henhold til sin fordringsret uden først at søge dækning i pantet?

Gør det nogen forskel, om debitor er solvent, eller hans bo er under konkursbehandling, eller om pantet er stillet af debitor selv eller af en trediemand?

4. Vognmand Petersen havde hos fabrikant Carlsen lånt 1500 kr. rentefrit mod underpant i sit ikke tidligere behæftede automobil. Nogen tid efter pantebrevets tinglysning rejste Petersen yderligere et lån hos direktør Holm, og til sikkerhed herfor tinglystes et nyt underpantebrev i automobilet, hvilket pantebrev uden oprykningssklausul angav at respektere ovennævnte 1. prioritet på 1500 kr.

Efter senere at have indfriet 1. prioriteten til Carlsen indleverer Petersen det kvitterede pantebrev til aflysning, idet han samtidig fremsender et af ham i behørig form udstedt, ikke rentebærende ejerpantebrev for 1500 kr. i automobilet, hvilket dokument han begærer tinglyst på den indfrieede 1. prioritets plads.

Hvorvidt bør denne begæring tages til følge?

Ville det i så henseende spille nogen rolle, om pantebrevet til Holm havde indeholdt en klausul om ret til oprykning i ethvert tilfælde af bortfald af foranstående prioritet?

5. Inspektør A, der er født den 27. december 1925, sælger den 3. oktober 1946 til købmand B for egen regning 30 tønder olie at levere i løbet af november måned til en pris af 150 kr. pr. tønde.

Han omtaler først salget for sin fader og værge den 30. oktober, da prisen er faldet til 110 kr. pr. tønde. Faderen meddeler omgående B, at han som sønnens værge ratihaberer salget.

Købmand B, der ikke har haft anelse om, at A var umyndig, nægter under disse omstændigheder at vedstå handelen.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

6. Hvilket lands lov må antages at være bestemmende for retsforholdet mellem faderen og hans udenfor ægteskab fødte børn?
7. Den 19. maj 1939 dræber *A* i hidsighed sin velstående svigersøn *B*, som er gift med hans datter *C*, der er hans og hans afdøde hustrus eneste barn. I henhold til et af ægtefællerne tidligere oprettet testamente overtager *C* som universalarving hele fællesformuen 156.000 kr., der hidrører fra *B*'s forretningsvirksomhed.
Den 26. september 1946 dør *C* barnløs og uden at have truffet testamentarisk bestemmelse vedrørende sine efterladenskaber. Hendes efterladte formue udgør 204.000 kr.

Hvorvidt er *A* berettiget til at tage arv efter *C*?

Teoretisk opgave:

Der ønskes en redegørelse for sondringen mellem individuelt bestemte og artsbestemte krav samt for sondringens betydning for dansk rets regler om omsætningsbeskyttelse.

Eksamens 3die del.

Efter kgl. anordning af 13. juli 1937.

1) Teoretisk opgave:

Samme opgave som ved eksamens 2den del efter kgl. anordning af 19. juli 1944 (se ovenfor).

2) Almindelig opgave:

Samme opgave som opgave nr. 1 ved eksamens 2den del efter kgl. anordning af 19. juli 1944 (se ovenfor side 52).

Efter kgl. anordning af 19. juli 1944.

Almindelig opgave:

Samme opgave som ved eksamens 2den del efter kgl. anordning af 13. juli 1937 (se ovenfor side 52).

Konkret opgave:

I et notarielt bekræftet testamente af 21. oktober 1911 bestemte grosserer Andersen og hustru Olga Andersen, der levede i sædvanligt formuefællesskab og ingen livsarvinger havde, at den længstlevende af dem skulle være den andens eneste arving, dog således, at formuen efter den længstlevendes død skulle tilfalde et legat »Grosserer Andersen og Hustrus Legat for trængende syersker«. Det tilføjedes, at testamentet var uigenkaldeligt, og at den længstlevende skulle være uberettiget til at foretage nogensomhelst forandring i testamentet, bortset fra at hustruen, hvis hun blev den længstlevende, frit kunne disponere over 50.000 kr.

Efter grosserer Andersens død i 1921 overtog enken boet som eneste arving.

Hun indgik derefter den 20. maj 1926 nyt ægteskab med grosserer Berthelsen, og forinden oprettedes en behørigt tinglæst ægtepagt, hvorved der indførtes fuldstændigt særeje mellem ægtefællerne. I ægtepagten bestemtes derhos, at hustruen til manden som gave udstedte et rentefrit pantebrev i den hende tilhørende ejendom på 150.000 kr., som var uopsigeligt, så længe hustruen levede.

Ifølge et af de to ægtefæller i 1928 oprettet testamente skulle grosserer Berthelsens formue ved hans død tilfalde et legat »Grosserer Berthelsen og Hustrus Legat for trængende kunstnere«, dog at hustruen, hvis hun overlevede manden, skulle nyde renterne, så længe hun levede, og arve det ham

tilhørende indbo. Ved hustruens død skulle af hendes formue et beløb, stort 50.000 kr., tilfalde det af dem oprettede legat, medens 60.000 kr. skulle tilfalde hendes søsters 4 børn til lige deling; resten skulle tilfalde »Grosserer Andersen og Hustrus Legat«.

Ved pantebrev af 12. oktober 1936, tinglyst samme dag med pant i fru Berthelsens ejendom, erkendte hun at være sin mand skyldig 250.000 kr., uden at der forelå nogen oplysning om grunden hertil. Pantebrevet var rentefrit og uopsigeligt, så længe hun levede, hvorhos det skulle stå tilbage for eventuelt senere stiftede lån i ejendommen.

Ved tinglyst skøde af 1942 overdrog fru Berthelsen den hende tilhørende ejendom til sin mand for ejendomsskyldværdien. Overdragelsessummen berigtigedes ved, at han dels overtog de indestående prioriteter, dels kvitterede de ovenfor nævnte 2 pantebreve på ialt 400.000 kr. Restbeløbet, 80.000 kr., skulle anses for berigtiget, ved at han frafaldt sit krav på fru Berthelsen i anledning af sin administration af ejendommen og derunder afholdte udgifter til modernisering af denne.

Ved mandens død i 1943 blev hans efterladte formue, ca. 1 mill. kr., bortset fra hans indbo, der indbragte hustruen 40.000 kr., udlagt til det ommeldte legat.

Hustruen, der ejede en del kostbare smykker, ønskede, at den ene af søsterdøtrene, som boede hos hende, og for hvem hun var beskikket til værgе, skulle have nogle af disse smykker udover sin arvelod. Hun lejede i den anledning en box i niecens navn og deponerede nogle af smykkerne deri, til samlet værdi af ca. 10.000 kr., dog uden at sige noget til niecen derom.

Ved hustruens død i 1944 blev hendes formue opgjort til ca. 200.000 kr. Heri var ikke medregnet de i boxen deponerede smykker.

Det kunne kun oplyses, at 3 af søsterbørnene var i live, hvoraf den enes opholdssted var ubekendt.

I fru Berthelsens bo fremsatte såvel Andersens legat som fru Berthelsens søsterbørn krav om, at der blev anlagt sag af boet imod Berthelsens legat til tilbagebetaling såvel af de 150.000 kr., der ved ægtepagten af 1926 var skænket grosserer Berthelsen af hans hustru, som af det beløb 250.000 kr., for hvilket hun havde udstedt pantebrev til ham den 12. oktober 1936. Ligeledes påstod arvingerne, at Berthelsens legat skulle tilbagebetale 130.000 kr. i anledning af den overdragelse af fru Berthelsens ejendom, der fandt sted ved skøde af 1942 til Berthelsen, idet arvingerne gjorde gældende, at ejendommens værdi i handel og vandel var 50.000 kr. større end ejendomsskyldværdien, og i hvert fald bestred, at grosserer Berthelsen virkelig havde fået 80.000 kr. tilgode hos sin hustru ved udlæg til modernisering af ejendommen og ved dens administration.

Medens bestyrelsen for Andersens legat anerkendte, at fru Berthelsen havde kunnet disponere over et beløb på 50.000 kr. til fordel for andre, bestred den, at hun, således som sket, kunne disponere over ialt 110.000 kr. Og Andersens legats bestyrelse kunne heller ikke anerkende, at der ved anbringelsen af de 10.000 kr. smykker i den i søsterdatterens navn lejede box var skabt en ret for søsterdatteren til disse smykker.

Søsterbørnene gjorde krav på at få udbetalt de dem tillagte 60.000 kr., subsidiært 50.000 kr., medens bestyrelsen for Berthelsens legat forlangte de 50.000 kr. udbetalt til sig. Såvel søsterbørnene som bestyrelsen for Berthelsens legat gjorde gældende, at hustruen ikke blot kunne disponere over de 50.000 kr., men også over provenuet af indboet, 40.000 kr.

Den søsterdatter, i hvis box der var anbragt smykker til værdi 10.000 kr., påstod sig desuden gennem sin værgе disse smykker tillagt forlods.

Der ønskes en redegørelse for, hvorvidt og i hvilket omfang fru Berthelsens bo kan gøre krav gældende mod Berthelsens legat, og hvorledes de i fru Berthelsens bo værende midler vil være at fordele.

Sommeren 1947.

Eksamens 1ste del.

1. For så vidt muligt at forebygge udbredelse af mund- og klovsyge udfærdigede landbrugsministeriet den 3. april 1946 en bekendtgørelse indeholdende forbud mod overførelse af levende klovbærende dyr fra Møen til det øvrige land, jvf. lov nr. 156 af 14. april 1920 § 16, stk. 2 og § 18. Bekendtgørelsen skulle ifølge sit indhold træde i kraft straks. Den indrykkes i lovtidende den 10. s. m.

Kan en landmand, som den 8. s. m. vidende om forbudet har handlet i strid dermed, straffes?

2. I hvilke henseender har rigsretssagen 1855-56 mod A. S. Ørsted m. fl. haft betydning for dansk rets regler om ministrenes ansvarlighed?
3. I anledning af, at nogle sekretærstillinger i justitsministeriet blev nedlagt ved normeringslov, tilbød staten en af indehaverne, den 36-årige sekretær N ansættelse som fuldmægtig i landbrugsministeriet, hvilket tilbud N, der ønskede at blive dommer i en ung alder, afslog. Justitsministeriet afskedigede derefter N. Under en modministeriet anlagt sag påstod N principalt afskedigelsen kendt ugyldig, idet han gjorde gældende, at han, der ikke havde kgl. udnævnelse, ikke var forpligtet til at modtage forflyttelse mod sin vilje. Subsidiært påstod han sig tillagt 3 måneders løn og ret til i 5 år at oppebære ventepenge. Mest subsidiært krævede han sig tilkendt 3 måneders løn og sædvanlig pension.

Kan der gives N medhold i disse påstande?

4. I hvilke tilfælde kræves ratifikation af en traktat?
5. I hvilket omfang kan de afgørelser, der træffes af vurderingskommissioner om ekspropriationserstatningers størrelse, efterprøves af domstolene?

Eksamens 2den del.

Efter kgl. anordning af 13. juli 1937.

1. a) Hvorvidt skal der i en borgerlig sag med en umyndig part lægges vægt på den umyndiges eller hans værges forhold i processuel henseende?
b) Hvorledes stiller det tilsvarende spørgsmål sig, når parten er under lavværgemål?
2. Gårdejer N. N., der var i økonomiske vanskeligheder, overdrog den 20. november 1946 sin til 6000 kr. vurderede bil til A, som han skyldte 4000 kr. Nogle dage efter påkørte A i stærk tåge et jernbanetog, hvorved bilen ødelagdes totalt. Den 25. november gjorde B, der havde 10.000 kr. til gode hos N. N., udlæg i dennes gård. Ved et den 27. s. m. hos N. N.s sagfører afholdt møde solgtes gården underhånden til X mod en kontant udbetaling af 15.000 kr., af hvilke B straks modtog 5000 kr. Den 2. december s. å. indgav en tredie af N. N.s kreditorer konkursbegæring mod N. N., hvilken begæring toges til følge samme dag.

Hvorvidt kan boet overfor A og B gøre krav henholdsvis på erstatning for den ødelagte bil og på den ved underhåndssalget af gården opnåede delvise fyldestgørelse?

3. Hvorvidt kan erstatningskrav for personskaade inddrages i den tilskadekomnes konkursbo?

4. Ved Aalborg kriminalrets dom af 3. februar 1936 blev *A* anset efter straffelov § 285, stk. 1, jfr. § 278, nr. 1, med fængsel i 40 dage, men ved vestre landsrets dom af 26. november 1936 ændredes straffen til fængsel i 60 dage og gjordes betinget. Senere opdagedes det, at tiltalte i marts-april 1936 havde gjort sig skyldig i et underslæb af lignende art og omfang som det pådømte.

Det ønskes undersøgt, om dette tilfælde omfattes af nogen af bestemmelserne i straffelovens kap. 7 eller deres analogi, idet der særlig skal tages stilling til, om den betinget idømte straf skal fuldbyrdes.

5. *A*, der i sin tjeneste har en funktionær *B*, som han mistænker for uærlighed, aftaler med sin søn *C*, at denne skal opfordre *B* til at tilegne sig *A*'s guldur, som han som led i aftalen har ladet ligge fremme på sit skrivebord efter at have forladt sit kontor. *B*, der hidtil ikke har begået noget uhæderligt, falder for fristelsen, da *C* overtaler ham til at tage uret, og tager det med sig til sit hjem, hvor han kort efter anholdes.
- Kan nogen af de nævnte personer straffes?
6. Hvorvidt kan der udøves nødværge mod embedshandlinger?

Efter kgl. anordning af 19. juli 1944.

Almindelig opgave:

1. Grosserer Svendsen sendte 9. marts 1935 i brev, hvis poststempel tydelig angav afsendelsesdagen og tiden kl. 12–13, købmand Kamp i Viborg tilbud om at levere ham et parti kaffe medio maj. På grund af en uventet snestorm den følgende nat blev brevet forsinket 2 dage og kom først Kamp ihænde den 12. marts om formiddagen. Kamp afsendte samme aften aksept i brev, der afleveredes på Svendsens kontor den 13. marts om formiddagen. Svendsen svarede i brev afsendt samme dag, at han beklagede at have truffet anden bestemmelse over partiet, da aksepten ikke var indløbet rettidig. Men svarbrevet blev ødelagt ved en postsæks brand og kom aldrig til Viborg. Dette blev først opklaret, da Kamp kort efter leveringstiden reklamerede over, at kaffen ikke blev leveret.
- Kan Kamp kræve kaffen leveret eller kræve erstatning af Svendsen? Ville det gøre nogen forskel, om det var Kamp's aksept, der uventet var blevet de to dage forsinket?
2. Ulriksen solgte den 20. februar 1944 sin byejeendom til Knudsen, bl. a. på vilkår, at Knudsen skulle overtage ejendommen den 1. marts, og at der i salget var indbefattet al leje, der gjaldt for tiden efter 1. marts. Knudsen overtog ejendommen som aftalt den 1. marts og fik samme dag ubetinget skøde på ejendommen. Lejlighederne var udlejet med et halvt års opsigelse til hver 1. april og 1. oktober, og lejen skulle betales fjerdingårlig en måned før det pågældende kvartals begyndelse (altså 1. marts, 1. juni o. s. v.), dog at der var tilsagt lejerne 5 løbedage. 3. marts gav Ulriksen og Knudsen i forening lejerne skriftlig meddelelse om ejerskiftet. En lejer havde i december 1943 for at gøre Ulriksen en tjeneste påtaget sig kaution for ham og havde den 1. februar 1944 måttet indfri forpligtelsen med 600 kr. Af dette beløb krævede han den 5. marts modregnet 300 kr. i lejen pr. 1. marts, stor 300 kr., som han ikke havde betalt, og 1. juni krævede han resten modregnet i den da forfaldende leje.
- Må Knudsen finde sig i modregningen?
3. Rentier Berg fik i marts 1941 efter gentagne besigtelser og opmålinger tinglyst skøde på en villa i Vanløse, som han kort efter overtog. Under

forberedelserne til opførelsen af et hønsehus ved villaen opdagede Berg, at hegnet mellem hans ejendom og naboejendommen, der siden 1916 ejedes af købmand Guntoft, ikke fulgte den ved den i 1915 stedfundne udstykning fastsatte skellinie mellem de to ejendomme, idet hegnet, der var opsat i 1915 af vedkommende udstykningsforening, på en strækning af 3 m var anbragt ca. 30 cm inde på den grund, der ifølge udstykningskortet hørte til Bergs ejendom.

Berg lod herefter hegnet rydde på den nævnte strækning og opførte hønsehuset langs med den skellinie, udstykningskortet angav, uden at lade sig anfægte af Guntofts protester herimod.

Under den følgende retssag kræver Berg principalt Guntoft dømt til at anerkende den i udstykningskortet angivne skellinie som rette grænse mellem de to ejendomme. Subsidært kræver han, at den del af Guntofts grund, på hvilken han har bygget, tilkendes ham mod erstatning.

Guntoft, der, hvad Berg ikke kan modbevise, til stadighed havde måttet regne med, at hegnet angav den rette grænse, kræver på sin side, at Berg skal anerkende den grænselinie, som hegnet angav, da Berg fik tinglyst sit skøde, og at Berg skal fjerne den del af bygningen, der, når denne grænselinie lægges til grund, er opført på Guntofts ejendom.

Hvorledes bør denne tvist afgøres?

4. Et engelsk eksportfirma *S* havde ved aftale af 16. november 1945 på kredit solgt to varepartier *a* og *b* til et københavnsk importfirma *K*. I december 1945 og januar 1946 fandt leveringerne sted, og *K* modtog konnossementer for begge varepartier, der blev oplagt på toldboden i *K*'s navn og for *K*'s regning. Konnossementet for parti *a* blev den 15. december 1945 overgivet banken *P* i håndpant for et *K* samtidig ydet lån, medens konnossementet for parti *b* forblev hos *K*.

Den 1. marts 1946 erklæres *K*, der på grund af uforudsete tab er kommet i økonomiske vanskeligheder, konkurs, og *S* kræver nu begge varepartier tilbageleveret eller sikkerhed stillet for betaling af købesummerne.

Hvorvidt bør, idet dansk ret lægges til grund for afgørelsen, dette krav imødekommes?

5. Den 20. februar 1946 afgik bagermester Hans Peter Jensen ved døden. I boet fandtes et den 30. marts 1936 for notaren oprettet gensidigt testamente mellem afdøde og hans den 13. november 1945 afdøde hustru, Karen Margrethe, født Nielsen, hvori bestemtes, at »når en af os afgår ved døden uden at efterlade sig livsarvinger, da skal den længstlevende være den førstafdødes eneste arving«, samt at boet ved den længstlevendes død skulle deles med halvdelen til hvers slægtninge. Ved bevilling af 27. juli 1939 havde de afdøde adopteret deres plejesøn Alfred Petersen, født den 13. maj 1919. I bevillingen var optaget følgende bestemmelse: »Denne bevilling gør ingen indskrænkning i adoptivforældrenes testationsret«.

Ved hustruens død overtog manden boet til privat skifte i henhold til det gensidige testamente som eneste arving.

Efter mandens død opstod der tvist mellem ægtefællernes slægtarvinger, der påstod sig hele boet tilkendt i henhold til testamentet, og adoptiv sønnen, der påstod sig anerkendt som eneste arving.

Hvorledes vil tvisten være at afgøre?

6. Under et ferieophold i 3 uger træffer assistent *A* frøken *B*, der bor i samme pensionat. Der opstår hurtigt et kønsligt forhold imellem dem, hvilket imidlertid ophører ved feriens afslutning. Frøken *B* forklarer, at hun indenfor avlingstiden, men før ferien, også har stået i forhold til pro-

kurist C. Efter stedfunden blodtypeundersøgelse må det antages, at A, men ikke C, kan være fader til barnet.

Hvilket udfald må en mod A og C anlagt faderskabssag få?

7. Den 20-årige Svend Eriksen, der med sin værges og overpræsidentens samtykke driver en mindre handelsvirksomhed, har for leverede varer et tilgodehavende på 366 kr. hos grosserer Carl Albertsen, til hvem han står i venskabsforhold. Albertsen tilbyder ham en 3 måneders veksel for beløbet, men beder ham om, at vekslen må komme til at lyde på 200 kr. mere. Eriksen indgår herpå og diskonterer vekslen i den bank, som han har forretningsforbindelse med, idet han ved endossement giver banken transport på vekslen; de 200 kr. udbetaler han til Albertsen.

Da Albertsen ikke ved forfaldstid indfrier vekslen, kræver banken – efter stedfunden protest – Eriksen for beløbet 566 kr. (med påløbne renter og omkostninger).

Under den retssag, som opstår i den anledning, påstår værgen frifindelse under henvisning til sagsøgtes umyndighed.

Hvilket udfald må retssagen få, når der udgås fra, at banken ikke havde noget kendskab til forholdet mellem Eriksen og Albertsen?

Teoretisk opgave:

Hvilke regler værner en pengeskyldner – derunder en, der er part i en gensidig kontrakt – mod, at hans stilling forringes, ved at fordringen på ham overdrages?

Eksamens 3die del.

Efter kgl. anordning af 13. juli 1937.

1) Teoretisk opgave:

Samme opgave som ved eksamens 2den del efter kgl. anordning af 19. juli 1944 (se ovenfor).

2) Almindelig opgave:

Samme opgave som ved eksamens 2den del efter kgl. anordning af 19. juli 1944 (se ovenfor side 57).

Efter kgl. anordning af 19. juli 1944.

Almindelig opgave:

Samme opgave som ved eksamens 2den del efter kgl. anordning af 13. juli 1937 (se ovenfor side 56).

Konkret opgave:

Den 30. maj 1933 afgik grosserer Jacob Cohen ved døden. Han havde i 1918 stiftet og siden som eneindehaver drevet et firma: Maskinkompagniet ved Jacob Cohen, hvis virksomhed var baseret på import fra Tyskland af specialmaskiner. Hans enke fru Rachel Cohen, f. Levin, der var 63 år gammel, ønskede at fortsætte virksomheden, og firmaet blev derefter omdannet til et aktieselskab, Maskinkompagniet A/S. Som direktør for selskabet blev ansat grosserer Cohens mangeårige medarbejder i firmaet, grosserer Hans Hansen. Grosserer Cohens indtægter af firmaet havde været ret jævnt stigende op til 20.000 kr. i 1931 og 26.000 kr. i 1932. Efter firmaets omdannelse til aktieselskab trivedes virksomheden stadig, således at fru Cohens udbytte steg til 34.000 kr. i 1937 og i 1938 58.000 kr. Efterhånden viste det sig imidlertid, at det af skattemæssige grunde ville være fordelagtigere at omdanne

selskabet til et personligt firma, og da selskabet tillige i den senere tid havde modtaget flere ret truende henvendelser fra dets tyske forretningsforbindelser i anledning af, at selskabets kapital var på jødiske hænder, besluttede man i 1938, at grosserer Hansen fra 1. januar 1939 skulle overtage virksomheden som et personligt firma med Hansen som eneindehaver mod at tilsvare fru Cohen en del af overskudet, svarende til hvad hun hidtil havde haft. Der blev herom oprettet en overenskomst af 28. juni 1938, hvori det bl. a. hedder:

»Fru Cohen erholder årlig, sålænge hun lever, følgende beløb:

Fra nettofortjenesten, efter fradrag af 5 % rente af den i forretningen indestående driftkapital, trækkes forlods som vederlag til grosserer Hans Hansen 17.500 kr. og af det derefter fremkomne beløb udbetales 50 % til fru Cohen.»

Fru Cohens indtægt fra firmaet udgjorde derefter i 1939 44.000 kr. I løbet af 1939 og begyndelsen af 1940 modtog grosserer Hansen flere ny skriftlige og mundtlige henvendelser fra sine tyske forretningsforbindelser, der krævede oplysning om, hvorvidt der var jødiske interesser i firmaet. Hansen undgik at give noget svar på henvendelserne, men blev efterhånden meget angstelig og henvendte sig til fru Cohen, idet han henstillede, at hun opgav sin ret til andel i firmaets overskud mod visse faste årlige ydelser. Der førtes en række forhandlinger herom, men uden resultat, idet fru Cohen hævdede, at tyskerne sikkert ikke ville foretage noget overfor firmaet. Umiddelbart efter besættelsen den 9. april 1940 fik firmaet imidlertid fra sin vigtigste tyske forbindelse et sålydende brev: »Wir sehen uns veranlasst, Sie zu bitten, uns eine Erklärung abzugeben, dass Ihre sehr geschätzte Firma keine jüdischen Nutzniesser in irgend welcher Form hat. – Wir bitten Sie, uns Ihre Erklärung in einer Form abzugeben, die Sie, falls erforderlich, vor der Deutschen Gesandtschaft in Form einer eidesstattlichen Erklärung abgeben können.« Hansen blev nu yderst opskræmt og henvendte sig til fru Cohen og forelagde hende brevet og hævdede, at der nu skulle træffes en ordning, så han kunne afgive et for tyskerne tilfredsstillende svar på brevet. Fru Cohen ville imidlertid stadig ikke foretage nogen forandring, og Hansen, der anså sin eksistens for alvorligt truet ved muligheden af at miste firmaets tyske forbindelser, tilskrev hende så, at han herefter ikke så nogen anden løsning end at gøre sine tyske forbindelser eller det herværende tyske handelskammer bekendt med fru Cohens interesser i firmaet og så se, hvad der ville ske, eller også ved de danske domstole anlægge en retssag mod hende for at få hende dømt til at opgive sine interesser i firmaet mod en passende godtgørelse. Stillet heroverfor turde fru Cohen ikke længere fastholde sin modstand mod at opgive sine interesser i firmaet imod en af hende nærmere angivet godtgørelse, men stillede dog som absolut vilkår, at der i overenskomsten om en sådan nyordning indsattes følgende bestemmelse:

»Såfremt de forhold, der har dannet grundlaget for nyordningen, måtte ophøre, skal overenskomsten af 28. juni 1938 påny træde i kraft mellem parterne. Endvidere skal hver af parterne være berettiget til at forlange, at en voldgiftsret afgør spørgsmålet om, hvorvidt der måtte foreligge grunde til, at der for den periode, i hvilken nyordningen har været gældende, godtgøres fru Cohen et passende beløb, såfremt hendes indtægt har været ringere, end hvad hun under den tidligere overenskomst måtte have oppebåret, eller at der godskrives grosserer Hansen et beløb, såfremt de ydelser, fru Cohen har oppebåret, under samme forudsætninger må anses for at have været for store.«

Hansen afviste dette forslag, idet han henviste til, at han herved i virkeligheden stadig var interesseret i firmaets drift, således at han ikke med sandhed kunne afgive den af tyskerne ønskede edelige erklæring om, at der ikke var jødiske interesser i firmaet, og at han udsatte sig for stor risiko, hvis

det rette forhold blev opdaget af tyskerne. Endvidere hævdede han, at den af fru Cohen angivne godtgørelse var alt for stor. I så henseende henviste han til, at konjunkturerne var meget usikre og ikke gav håb om nær så store indtægter som hidtil, og at han, der kun ejede en formue på ca. 50.000 kr., derfor løb en stor risiko ved at påtage sig en fast livsvarig ydelse til fru Cohen til erstatning for hendes ret ifølge overenskomsten af 28. juni 1938. Han erklærede derfor, at han ikke kunne gå højere end til at tilbyde fru Cohen en fast livsvarig ydelse på 12.000 kr. årlig de første 3 år, 10.000 kr. de næste 5 år og derefter 5000 kr. årlig i resten af hendes levetid. Fru Cohen hævdede heroverfor, at dette var alt for lidt, og at det for hende var ganske afgørende, at overenskomsten af 28. juni 1938 atter trådte i kraft, når tyskerne engang igen var ude af landet, og at hun da, hvis forholdene iøvrigt måtte tale derfor, tillige fik adgang til en rimelig erstatning for den indtægtsformindskelse, hun i den da forløbne tid måtte have fået på grund af nyordningen. Hansen burde så iøvrigt efter hendes mening have en tilsvarende adgang, hvis hans faste ydelser skulle vise sig at blive urimeligt byrdefulde. Da Hansen imidlertid havde nægtet at indgå på den foreslåede voldgiftsbestemmelse under henvisning til, at den var for risikabel, hvis tyskerne opdagede den, foreslog hun, at man skulle træffe en tilsvarende aftale ved en mundtlig »gentleman-agreement« mellem parterne med 2 vidner fra hver side. Hansen modsatte sig imidlertid også dette under henvisning til, at også dette var for risikabelt og hindrede ham i at afgive en sandfærdig fyldestgørende erklæring overfor tyskerne, og at han ville have en klar og endelig ordening. Endvidere fastholdt han, at han ikke kunne forhøje de af ham tilbudte faste årlige ydelser. Efter påny at have overvejet sagen erklærede så fru Cohen på et afsluttende møde den 12. maj 1940, at hun fremdeles fandt, at hun fik alt for lidt og burde have adgang til til sin tid at få ordningen revideret som af hende angivet, men at hun, der ikke turde udsætte sig for, at tyskerne blev gjort bekendt med forholdene, eller for at sagen kom frem gennem et sagsanlæg, nu var i en tvangssituation og derfor så sig nødsaget til at indgå på Hansens tilbud, hvorefter mødet sluttede med, at hun underskrev en den samme dag dateret overenskomst af det af Hansen ønskede indhold, således at hun fraskrev sig sin ret efter overenskomsten af 28. juni 1938 mod de af Hansen tilbudte faste årlige ydelser. Ordningen trådte i kraft fra den 1. juli 1940 at regne.

Under de anførte overvejelser og forhandlinger havde fru Cohen været bistået af landsretssagfører Møller, og Hansen af landsretssagfører Lange, der havde ført deres respektive parters korrespondance om sagen og havde været til stede ved alle drøftelser.

Grosserer Hansen fortsatte så firmaet på det ny grundlag. Virksomheden viste i den følgende tid et sådant resultat, at fru Cohen, hvis overenskomsten af 28. juni 1938 fremdeles havde været gældende, ville have oppebåret for hele 1940 25.000 kr., for 1941 36.000 kr., for 1942 51.000 kr., for 1943 78.000 kr. og for 1944 49.000 kr.

Den 30. januar 1945 afgik grosserer Hansen ved døden, efterladende sig en enke. Hans bo blev taget under behandling af landsretssagfører Lange som executor testamenti, og enkefru Hansen vedgik arv og gæld i boet. Den 3. marts 1945 blev der udstedt 3 måneders proklama i boet.

Af frygt for en eventuel kommende tysk aktion mod de danske jøder havde fru Cohen, der var født og opvokset i Sverrig og havde sin slægt boende der, i efteråret 1942 ophævet sit hjem i København og realiseret sit indbo, medens hun overlod landsretssagfører Møller sine øvrige værdier til administration, hvorefter det lykkedes hende at komme til Sverrig, hvor hun blev optaget

i hjemmet hos en derboende broder. I begyndelsen af februar 1945 hørte hun i Sverrig om Hansens død. Kort efter traf hun en dansk bekendt, direktør Wulff, som var på forretningsrejse i Sverrig, og hun, der stadig havde tænkt sig at tage sagen overfor Hansen op, når den tyske besættelse var endt, fortalte Wulff om sagen, og de blev enige om, at når Wulff kom tilbage til København, skulle han underrette landsretssagfører Møller, der også havde været indstillet på til sin tid at tage sagen op, om Hansens dødsfald og bede Møller foretage, hvad der eventuelt var fornødent i den anledning. Da Wulff kom tilbage til København, telefonerede han derfor til Møllers kontor. Møller var imidlertid nogen tid forinden blevet arresteret af tyskerne, og hans forretning passedes derfor midlertidigt af en kollega, der ikke kendte noget til den heromhandlede sag. Han forstod på Wulff, at det blot drejede sig om, hvorvidt der i anledning af Hansens død var noget at foretage på grundlag af Hansens og fru Cohens overenskomst af 12. maj 1940, og efter at have gjort sig bekendt med denne, som opbevarede på kontoret, skrev han den 7. marts 1945 et sålydende brev til landsretssagfører Lange: »For fru Rachel Cohen, f. Levin, tillader jeg mig herved i boet efter grosserer Hans Hansen at anmelde fru Cohens tilgodehavende i henhold til overenskomsten af 12. maj 1940«.

Den 10. juni 1945 vendte fru Cohen tilbage til København. Her satte hun sig straks i forbindelse med landsretssagfører Møller, der et par dage forinden havde genoptaget sit arbejde på sit kontor. Han fremtog sine akter vedrørende fru Cohens sag og blev herved bekendt med skrivelsen af 7. marts 1945 fra hans kontor til landsretssagfører Lange og skrev derpå den 11. juni 1945 følgende brev til Lange: »Efter atter at have genoptaget min virksomhed mener jeg det rigtigst udtrykkelig at præcisere, at den anmeldelse i grosserer Hans Hansens dødsbo, som mit kontor i brev af 7. marts 1945 har foretaget på fru Rachel Cohens vegne, omfatter såvel fru Cohens rettigheder efter kontrakten af 12. maj 1940 som de krav, hun stedse har ment at have dels på at få erstatning for den betydelige indtægtsnedgang, kontrakten har medført for hende i forhold til hendes rettigheder efter kontrakten af 28. juni 1938, dels på at få tilstanden i henhold til sidstnævnte kontrakt retableret.« Landsretssagfører Lange svarede, at han måtte bestride, at fru Cohen havde noget-somhelst andet krav end kravet på selve de i kontrakten af 12. maj 1940 fastsatte årlige ydelser, og at andre krav iøvrigt var prækluderede og tillige også forældede. Der udspandt sig derpå en række forhandlinger mellem parterne, men da der intet resultat kom ud heraf, anlagde landsretssagfører Møller i februar 1946 på fru Cohens vegne sag imod boet, idet han under påberåbelse af, at overenskomsten af 12. maj 1940 var uforbindende for fru Cohen, nedlagde følgende påstand:

1) Dødsboet tilpligtes at anerkende, at overenskomsten af 28. juni 1938 fremtidig er gældende mellem hende og firmaet.

2) Dødsboet tilpligtes at betale fru Cohen de beløb, hun i henhold til overenskomsten af 28. juni 1938 ville have oppebåret for halvåret 1. juli-31. oktober 1940 og for årene 1941, 1942, 1943, 1944 og 1945, opgjort til ialt 259.000 kr., med fradrag af de af hende i samme tidsrum oppebårne ydelser, nemlig $3 \times 12.000 \text{ kr.} + 2\frac{1}{2} \times 10.000 \text{ kr.} = 61.000 \text{ kr.}$, eller ialt 198.000 kr. med renter 5 % p. a. fra sagens anlæg.

Subsidiært nedlagde han påstand om, at dødsboet tilpligtes at betale fru Cohen en skønsmæssigt fastsat erstatning for det tab, hun havde lidt og ville komme til at lide ved, at overenskomsten af 28. juni 1938 var blevet erstattet af overenskomsten af 12. maj 1940. Han bemærkede herved, at dødsboet i henhold til en fremlagt erklæring fra dette var enig i, at hvis fru Cohen fik

medhold i denne påstand, skulle erstatningens størrelse fastsættes af en nærmere aftalt voldgift.

Til støtte for disse krav gjorde landsretssagfører Møller gældende, at fru Cohen alene var gået med til overenskomsten af 12. maj 1940, fordi hun var blevet tvunget hertil af grosserer Hansen gennem den situation, som hun dengang på grund af den tyske besættelse og de tyske racelove befandt sig i, hvilket klart var fremgået af det under de forudgående forhandlinger passerede, samt at hun derfor efter dansk rets regler ikke kunne være bundet ved overenskomsten, efter hvis oprettelse den af Hansen dengang påberåbte ængstelse for firmaets fremtid var blevet gjort til skamme, idet firmaet tværtimod havde fået overordentlig store indtægter. Med hensyn til den subsidiære påstand gjorde Møller yderligere gældende, at selvom overenskomsten af 12. maj 1940 måtte anses bindende med hensyn til fru Cohens opgivelse af sine interesser i firmaet, måtte Hansen i alt fald anerkende, at hun havde det krav på efter besættelsen eventuelt at få sig tillagt en passende erstatning, som hun til det sidste havde insisteret på som vilkår for sin tiltrædelse af overenskomsten. Han dokumenterede samtidig, at firmaet under besættelsen havde udvidet og omlagt sin virksomhed således, at firmaet også efter kapitulationen og Tysklands sammenbrud måtte forventes at kunne opretholde indtægter af samme størrelsesorden som i årene før besættelsen.

Landsretssagfører Møller bestred, at kravene var prækluderet. Han anførte, at landsretssagfører Lange jo var nøje kendt med de omstændigheder, der lå til grund for overenskomsten af 12. maj 1940, at de i Møllers påstand indeholdte krav derfor var kendt af boet – selv om han var enig i, at fru Hansen selv ikke kendte noget til dem – og at de, da fru Cohen måtte siges at have været bosat i Sverrig til den 10. juni 1945, i medfør af kgl. anordning nr. 273 af 4. oktober 1935 § 16 ikke kunne være bortfaldet ved proklamaet. Endvidere anførte han, at kravene i alt fald var behørigt anmeldt ved hans kontors skrivelse af 7. marts 1945.

Landsretssagfører Møller bestred derhos, at kravene var forældet.

Landsretssagfører Lange påstod på dødsboets vegne frifindelse, idet han bestred, at der forelå omstændigheder, der kunne medføre, at overenskomsten af 12. maj 1940 ikke skulle være endelig og bindende. Han fremlagde i denne forbindelse en erklæring fra to retlig udmeldte branchekyndige mænd, som udtalte, at konjunkturerne og firmaets udsigter omkring maj 1940 havde været ret usikre.

Videre påstod han, at kravene var bortfaldet ved præklusion, idet han bestred, at anordningen af 4. oktober 1935 § 16 kunne føre til noget andet resultat, og at kravene kunne anses anmeldt ved skrivelsen af 7. marts 1945 fra Møllers kontor.

Ligeledes fastholdt han, at kravene var bortfaldet som forældede.

Der ønskes en undersøgelse af de retten således forelagte spørgsmål og en af grunde ledsaget besvarelse af, hvorledes hvert af disse under hensyn til alle relevante omstændigheder vil være at afgøre.

β. Statsvidenskabelig eksamen.

Vinteren 1946–47: Der indstillede sig 24,	24 fuldendte eksamen.
Sommeren 1947: — — — 21,	20 — —

Ialt indstillede sig 45, 44 fuldendte eksamen.

Af disse fik 31 første karakter, 13 anden karakter.

Vinteren 1946-47.

Andersen, Lars Christian (1934)	217 $\frac{1}{2}$	første
Andreasen, Anders Kristian (1940)	212 $\frac{1}{2}$	første
Arffmann, Paul (1940)	199 $\frac{1}{2}$	første
Bastrup-Birk, Erik (1941) ..	204	første
Dahlgaard, Tyge (1939)	202 $\frac{1}{2}$	første
Danö, Sven (1940)	206	første
Dyre, Ebbe (1940)	200 $\frac{1}{2}$	første
Eriksen, Knud Kjærsgaard (1939)	196 $\frac{1}{2}$	første
Hansen, Kaj Storm (1940) .	203 $\frac{1}{2}$	første
Hellberg, Franz (1937)	184 $\frac{1}{2}$	anden
Helmer, Kurt (1940)	198 $\frac{1}{2}$	første
Jacobsen, Sven Reiermann (1940)	194 $\frac{1}{2}$	anden
Kastoft, Hans Erik (1936) .	203 $\frac{1}{2}$	første
Koefoed, Mette Margrethe (1940)	206	første
Krum-Møller, Bent Valdemar (1939)	186	anden
Lindhard, Einar Mogens (1939)	197 $\frac{1}{2}$	første
Lüchow, Preben (1940)	179 $\frac{1}{2}$	anden
Moe, Eyvind Olaus (1939) ..	183	anden
Olsen, Allan Præstrud (1939)	203 $\frac{1}{2}$	første
Planck, Erik (1939)	193	anden
Press, Per Carljohan (1940).	191 $\frac{1}{2}$	anden
Rasmussen, Werner (1934) .	209 $\frac{1}{2}$	første
Schmiegelov, Arthur Ernst Frederick (1939)	182 $\frac{1}{2}$	anden
Wilbek, Erik (1938)	177	anden

Sommeren 1947.

Andreasen, Victor Johannes (1939)	208	første
Bast, Ellen Dorte (1939) ...	178	anden
Bentsen, Axel Frederik Grav- gaard (1936)	196	første
Birkmose, Kurt Andersen Hvejsel (1939)	184	anden
Bodenhagen, Ib Ove (1940).	202 $\frac{1}{2}$	første
Clemmensen, Erik Haunstrup (1939)	195	første
Egebjerg, Hans Ivar (1940).	208 $\frac{1}{2}$	første
Hansen, Jacob Olaus (1939)	202	første
Igum, Georg Vilhelm (1930)	199	første
Jørgensen, Eigil (1941)	198 $\frac{1}{2}$	første
Kristensen, Hans Jørgen (1939)	207	første
Marstrand-Svendsen, Svend Otto (1939)	209	første
Mathiesen, Carl Jørn (1940)	202 $\frac{1}{2}$	første
Munk, Ebbe (1935)	197	første
Nørgaard, Ivar (1941)	202	første
Olsen, Poul Bjørn (1937) ...	201	første
Pedersen, Gustav Herman (1940)	190	anden
Skak-Nielsen, Niels Verner (1940)	212	første
Sørensen, Otto Harald (1940)	196	første
Toftegaard, Ole Henrik (1940)	166 $\frac{1}{2}$	anden

*Skriftlige opgaver.**Eksamens 1ste del.**Vinteren 1946-47.*

1) Nationaløkonomi:

Der ønskes en besvarelse af følgende to spørgsmål:

1. De privatøkonomiske og samfundsøkonomiske virkninger af store faste anlæg i industrien.
2. Hvorfor har man i trediveerne i stigende grad erstattet told med kon-tingentering?

2) Borgerlig ret:

Der ønskes en besvarelse af følgende 4 spørgsmål:

1. Hvem er arvinger efter et adoptivbarn, som dør uden at efterlade sig slægtninge i nedstigende linie eller ægtefælle og uden at have oprettet testamente?
2. A foretager indbrud hos B og stjæler dels et guldur, dels en 100-kr. seddel. Han anvender sedlen til at betale sin husleje med og pantsætter gulduret på assistentshuset.

Kan B, som har noteret pengesedlens nummer op, vindicere penge-sedlen fra husværten og gulduret fra assistentshuset?

3. Kan underpant i løsøre i noget tilfælde gyldigt stiftes uden tinglysning?
4. Gennem S's mægler M kommer K i forbindelse med S angående køb af en forretning, og den 1. februar 1932 køber K forretningen for 6000 kr.

Det bliver derhos aftalt, at *K* garanterer *S* for, at mægler-salæret ikke vil overstige 2 % af købesummen. I maj 1932 bliver *S* dømt til at betale *M* et salær på 720 kr., og han afkræver derefter *K* 600 kr., som denne erlægger den 1. juni 1932.

I 1938 får *K* at vide, at *M* allerede, da handelen blev indgået, overfor *S* havde rejst krav om et salær på 720 kr., og han anlægger nu sag mod *S* til tilbagebetaling af de i 1932 til ham betalte 600 kr. Bør der gives ham medhold?

Sommeren 1947.

1) Nationaløkonomi:

Der ønskes en besvarelse af følgende to spørgsmål:

1. Hvordan påvirker kapitaleksport handelsbalancen?
2. Hvilke overvejelser kan der være anledning til ved valg af størrelse og varighed for den faste kapital ved anlæg af en virksomhed?

2) Borgerlig ret:

Der ønskes en besvarelse af følgende 4 spørgsmål:

1. Enkefru *A* hendsider i uskiftet bo med sin afdøde mands broder *B* og søster *C*. Der var fuldstændigt formuefællesskab mellem *A* og fru *A*, og fællesformuen var ved *A*'s død i 1940 320.000 kr. I 1941 dør *B* og efterlader sig enke og 2 i ægteskabet fødte sønner *D* og *E* samt en i 1939 udenfor ægteskab født søn *F*, som han har anerkendt faderskabet til. I 1944 ønsker fru *A*, hvis formue nu er vokset til 400.000 kr., at indgå ægteskab med hr. *G*. Hvorledes vil der herefter være at forholde med de nævnte 400.000 kr.?
2. Kan erstatningspligten lempes for en skadevolder, der ved forårsagelsen af en skade uden for kontraktsforhold kun har udvist simpel uagtsomhed?
3. *A* sælger den 28. juli 1941 sit specificerede møblement til *B* for 1200 kr. Købesummen udbetales, men møblementet bliver henstående hos *A*, og det aftales, at *A* har ret til senest den 1. januar 1942 at tilbagekøbe møblerne for 1500 kr. Hvis dette ikke sker, vil *B* lade møblerne afhente. *A* forbruger straks de modtagne 1200 kr.

Den 1. september 1941 sælger *A* for 2000 kr. møblerne til *C*, som lader møblerne afhente. *A* forbruger også disse penge og foretager sig intet overfor *B*. Da denne den 1. januar 1942 vil lade møblerne afhente og opdager, at de er borte, anlægger han sag mod *C* til møblernes udlevering, og det oplyses under domsforhandlingen, at *C* den 1. september 1941 var bekendt med aftalen mellem *A* og *B*. Vil *B* få medhold?

4. Hvad forstås ved »datio in solutum« og »novation«, og hvorledes bedømmes det retligt?

Eksamens 2den del.

Vinteren 1946-47.

1) Nationaløkonomiens teori:

Kommenter følgende udtalelse i en ledende artikel i et københavnsk dagblad sommeren 1946: »Partierne kan måske nok forhandle sig til rette om en eller anden kompromispris, men det er ikke en tilfredsstillende løsning. Det må være muligt ved en saglig undersøgelse at nå frem til et ganske konkret tal, der betegner den pris, som landbruget må have for smør, flæsk og æg for at sikre en rimelig indtjeningsmulighed. Der bør tilstræbes en saglig løsning og ikke en politisk.«

2) Nationaløkonomiens politik I:

Der ønskes en redegørelse for de vigtigste problemer, som rejser sig ved forsøg på beregning af den samlede skattebyrdes fordeling på indkomstklasser.

eller

Kan byggefagenes sæson- og konjunkturarbejdsløshed nedsættes ved indgreb på arbejdsmarkedet?

3) Nationaløkonomiens politik II:

Hvorledes påvirkes prisdannelsen på det indenlandske marked, hvis en monopolist, der hidtil ikke har exporteret, får mulighed for at drive dumping?

eller

Landbrugskapitalens vurdering med særligt henblik på de af offentlige myndigheder fastlagte vurderingsprincipper.

eller

Trafikproblemer i Danmark efter krigen under forudsætning af såvel let som vanskelig adgang til udenlandske betalingsmidler.

eller

Er det af betydning for et land at have et pengemarked?

4) Statistik:

Kommenter de forskellige oplysninger, Statistisk Årbog giver om varen sukker.

5) Det juridiske fag:

For kandidater, som har valgt statsforfatningsret og forvaltningsret med næringsret samt hovedpunkter af folkeretten:

Udnævnelse og afskedigelse af ministre.

For kandidater, som har valgt afsnit af dansk formueret:

Retsvirkningerne af en gensidig bebyrdende kontrakt, hvorved den ene part lover at erlægge en ydelse til trediemand.

Tillægseksamen for juridiske kandidater.

Nationaløkonomiens politik:

Hvad kan tale for og imod indgreb i lønforholdene som led i statens økonomiske politik?

Statistik:

Kommenter de forskellige oplysninger, Statistisk Årbog giver om varen sukker.

Sommeren 1947.

1) Nationaløkonomiens teori:

Kan man anvende teorier bygget på forudsætninger om rationelle bestræbelser for maximering af individernes pengegevinst ved forklaring af de faktiske økonomiske forhold?

2) Nationaløkonomiens politik I:

Pengemængde og inflation.

eller

På hvilke måder må man antage, at varig fuld beskæftigelse vil ændre socialpolitikens forudsætninger og opgaver?

3) Nationaløkonomiens politik II:

Handelsrestriktioners indflydelse på nationalindkomstens størrelse og fordeling.

eller

Tramp- og rutefart under forskellige konjunkturfaser.

eller

En fremstilling og kritik af Karl Marx's statsopfattelse.

eller

Kan der angives økonomiske grænser for statsgældens absolutte størrelse og dens vækst?

4) Statistik:

Hvorvidt kan man af den omstændighed, at det årlige antal dødsfald pr. 1000 indbyggere i Danmark i årene 1921–35 har svinget svagt omkring 11 p.m. slutte, at dødeligheden har holdt sig omtrent konstant i disse år?

Hvorledes kan man, når opgørelsen af dødsfaldenes fordeling efter dødsalder foreligger for et enkelt år, men befolkningens fordeling efter alder derimod ikke haves for samme år, undersøge, om årets dødelighed har bevæget sig op eller ned i forhold til tidligere år. Gennemfør undersøgelsen for et af årene 1943, 1944 eller 1945.

5) Det juridiske fag:

For kandidater, som har valgt statsforfatningsret og forvaltningsret med næringsret samt hovedpunkter af folkeretten:

1. To stater, *A* og *B*, har indgået en traktat, hvorefter retstvister mellem dem skal afgøres enten ved voldgift eller ved dom afsagt af Den internationale domstol. Et spørgsmål om forståelsen af en udleveringstraktat blev herefter indbragt for en af parterne nedsat voldgiftsret. Afgørelsen faldt ud til fordel for *B*. *A* nægtede at opfylde kendelsen under henvisning til, at den gik ud over det spørgsmål, der var blevet forelagt voldgiftsretten til afgørelse, og afviste al yderligere forhandling herom. *B* bestred *A*'s ret til at nægte opfyldelse. I hvilke former kan denne tvist afgøres, og hvilke synspunkter kan anlægges på dens afgørelse?
2. Kan en minister gøres ansvarlig for udførelsen af en kongelig resolution, der i lovlig form er kontraseret af en anden minister?
3. *A*, der påtænkte at opføre en bygning på en ham tilhørende grund i X-købing købstad, indsendte andragende om byggetilladelse til bygningsmyndighederne, vedlagt bygningstegninger og situationsplan. Hverken *A* selv, arkitekten eller myndighederne var opmærksom på, at den projekterede bygning ikke opfyldte bygningslovens forskrift om brandgavl mod naboejendommen. Efter at have fået byggetilladelsen opførte *A* bygningen som projekteret, men senerehen gav bygningsmyndighederne ham pålæg om at opføre en behørig brandgavl. *A* vægrede sig herved, idet han henviste til, at han i god tro havde fulgt de af myndighederne approberede tegninger, og at fejlen lå hos det offentlige.

Er *A* forpligtet til at efterkomme pålægget?

4. Kræver en mundtlig kongelig proklamation i forbindelse med overtagelse af tronen ministeriel medvirken i nogen form?

For kandidater, som har valgt afsnit af dansk formueret:

Hvilke handlinger pådrager en normal, voksen person, der handler uden forsæt, ansvar efter culpa-reglen for person- eller tingsskade?

γ. Eksamen i forsikringsvidenskab og statistik.

Vinteren 1946–47: Der indstillede sig 1, 1 fuldendte eksamen.

Sommeren 1947: — — — 2, 2 — —

Ialt indstillede sig 3, 3 fuldendte eksamen.

Af disse fik 1 laudabilis og 2 haud illaudabilis 1 mi gr.

Vinteren 1946–47.

Sommeren 1947.

Andersen, Niels Richard Lund
(1941).....259 laud.

Jensen, Poul Gustaf Aarøe
(1939)..... 230 haud ill. 1.
Kruhöffler, Fritz (1938) .. 226 haud ill. 1.

*Skriftlige opgaver.**Eksamens 1ste del.*

Vinteren 1946-47.

MATEMATIK I

I.

Find en simpel ligning mellem a , b og c , som er opfyldt, når og kun når der findes en ortogonal substitution, der fører den kvadratiske form

$$(1) \quad x^2 + y^2 + z^2 + 2ayz + 2bzx$$

over i formen

$$(2) \quad x_1^2 + y_1^2 + z_1^2 + 2cx_1y_1.$$

Bestem en ortogonal substitution, som fører (1) over i (2), når $a = 3$, $b = 4$ og $c = 5$.

II.

Udregn det bestemte integral

$$\int_0^{\frac{1}{2}} \frac{6x}{x^6 - 1} dx$$

og undersøg, om det uegentlige integral $\int_0^1 \frac{6x}{x^6 - 1} dx$ er konvergent.

III.

Find det fuldstændige integral til differentiaalligningssystemet

$$\frac{dy}{dx} - \frac{dz}{dx} = e^x - 2z$$

$$\frac{dz}{dx} = y + 2z.$$

Bestem den integralkurve, der går gennem punktet P med koordinaterne $(0, 1, 2)$.

Bestem endelig de uendelig mange integralkurver, der træffer linien bestemt ved P og koordinatsystemets begyndelsespunkt.

MATEMATIK II

I.

Med I betegnes et interval på den reelle akse, og med

$$(1) \quad f_1(x), f_2(x), \dots, f_n(x), \dots$$

en følge af funktioner, der alle er definerede i I .

1) Hvad betyder det, at (1) er konvergent i I ? Hvad betyder det, at (1) er ligelig konvergent i I ?

2) Det antages givet, at I er et lukket interval $a \leq x \leq b$, og at (1) er konvergent i I og ligelig konvergent i det åbne interval $a < x < b$. Undersøg, om man heraf kan slutte, at (1) er ligelig konvergent i I .

3) Det antages givet, at I er et begrænset interval, at de enkelte funktioner $f_n(x)$ alle er kontinuerte i I , og at (1) er ligelig konvergent i I . Med α betegnes et fast valgt tal i I . Undersøg, om man af det givne kan slutte, at den funktionsfølge, hvis n^{te} funktion er

$$g_n(x) = \int_{\alpha}^x f_n(t) dt,$$

er ligelig konvergent i I .

4) Undersøg, om den funktionsfølge, hvis n^{te} funktion er

$$f_n(x) = (1 + x_n) \sin_n \pi x,$$

er konvergent i intervallet $0 \leq x \leq 1$, og om den er ligelig konvergent i dette interval.

5) Undersøg, om den talfølge, hvis n^{te} element er

$$a_n = \int_0^1 (1 + x_n) \sin^n \pi x dx,$$

er konvergent.

II.

Den ved parameterfremstillingen

$$\begin{aligned} x &= t + a \sin^2 t \\ y &= t + a \cos^2 t \\ z &= \frac{1}{\sqrt{2}} \sin 2t \end{aligned} \quad -\infty < t < +\infty$$

i et sædvanligt retvinklet koordinatsystem givne rumkurve betegnes med $k = k(a)$; a er en reel konstant.

1) Vis, at $k(a)$ er en differentiabel kurve.

2) Bestem den mindste positive værdi a_0 af a , for hvilken k har noget punkt fælles med planen $y - x = 1$, og undersøg, om $k(a_0)$ har noget dobbelt-punkt.

3) Bestem koordinaterne til det punkt P_0 i planen $y - x = 1$, som tilhører $k(a_0)$ og ligger nærmest ved koordinatsystemets begyndelsespunkt. Find ligningen for normalplanen til $k(a_0)$ i P_0 .

4) Vis, at $k(a_0)$ har netop eet punkt P_1 fælles med linien $z = 0$, $x = \frac{\pi}{2} + 1$, og beregn længden af buen $P_0 P_1$.

5) Find arealet af den cylinderflade, der frembringes af et variabelt ret liniestykke PQ , når dette bevæger sig således, at det stadig er parallelt med z -aksen, at P gennemløber buen $P_0 P_1$, og at Q tilhører xy -planen.

INTERPOLATIONSREGNING OG RENTESREGNING

1) Angiv, om symbolerne $\cos \frac{iD}{2}$ og $\sin \frac{iD}{2}$ er thetasymboler, og udtryk derefter $\triangle$, ∇ , δ og $\square$ ved hjælp af disse symboler.

2) Udled en mekanisk kvadraturformel for $\int_{-3}^3 f(x)dx$, i hvis hovedled der indgår funktionsværdierne $f(-2)$, $f(0)$ og $f(2)$, og bring restleddet på en til numerisk beregning skikket form.

Beregn derefter ved hjælp af den fundne formel $\bar{a}_{\overline{6}|}$ til rentefoden 4 % hel-årlig, idet resultatet anføres med så mange decimaler, som er sikre.

3) Bestem ved en fremgangsmåde efter eget valg rentefoden i den akkumulerede annuitet $s_{\overline{30}|} = 50$, idet der ønskes 4 korrekte betydende cifre i resultatet.

NATIONALØKONOMI

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1ste del (se ovenfor side 64).

BORGERLIG RET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1ste del (se ovenfor side 64).

Sommeren 1947.

MATEMATIK I

I.

1) Gør rede for, hvad eksistens- og entydighedssætningen for differential-ligninger af første orden udsiger om integralkurverne til differentiaalligningen

$$\frac{dy}{dx} = \frac{2\sqrt{1-y^2}}{1+x^2}.$$

2) Vis, at integralkurverne i området $-1 < y < 1$ er to gange differentiable kurver. Angiv, såvel ved en figur som ved uligheder, de områder, indenfor hvilke integralkurverne er opad hule, henholdsvis nedad hule; der ønskes redegjort for forløbet af de kurver, der begrænser de fundne områder.

3) Find samtlige integralkurver i området $-1 < y < 1$, og vis, at for enhver af dem er y en rational funktion af x .

4) Angiv dernæst samtlige integralkurver i området $-1 \leq y \leq 1$, og skitser de gennem punkterne $(0, 0)$, $(\frac{1}{2}, 0)$, $(1, 0)$ og $(2, 0)$ gående integralkurver.

5) Bestem grænseværdien af y for $x \rightarrow +\infty$ for den integralkurve, der går gennem punktet $(\alpha, 0)$, hvor α er et vilkårligt givet reelt tal.

II.

1) Formuler de vigtigste konvergenskriterier for uendelige rækker med positive led, og anvend dem på rækken

$$\sum_{n=1}^{\infty} n^{-\alpha} = 1^{-\alpha} + 2^{-\alpha} + \dots + n^{-\alpha} + \dots,$$

hvor α er en reel parameter.

2) Gør rede for, hvorledes Cauchy's rodkriterium kan anvendes ved undersøgelsen af potensrækkernes konvergensforhold.

MATEMATIK II

I.

Med a betegnes et reelt tal, og med R det af vektorerne

$$\bar{A} = \{-1, 2, 2, a\} \text{ og } \bar{B} = \{-1, 4, 0, -1\}$$

udspændte vektorrum; med R_1 betegnes det af vektorerne

$$\bar{A}_1 = \{1, 0, 2, -1\}, \bar{B}_1 = \{0, 1, 1, 0\} \text{ og } \bar{C}_1 = \{1, -2, 0, -1\}$$

udspændte vektorrum. Hvad er maksimalgraderne af R og R_1 ?

Idet man bestemmer a således, at R og R_1 får mindst en egentlig vektor fælles, og dernæst tillægger a den fundne værdi, skal man:

- 1) Finde alle de vektorer, som er fælles for R og R_1 .
- 2) Finde de normerede vektorer i R , som er ortogonale til samtlige vektorer i R_1 .
- 3) Vise, at de 4-dimensionale vektorer, der kan skrives som sum af en vektor i R og en vektor i R_1 , udgør et vektorrum, og finde dets maksimalgrad.

II.

Om funktionen $L(x, y)$ er givet, at differentialudtrykket

$$L(x, y)dx + x^2ye^{xy}dy$$

er et totalt differential i hele xy -planen, og at der findes et reelt tal a således, at ligningen

$$\int_k L(x, y)dx + x^2ye^{xy}dy = e^{x^3}(x^3 - 1) + a,$$

hvor kurveintegralet tages langs en vej, der fører fra punktet $(1, 0)$ til det ved x bestemte punkt (x, x^2) , er opfyldt for ethvert reelt tal x .

- 1) Bestem funktionen $L(x, y)$ og tallet a .
- 2) Find værdien af kurveintegralet

$$\int_l L(x, y)dx + x^2ye^{xy}dy$$

taget langs en vej l , der fører fra punktet $(-1, 0)$ til punktet $(0, 1)$.

3) Find en ligning, der fremstiller den gennem punktet $P(1, 1)$ gående integralkurve til differentiaalligningen

$$L(x, y)dx + x^2ye^{xy}dy = 0,$$

og bestem kurvens tangent i P .

INTERPOLATIONSREGNING OG RENTESREGNING

1) Vis, at hvis $f(x) = \frac{1}{x^2}$, og de fra 0 forskellige argumenter $x_0, x_1, \dots, x_n$ er parvis forskellige, er $f(x_0, x_1, \dots, x_n) = (-1)^n \frac{\frac{1}{x_0} + \frac{1}{x_1} + \dots + \frac{1}{x_n}}{x_0 x_1 \dots x_n}$.

2) Beregn ved en egnet metode efter eget valg $\sum_{v=10}^{99} \frac{\log v}{v^2}$, idet der ønskes 6 korrekte decimaler i resultatet.

3) En debitor skylder 3000 kr., som forfalder om 11 år, og 2000 kr., som forfalder om 12 år; han tilbyder kreditor en ordning, efter hvilken han betaler 1000 kr. om 9 år og 3600 kr. om 10 år. Undersøg, hvilke fordringer kreditor må stille med hensyn til forrentning for at kunne akceptere den tilbudte ordning.

NATIONALØKONOMI

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1ste del (se ovenfor side 65).

BORGERLIG RET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 1ste del (se ovenfor side 65).

Eksamens 2den del.

Vinteren 1946-47.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(4 timer)

1) Vis, at

$${}_nE_x = 1 - ia_x \overline{n} - (1+i) A_x^1 \overline{n},$$

og giv en fortolkning af denne formel. Udled dernæst under anvendelse af formelen tilnærmelsesformlen

$$a_x^{(m)} | \overline{n} \approx \left(1 + \frac{m-1}{2m} i \right) a_x | \overline{n} - \frac{m-1}{2m} (1+i) A_x^1 \overline{n}.$$

2) En virksomhed tegner pr. 1. januar 1946 en personlig pensionsforsikring, bestående af alders- og invalidepension, for en funktionær, som er født den 27. marts 1920. Alderspensionen bliver virksom efter 40 års forløb; for invalidepensionen er fastsat en karenstid på 10 år således, at invaliditet i dette tidsrum ikke medfører ret til invalidepension eller senere alderspension. Pensionens årlige størrelse fastsættes til 70 % af funktionærens gage i pensioneringsøjeblikket; den årlige gage udgør ved tegningen 6000 kr., stigende årlig ved udgangen af hvert kalenderår med 300 kr. i 20 år og derefter med 240 kr. i 15 år, hvorefter den ikke stiger yderligere. Præmien betales med konstant årligt beløb, så længe funktionæren lever som aktiv, dog kun til alderspensionens begyndelse.

Idet gager, pensioner og præmier regnes som kontinuert forfaldende, be- regnes nettopræmien for forsikringen på grundlaget DPM , 4 % $\frac{1}{4}$ -årlig, idet grundlagets aldersangivelse opfattes som fyldt alder.

3) Vis, at hvis μ_x ikke aftager i intervallet fra x til $x+n$, er $\bar{a}_x \overline{n} \leq \bar{a}_{x+n}^I$, hvor $\bar{a}_{x+n}^I$ er beregnet for rentestyren $\delta_I = \mu_x + \delta$.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(8 timer)

Der ønskes konstrueret en tarif for en til alder 65 år opsat livsvarig livrente, betalbar månedlig forud, med tilbagebetaling af de indbetalte brutto- præmier uden rente ved den forsikredes død i opsættelsestiden; præmien be- tales i hele opsættelsestiden. Eengangstillægget udgør 6 % af nettoindskuddet

for den opsatte livrente, inkassotillægget 6 % af bruttopræmien og administrationstillægget årligt i hele forsikringstiden 5 % af livrentens årlige beløb; administrationsudgifterne regnes kontinuert forfaldende.

Tariffen ønskes konstrueret for kvartårlig og månedlig præmiebetaling og for tegningsalderen 20, 49 år; som nettogrundlag benyttes »Danmarks« grundtavler, 4 % $\frac{1}{4}$ -årlig med 2 års aldersformindskelse.

IAGTTAGELSESLÆRE

(4 timer)

1) En todimensional iagttagelse (x, y) kan variere indenfor det område, der bestemmes ved ulighederne $x > 0, y > 0$ og $x + y < 1$, og besidder i dette område fordelingen (fejlløven)

$$f(x, y) = K(x+1)(y+2),$$

hvor K er en konstant. Bestem K , fordelingerne $g(x)$ og $h(y)$ af henholdsvis x og y samt ligningerne for regressionskurverne, og angiv, om x og y er stokastisk uafhængige (båndfri).

2) Bestem fordelingen af (fejlløven for) summen $s = v_1 + \dots + v_n$ af n stokastisk uafhængige (båndfri) gentagelser $v_1, \dots, v_n$ af en iagttagelse v , som besidder den binomielle fordeling (fejlløven)

$$f(v) = \binom{k}{v} p^v (1-p)^{k-v} \quad (0 \leq v \leq k).$$

3) Find sandsynligheden for ved et kast med 2 terninger at få mindst 6 øjne flere end ved et kast med 3 terninger.

NATIONALØKONOMI

1. Hvorledes kan man undersøge efterspørgslen efter en vare?
2. I hvilket omfang finder de væsentligste forhold vedrørende efterspørgslen efter en vare udtryk i varens efterspørgselskurve?

STATISTIK

(6 timer)

Kommenter de forskellige oplysninger, Statistisk Årbog giver om varen sukker.

OBLIGATIONSRET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 2den del for dem, der har valgt afsnit af dansk formueret (se ovenfor side 66).

STATISTIK

(8 timer)

Efter erfaringerne fra de ti år 1930–31 til 1939–40 har man for

1. Antal statsvidenskabelige studerende, der ved universitetsårets begyndelse (1. september) havde studeret 0, 1, 2, o. s. v. år,
2. Antal opnåede eksaminer i henholdsvis vinter- og sommertermin,
3. Antal studerende afgået uden statsvidenskabelig eksamen.

Studietid år	Antal ved årets begyndelse	Heraf afgang i årets løb		
		Ved eksamen		uden eksamen
		Vinter	Sommer	
0	664	0	0	111
1	522	0	0	73
2	453	0	0	41
3	412	0	1	42
4	356	2	4	25
5	299	21	39	9
6	206	42	31	17
7	101	13	16	13
8	53	5	10	7
9	27	4	1	4
10	13	0	0	7
11	6	0	1	2

Med hvilke forudsætninger om frafaldets fordeling kan heraf beregnes den af afgang uden eksamen uafhængige eksamensafgang og den af eksamensafgangen uafhængige afgangsorten for studerende, der forlader studiet uden eksamen. Gennemfør beregningen således, at man ser, hvilken rolle de valgte forudsætninger spiller for resultaterne.

Sommeren 1947.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(4 timer)

1) Vis, at en om n år ophørende, helårligt betalbar efterbetalt livrente til en x -årig forsikret kan opfattes som en kapitalforsikring, bestående af en op-hørende livsforsikring med varighed n år og med varierende forsikringssum, betalbar ved udgangen af dødsforsikringsåret, i forbindelse med en livs-betinget kapitalforsikring med varighed n år, og bestem forsikringssummerne for de nævnte kapitalforsikringer, svarende til årligt rentebeløb 1.

2) En person, som i alder 30 år har tegnet en simpel kapitalforsikring med forsikringssum 10.000 kr., varighed 25 år og halvårlig præmiebetaling i hele forsikringstiden, ønsker efter 15 år og 7 måneders forløb at tegne en livsforsikring med udbetaling med forsikringssum 20.000 kr. og løbende præmiebetaling i samme selskab. Hvor stor en forsikringssum (angivet i nærmeste hele kr.) må selskabet genforsikre, når dets maksimale risikosum for egen regning på enkelt liv er 15.000 kr., og der regnes netto på »Danmark«s grundlag, 4 pct. helårlig?

3) Vis, at $\mu_x \leq \bar{P}_{x:n}^1$ er en nødvendig og tilstrækkelig betingelse for, at $\bar{a}_{x:n}$ for en fast varighed n ikke vokser med voksende alder x , og undersøg, om betingelsen er opfyldt, når dødsintensiteten ikke aftager med voksende alder.

FORSIKRINGSMATEMATIK

(8 timer)

Der ønskes for aldrene 35, ..., $u-1$ år beregnet en tabel over den forsikringssum (afrundet til nærmeste hele ørebeløb), som kan opnås ved i de pågældende aldre at ændre en løbende livsvarig livsforsikring på 1000 kr., tegnet i alder 30 år med kvartårlig præmiebetaling til alder 80 år, til en livsforsikring med udbetaling i alder u med præmiebetaling til den ændrede forsikrings udløb, idet præmiens beløb og betalingsmåde lades uændret. Ud-

betaling af forsikringssummer som følge af død antages at ske i dødsøjeblikket, og der regnes netto på »Danmark«s grundlag, 4 pct. helårlig, for $u = 50,55, 60$ og 65 år.

IAGTTAGELSESLÆRE

1) En bydel gennemskæres af to på hinanden vinkelrette gadesystemer (P_1, P_2, P_3, P_4) og (Q_1, Q_2, Q_3, Q_4) i de angivne rækkefølger således, at gaderne i hvert system er parallelle, og at afstanden mellem to nabogader i hvert system er 100 meter. En person A går fra gadekrydset (P_1, Q_1) til gadekrydset (P_4, Q_4) med en konstant hastighed af 50 meter pr. minut og en person B fra gadekrydset (P_4, Q_4) til gadekrydset (P_1, Q_1) med en konstant hastighed af 25 meter pr. minut; de to personer begiver sig samtidig på vej og går uafhængigt af hinanden. Ved ankomsten til et gadekryds undervejs vælger A med sandsynligheden α at følge en gade i det første system, B med sandsynligheden β at følge en gade i det andet system, idet valgene dog indskrænkes ved, at begge personer skal færdes ad gader i de angivne systemer således, at de ikke må gå nogen omvej.

Find sandsynligheden for, at A og B møder hinanden undervejs, og bestem i tilfældet $\beta = 1/2$ de værdier af α , for hvilke den nævnte sandsynlighed antager henholdsvis sin største og mindste værdi, samt disse værdier.

2) Tre Urner A, B og C indeholder røde og hvide kugler således, at de respektive brøkdeler af røde kugler i urner er $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$. Der kastes med en terning, hvorefter der på tilfældig vis 20 gange (med tilbagelægning hver gang) udtrækkes en kugle af urnen A , hvis Terningen viser et ulige antal øjne, af urnen B , hvis terningen viser 6 øjne, og af urnen C , hvis terningen viser 2 eller 4 øjne. Bestem fordelingen af det udtrukne antal røde kugler og den tilsvarende middelværdi og spredning.

3) Idet $x_1, \dots, x_n$ er stokastisk uafhængige (båndfri) gentagelser af en iagttagelse x med fordelingen

$$f(x) = \frac{\alpha\beta}{\Gamma(\beta)} x^{\beta-1} e^{-\alpha x} (x > 0),$$

hvor α og β er positive konstanter, udledes udtryk for de skøn s og t for henholdsvis α og β , som bestemmes ved momentmetoden.

NATIONALØKONOMI

Kan man anvende teorier bygget på forudsætninger om rationelle bestræbelser for maximering af individernes pengegevinst ved forklaring af de faktiske økonomiske forhold?

STATISTIK (6 timer)

Hvorvidt kan man af den omstændighed, at det årlige antal dødsfald pr. 1000 indbyggere i Danmark i årene 1921–35 har svinget svagt omkring 11 p.m. slutte, at dødeligheden har holdt sig omtrent konstant i disse år?

Hvorledes kan man, når opgørelsen af dødsfaldenes fordeling efter dødsalder foreligger for et enkelt år, men befolkningens fordeling efter alder derimod ikke haves for samme år, undersøge, om årets dødelighed har bevæget sig op eller ned i forhold til tidligere år. Gennemfør undersøgelsen for et af årene 1943, 1944 eller 1945.

OBLIGATIONSRET

Samme opgave som ved statsvidenskabelig eksamens 2den del for dem, der har valgt afsnit af dansk formueret (se ovenfor side 67).

STATISTIK

(8 timer)

Hvorvidt kan man på grundlag af Statistisk Årbogs oplysninger undersøge, om fordelingen efter jordværdi af de landbrugsejendomme, der i 1945 er solgt i almindelig fri handel, svarer til fordelingen efter jordværdi af samtlige landbrugsejendomme, og hvorvidt kan heraf beregnes handelsværdien af alle landbrugsejendomme i landet med priserne i 1945 som grundlag?

7. LÆGEVIDENSKABELIG EMBEDSEKSAMEN

Vinteren 1946-47: Der indstillede sig 88, 88 fuldendte eksamen.
Sommeren 1947: — — — 100, 98 — —

Ialt indstillede sig 188, 186 fuldendte eksamen.

Af disse fik 5 laudabilis et quidem egregie, 132 laudabilis, 48 haud illaudabilis 1mi gr., og 1 haud illaudabilis 2di gr.

Vinteren 1946-47.

Als, f. Hansen, Else
(1933)..... 217¹/₆ laud.
Als, Erik (1927)..... 173¹/₂ haud ill. 1.
Andersen, f. Bruun, Eva
(1937)..... 210¹/₂ laud.
Andersen, Povl Erik
(1939)..... 218¹/₂ laud.
Andreasen, Erik (1939)..... 221¹/₂ laud.
Arnberg, Leif Asger
(1938)..... 180¹/₆ haud ill. 1.
Aun, Svend Helmer Holst
(1935)..... 203²/₃ laud.
Baastrup, Fin Krog
(1936)..... 124¹/₃ haud ill. 1.
Bach, Folmer Christensen
(1939)..... 228²/₃ laud.
Bang, f. Brandt, Ulla
(1925)..... 139⁵/₆ haud ill. 1.
Bie, Jesper Henrik Axel
(1939)..... 192⁵/₆ laud.
Bjerrehuus, f. Gundestrup, Vibeke Pernille
Bodecker (1938)..... 223 laud.
Bonde, Gunner Jensen
(1939)..... 245¹/₆ laud.
Brodthagen, Holger Martin
Amdi (1939)..... 214¹/₂ laud.
Bruzeliuss, Kaare (1939)..... 217¹/₂ laud.
Brünner, Samuel Aage
(1939)..... 203¹/₂ laud.
Buemann, Jens Christian
(1938)..... 227²/₃ laud.
Christiansen, Eilert Laurup
(1937)..... 201¹/₂ laud.
Davidsen, Henning Gøsta
(1939)..... 224²/₃ laud.

Dons, Niels Christian
(1938)..... 172¹/₆ haud ill. 1.
Dreyer, Valdemar (1938)..... 217²/₃ laud.
Dupont, Helge (1940)..... 237²/₃ laud.
Engdahl, Inger Marie
Gjessing (1939)..... 222¹/₃ laud.
Filling, Sonja (1938)..... 220 laud.
Frederiksen, Tyge (1930)..... 134²/₃ haud ill. 1.
Friis, Thorkild (1940)..... 251²/₃ laud.
Gerner-Smidt, Mogens
Henrik (1939)..... 228¹/₆ laud.
Gulstad, Carsten Stricker
(1937)..... 190¹/₆ laud.
Hansen, Ernst Joachim
(1937)..... 164⁵/₆ haud ill. 1.
Hansen, Herbert (1939)..... 192¹/₃ laud.
Hansen, Valdemar (1937)..... 146¹/₃ haud ill. 1.
Hanssen, Vibeke Mørch
(1939)..... 216²/₃ laud.
Hanssing, Ulf Gøsta Erland
(1939)..... 210²/₃ laud.
Haug, Agner Thorkild
(1938)..... 196¹/₂ laud.
Haugsted, Hans (1937)..... 165 haud ill. 1.
Holm, Inga Mørkøv
(1937)..... 218¹/₂ laud.
Hougs, Arne Borch (1937)..... 149 haud ill. 1.
Hyllestad, Johannes
(1939)..... 214¹/₂ laud.
Ibsen, Robert (1939)..... 189²/₃ laud.
Jensen, Helge Erling
(1939)..... 208²/₃ laud.
Jensen, Jørgen Preben
(1939)..... 248¹/₆ laud.
Jerne, Niels Kaj (1935)..... 199 laud.
Jespersen, Bent Georg
Borch (1938)..... 199⁵/₆ laud.

- Johansen, Christine
(1939) 202 $\frac{1}{3}$ laud.
- Johansen, Helge Finn
(1938) 171 $\frac{1}{2}$ haud ill. 1.
- Jørgensen, Erik (1938) .. 204 $\frac{2}{3}$ laud.
- Jørgensen, Søren (1939) 225 $\frac{1}{2}$ laud.
- Keiding, Nils Rudolf
(1939) 197 laud.
- Kjems, Ebbe (1939) ... 230 $\frac{1}{3}$ laud.
- Koch, Hans Christopher
Elers (1939) 249 $\frac{1}{3}$ laud.
- Korner, Bent Frank
(1939) 231 laud.
- Kristensen, Jørgen Thy-
gesen (1938) 205 laud.
- Kristensen, Thorvald
Møller (1937) 162 $\frac{1}{3}$ haud ill. 1.
- Lampe, Carl Erik (1938) 179 $\frac{5}{6}$ haud ill. 1.
- Larsen, Holger (1938) .. 200 $\frac{2}{3}$ laud.
- Larsen, Jørgen Walther
(1939) 226 $\frac{1}{6}$ laud.
- Lund, Flemming Jens
(1939) 244 $\frac{2}{3}$ laud.
- Lynge, Jens Christian
(1939) 226 $\frac{1}{2}$ laud.
- Marquardsen, Jørgen
Adolf Mikal (1938) .. 219 $\frac{1}{6}$ laud.
- Mauritzen, Knud (1939) 208 $\frac{2}{3}$ laud.
- Mortensen, Jens (1939) . 210 $\frac{2}{3}$ laud.
- Nannestad, Erik Nicolai
(1939) 213 laud.
- Neidhardt, Frantz Ole
(1939) 248 $\frac{2}{3}$ laud.
- Nielsen, Flemming Kiss-
meyer (1939) ... 265 $\frac{5}{6}$ laud. et quidem
egregie
- Nielsen, f. Kampp, Helga
(1937) 184 $\frac{1}{3}$ haud ill. 1.
- Obæk, f. Andersen, Asta
Møller (1937) 199 $\frac{1}{3}$ laud.
- Olesen, Svend Kristian
(1939) 245 $\frac{5}{6}$ laud.
- Pakkenberg, Henning
(1939) 200 $\frac{5}{6}$ laud.
- Pedersen, Manfred From
(1938) 183 $\frac{1}{2}$ haud ill. 1.
- Pedersen, Poul Rikard
Nørskov (1938) 185 haud ill. 1.
- Pedersen, Vagn (1936) . 167 $\frac{1}{6}$ haud ill. 1.
- Petersen, Hilda (1938) . 199 $\frac{5}{6}$ laud.
- Petersen, Jørgen Over-
beck (1938) 204 $\frac{2}{3}$ laud.
- Raagaard, Kay Jansen
(1937) 148 $\frac{1}{6}$ haud ill. 1.
- Rasmussen, Thorkild
(1939) 218 laud.
- Rattenborg, Christen
Christensen (1939) ... 207 $\frac{1}{3}$ laud.
- Reske-Nielsen, f. Stende-
rup, Edith Johanne
(1938) 240 $\frac{5}{6}$ laud.
- Simonsen, Morten (1940) 210 $\frac{1}{2}$ laud.
- Sjøstrøm, Else Ohgrøn
(1939) 208 $\frac{1}{6}$ laud.
- Stenderup, Niels Aksel
(1938) 219 $\frac{1}{3}$ laud.
- Thamsen, Lise (1939) .. 164 $\frac{1}{3}$ haud ill. 1.
- Thaysen, Jørn Christian
Hess (1939) 263 laud. et
quidem egregie
- Therkelsen, Ib (1939) .. 228 $\frac{1}{2}$ laud.
- Thomsen, Knud Anker
(1939) 213 $\frac{1}{2}$ laud.
- Tuxen, Jens Peter Emil
(1939) 186 $\frac{1}{2}$ haud ill. 1.
- Vestergaard, Per Bjørn
(1938) 189 laud.
- Vinther-Paulsen, Niels
(1939) 232 $\frac{5}{6}$ laud.
- Wolthers, Henning (1938) 247 $\frac{1}{3}$ laud.
- Sommeren 1947.*
- Aarsleff, Karen (1939) .. 251 laud.
- Andersen, Thorkild
Wainø (1939) 196 laud.
- Andersson, Erik Engel-
hardt (1940) 140 haud ill. 1.
- Baastrup, Poul Christian
(1938) 177 haud ill. 1.
- Bang, Erik Flemming da
Cunha (1939) 256 $\frac{5}{6}$ laud.
- Bang, Niels (1939) 183 haud ill. 1.
- Bartholdy, Per (1938) .. 178 $\frac{1}{2}$ haud ill. 1.
- Bierring, Franz (1939) . 248 $\frac{1}{2}$ laud.
- Birket-Smith, John Erik
Sophus (1939) 193 $\frac{1}{2}$ laud.
- Bjørn-Henriksen, Chri-
stian Torben (1939) .. 178 $\frac{1}{3}$ haud ill. 1.
- Bojsen, Finn Konow
(1938) 222 $\frac{1}{3}$ laud.
- Braae, Morten (1940) .. 226 laud.
- Braae, Ole (1932) 251 $\frac{1}{3}$ laud.
- Christensen, Arne Vase-
gaard (1939) 233 $\frac{5}{6}$ laud.
- Christensen, Carl
Richard (1936) 235 $\frac{1}{6}$ laud.
- Christiansen, Mogens
Orla Carl (1938) 170 $\frac{1}{3}$ haud ill. 1.
- Dein, Erling (1940) 234 $\frac{5}{6}$ laud.
- Delcomyn, f. Christensen,
Kirsten Maria Sylvia
(1939) 179 haud ill. 1.
- Dreyer, Viggo Oscar Pi-
neus (1938) 225 $\frac{2}{3}$ laud.
- Eyrich, Bendt (1939) .. 236 $\frac{1}{2}$ laud.
- Fabricius, Jørgen Carl
Frederik Schack (1939) 218 laud.
- Feldt-Rasmussen, Harry
(1937) 226 $\frac{2}{3}$ laud.
- Fischer, Finn Christian
Heinrich (1939) 235 $\frac{1}{3}$ laud.
- Fogh, Helge (1939) 243 $\frac{1}{6}$ laud.
- Friis, Torkil Lønborg
(1939) 198 laud.
- Gangsted, Niels (1934) . 141 $\frac{1}{2}$ haud ill. 1.
- Gormsen, Johannes
(1940) 228 $\frac{2}{3}$ laud.
- Hansen, Erik Bergholt
(1940) 216 $\frac{1}{2}$ laud.
- Hansen, Sigrid Erna
(1939) 135 $\frac{1}{6}$ haud ill. 1.

Harvald, Bent Jørgen (1941).....	267 laud. et quidem egregie	Nielsen, Jens Brøndum (1939).....	228 ¹ / ₂ laud.
Heilskov, Niels Søren Christian (1939).....	233 laud.	Nielsen, Kristian An- dreas Sigvald (1939).....	254 ¹ / ₂ laud.
Hertzum, Mogens (1939).....	224 ² / ₃ laud.	Nyborg, Niels Børge Berg (1939).....	193 laud.
Hindhede, Hans (1939).....	225 ¹ / ₃ laud.	Olesen, Erling Svelle (1941).....	254 laud.
Hjorth, Niels (1938).....	256 laud.	Ottow, Aage Christian (1937).....	251 laud.
Holm-Nielsen, Erik (1939).....	231 ⁵ / ₆ laud.	Pedersen, Jens Christian (1937).....	225 ¹ / ₃ laud.
Iversen, Ervin Martin Langballe (1936).....	122 ¹ / ₆ haud ill. 1.	Pedersen, Kaj Zilstorff (1939).....	218 ² / ₃ laud.
Jakobsen, Godik Møller (1939).....	206 ² / ₃ laud.	Pers, Michael Ludvig (1939).....	252 ⁵ / ₆ laud.
Jensen, Anna (1939).....	182 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Petersen, Jørgen Gregers (1939).....	181 ⁵ / ₆ haud ill. 1.
Jensen, Bent Skytte (1939).....	155 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Plesner, Hans Anton (1937).....	164 ¹ / ₃ haud ill. 1.
Jensen, f. Stein, Erna Lina (1916).....	(91) haud ill. 1.	Poulsen, Hemming En- gelund (1940).....	224 ¹ / ₆ laud.
Jensen, Margrete Kudsk (1938).....	124 ¹ / ₃ haud ill. 1.	Poulsen, Poul Aagaard (1940).....	232 ² / ₃ laud.
Jensen, Per Christian (1939).....	225 laud.	Rasmussen, Lars Otto (1938).....	205 ² / ₃ laud.
Jepsen, Peder Linnet (1939).....	263 ² / ₃ laud. et quidem egregie	Rasmussen, Poul Hen- ning Strøier (1939) ..	200 ⁵ / ₆ laud.
Jørgensen, f. Hærsteen, Helene Fabricius (1938).....	217 ⁵ / ₆ laud.	Rud-Petersen, Bent Trier (1938).....	160 ¹ / ₂ haud ill. 1.
Jørgensen, Jørgen Balslev (1941).....	226 ⁵ / ₆ laud.	Rømer, f. Edelsteen, Ingrid Marie (1939) ..	146 ¹ / ₂ haud ill. 1.
Kieler, Jørgen von Füh- ren (1939).....	214 ¹ / ₆ laud.	Rømer, Ole Rydén (1938).....	207 ¹ / ₆ laud.
Kiørboe, Erik (1939) ..	228 ¹ / ₂ laud.	Salling, Hans Peter (1936).....	148 ¹ / ₆ haud ill. 1.
Kjær, Knud Erik (1939).....	224 ¹ / ₃ laud.	Saugman, Bent Emanuel (1939).....	246 ¹ / ₆ laud.
Kjærsgaard, Aage Riis (1939).....	168 ¹ / ₃ haud ill. 1.	Simmelsgaard, Hans Harty (1939).....	220 ⁵ / ₆ laud.
Kolstrup, Aksel (1939).....	215 laud.	Slavensky, Karl Hejno (1936).....	134 ⁵ / ₆ haud ill. 1.
Kornum, Axel Christen (1936).....	203 ¹ / ₂ laud.	Spaun, Hans Jørn En- gelhardt (1940)	228 ¹ / ₂ laud.
Kristensen, Peder Mos- gaard (1938).....	215 ¹ / ₆ laud.	Steenstrup, Otto Jens Resen (1940).....	255 ² / ₃ laud.
Krogh-Jensen, Poul An- dreas (1939)	213 ⁵ / ₆ laud.	Svane-Knudsen, Verner (1940).....	254 laud.
Larsen, Jørgen Schultz (1939).....	216 ² / ₃ laud.	Søegaard, Peder Jacob Herman (1936).....	233 ² / ₃ laud.
Letman, Henning (1940).....	239 ¹ / ₃ laud.	Sørensen, Christian Mygind (1938)	174 ¹ / ₆ haud ill. 1.
Loring, Carl Ove (1935).....	113 ¹ / ₃ haud ill. 2.	Sørensen, Jens Johannes Ullitz (1937)	181 ¹ / ₆ haud ill. 1.
Lund, f. Arnold-Larsen, Inge Grace (1939).....	180 ² / ₃ haud ill. 1.	Thorulf, Peer Bjørn Ven- delboe (1939)	173 ¹ / ₃ haud ill. 1.
Mathiesen, Frits Rein- hardt (1940)	253 laud.	Thymann, Gerda (1938).....	199 ¹ / ₃ laud.
Mosbech, Eva Fausbøll (1939).....	155 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Tobiassen, Tobias (1939).....	208 ² / ₃ laud.
Munk-Andersen, Kaj Georg (1940).....	223 ¹ / ₆ laud.	Topp, f. Evald, Marie Kjerstine (1935).....	206 ² / ₃ laud.
Müllertz, Sten Camillus (1940).....	263 laud. et quidem egregie	Torp-Pedersen, Erik Christian (1940)	207 laud.
Møller, Axel Orla (1939).....	144 haud ill. 1.	Torup, Else (1939)	228 laud.
Mørk-Jensen, Karl Au- gust (1934)	142 ¹ / ₂ haud ill. 1.	Vimpel, Erik (1940)	202 ⁵ / ₆ laud.
Nielsen, Annelise (1937).....	210 laud.		

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1946-47.

1) Medicin: Beskriv de subjektive og de objektive symptomer ved den begyndende og ved den fuldt udviklede coma diabeticum. Hvilke faktorer er af betydning for prognosen? Hvorledes behandles coma diabeticum? 2) Kirurgi: Giv en fremstilling af klinik og differentialdiagnostik ved cancer coli (cancer i coecum colon ascendens, transversum, descendens et sigmoideum). Angiv retningslinierne for behandlingen og beskriv kort de operationsmetoder, der kan komme til anvendelse. 3) Hygiejne:

1. Hvilke infektiøse lidelser hos mennesker og kvæg spredes her i landet hyppigst i befolkningen gennem mælk? Hvad er det typiske for mælke-epidemier?
2. Ved eksempler belyses indvirkningen af hungersnød på en befolknings sundhedstilstand.
3. Hvilke oplysninger findes der om erhvervets indflydelse på dødeligheden af dets udøvere?

Sommeren 1947.

1) Medicin: Beskriv de forskellige former af purulent meningitis, deres prognose og behandling. 2) Kirurgi: Beskriv de vigtigste intracranielle lidelser, der kan opstå ved stump vold af craniumet (fødselslæsioner undtagne). Hvorledes bør man observere patienter med sådanne lidelser? Angiv kort retningslinierne for behandlingen. 3) Hygiejne:

1. På hvilke måder kan luften i sin egenskab af transportør påvirke sundhedstilstanden?
2. Hvorfor renses spildevand, og hvilke metoder anvendes til rensning af spildevand?
3. Hvilke forholdsregler kan man træffe overfor smitekilder og smitteveje ved bekæmpelsen af epidemiske sygdomme?

8. SKOLEEMBEDSEKSAMEN

α. Ved det filosofiske fakultet.

Vinteren 1946-47: Der indstillede sig 15, 12 fuldendte eksamen.

Sommeren 1947: — — — 35, 31 — —

Ialt indstillede sig 50, 43 fuldendte eksamen.

Af disse fik 3 første karakter med udmærkelse, 32 første karakter og 8 anden karakter.

Vinteren 1946-47.

Kandidater med 3 fag.

Bendsen, Ove Kofoed (1935)
hovedfag: fransk; bifag: latin,
musik 175 første
Engberg, Jytte, f. Grundtvig
(1939) hovedfag: dansk; bi-
fag: engelsk, tysk 207 første
Høyer-Nielsen, Hans Christian

(1929) hovedfag: historie; bi-
fag: kristendomskundskab,
græsk kultur 203 første
Nordhjem, Bent (1938) hoved-
fag: engelsk; bifag: dansk,
fransk 231 første
m. udm.
Rasmussen, Edit Marie (1936)
hovedfag: historie; bifag:
dansk, gymnastik 202 første

Sabra, Nina Mary (1939) hoved-
fag: engelsk; bifag: tysk,
fransk 210 første
Sørensen, Edvard Helmuth
(1939) hovedfag: engelsk; bi-
fag: dansk, tysk 185 første

Kandidater med 2 fag.

Andersen, Ib Johannes Tage
(1936) hovedfag: historie; bi-
fag: kristendomskundskab... 6,07 første
Barfod, Jørgen Henrik Pagh
(1937) hovedfag: historie; bi-
fag: geografi 5,40 anden
Giersing, Ebba Louise (1939)
hovedfag: historie; bifag:
gymnastik 6,83 første
Jürgensen, Bengt (1937) hoved-
fag: engelsk; bifag: tysk... 6,83 første
Levinson, Carsten (1937) hoved-
fag: historie, bifag: gymna-
stik 4,41 anden

Sommeren 1947.

Kandidater med 3 fag.

Barmer, Else (1936) hovedfag:
fransk; bifag: dansk, engelsk 193 første
Baunsgaard, Bernhard Severin
(1939) hovedfag: historie; bi-
fag: geografi, gymnastik.... 166 første
Boas, Kristian Svane (1939)
hovedfag: historie; bifag: en-
gelsk, fransk 154 anden
Bruun, Arne Henry (1939) ho-
vedfag: engelsk; bifag: tysk,
gymnastik 201 første
Casmose, Per Aage (1937) ho-
vedfag: engelsk; bifag: dansk,
tysk 144 anden
Holst, Birte Margrethe (1938)
hovedfag: kristendomskund-
skab; bifag: dansk, engelsk. 179 første
Kabell, Aage Nikolai (1939)
hovedfag: dansk; bifag: tysk,
engelsk 202 første
Klüwer, Elisabeth Christine
(1939) hovedfag: tysk; bifag:
engelsk, fransk 182 første
Koefoed, Hans Anton (1940)
hovedfag: dansk; bifag: tysk,
engelsk 241 første
m. udm.
Ullerup, Gudmund Amdi (1939)
hovedfag: historie; bifag: en-
gelsk, tysk 192 første

Kandidater med 2 fag.

Bendix-Hansen, Jørn Olav
(1939) hovedfag: dansk; bi-
fag: tysk 6,48 første
Bertelsen, Jørgen Henrik (1941)
hovedfag: historie; bifag: en-
gelsk 7,55 første
Dalgaard, Sune Bysted (1940)
hovedfag: historie; bifag:
dansk 8,73 første
m. udm.
Dalsgaard, Tage Christensen
(1940) hovedfag: engelsk; bi-
fag: gymnastik 6,42 første
Engborg, Marguerite (1937) ho-
vedfag: engelsk; bifag: tysk 5,37 anden
Gluud, Janni (1939) hovedfag:
dansk; bifag: gymnastik ... 6,80 første
Heilesen, Henning (1938) ho-
vedfag: historie; bifag: kri-
stendomskundskab 7,04 første
Jensen, Johannes Lyngby (1940)
hovedfag: tysk; bifag: latin 8,33 første
Jensen, Niels Lyhne (1939) ho-
vedfag: dansk; bifag: engelsk 6,81 første
Jexlev, Thelma Mortensen
(1940) hovedfag: historie; bi-
fag: dansk 7,20 første
Koppel, Agnete Sjølund (1938)
hovedfag: engelsk; bifag:
tysk 6,27 første
Kryssing-Berg, Preben Johan
(1938) hovedfag: fransk; bi-
fag: dansk 8,09 første
Lindahl, Fritze Ida Münster
(1940) hovedfag: historie; bi-
fag: engelsk 5,79 anden
Lundgren, Else Marie (1938) ho-
vedfag: engelsk; bifag: tysk 7,79 første
Mortensen, Karen Dam (1940)
hovedfag: kristendomskund-
skab; bifag: dansk 5,55 anden
Møller, Inger (1939) hovedfag:
tysk; bifag: gymnastik.... 7,89 første
Neerbek, Hans (1936) hoved-
fag: historie; bifag: engelsk 5,31 anden
Pedersen, Bendt Julius Kallen-
bach (1938) hovedfag: musik;
bifag: tysk 6,31 første
Svendsen, Paul (1940) hoved-
fag: fransk; bifag: engelsk.. 6,94 første
Tofte-Hansen, Kjeld Gunnar
(1938) hovedfag: musik; bi-
fag: engelsk 6,47 første
Tøgeby, Else Birthe (1938) ho-
vedfag: dansk; bifag: gym-
nastik 6,28 første

Skriftlige opgaver.

Vinteren 1946-47.

DANSK

Som *hovedfag*.

- 1) Redegørelse for de trykssvage vokalers udvikling i løbet af den gammel-danske periode.
- 2) Henrik Ibsens dramer ca. 1870-ca. 1900.

Forprøve.

- 1) Nedenstående tekst (læst) oversættes. L. 1-3 (indtil *stúfinum*) kommenteres.

Gunnlaugr hjó þá um síðir til Hrafn's mikit högg með sverðinu ok undan Hrafn's fótinn. Hrafn fell þó eigi at heldr ok hnekði þá at stofni einum ok studdi þar á stúfinum. Þá mælti Gunnlaugr: »nú ertu óvigr, ok vil ek eigi lengr berjask við þik, orkumlaðan mann«. Hrafn svarar: »svá er þat, at mjök hefir á leikizk minn hluta, en þó myndi mér enn vel duga, ef ek fenga at drekka nakkvat«. Gunnlaugr svarar: »svik mik þá ei, ef ek færi þér vatn í hjálmi mínum«. Hrafn svarar: »ei mun ek svikja þik«, segir hann. Síðan gekk Gunnlaugr til lækjar eins ok sótti í hjálminum ok færði Hrafn, en hann seildisk í mót enni vinstri hendinni, en hjó í höfuð Gunnlaugi með sverðinu enni hægri hendi, ok varð þat allmikit sár. Þá mælti Gunnlaugr: »illa sveiktu mik nú, ok ódrengiliga fór þér, þar sem ek trúða þér«. Hrafn svarar: »satt er þat, en þat gekk mér til þess, at ek ann þér eigi faðmlagsins Helgu ennar fögru«. Ok þá börðusk þeir enn í ákafa, en svá lauk at lykðum, at Gunnlaugr bar af Hrafn, ok lét Hrafn þar líf sitt. Þá gengu fram leiðtogar jarlsins ok bundu höfuðsárit Gunnlaugs, bjöggu síðan um dauða menn ok færðu Gunnlaug á hest sinn.

- 2) 1. Teori: Rille og spalte.

2. Transskr.:

så fik piben en anden lyd inde i sovekamret:

Og at du ikke har skam i livet, du, som er kongelig embedsmand! Sidde og drikke i skrædder Friis's sjofle beværtning med den fordrukne fuldmægtig og andre af den mest ordinære genre.

- 3) For 5 kandidater: Komposition og stil i »Thors Reise til Jothunheim«, også med hensyn til Oehlenschlägers bemærkninger om værket i den pågældende fortale.

For 1 kandidat: En analyse af Chr. Winthers »Vaabendragerens Ed«.

For 1 kandidat: Forhistorien i »Vildanden«: dens forskellige momenter og meddelelseteknikken.

For 1 kandidat: En redegørelse for Kiellands »Else« (herunder eventuelt også for dens plads i forfatterskabet).

Som *bifag*.

- 1) De personlige og possessive pronominer i nydansk, deres former og brug.
- 2) Dansk lyrik i 1870'erne og 1880'erne.

ENGELSK

Som *hovedfag*.

- 1) Nedenstående oversættes til dansk, og de vigtigste afvigelser i sprogbrug og ortografi fra nutidsengelsk kommenteres.

Forwardnesse and inconsideration could not in him¹⁾ (as in many others) argue an insufficiencie; for he considered long, and had many strifes within himselfe concerning the strictnesse of life, and competencie of learning required in such as enter into sacred Orders: And doubtlesse (considering his owne demerits) did with meek *Moses* humbly aske God, *Who am I?* And if he had consulted with flesh and bloud, he had not put his hand to that holy plough: But God who is able to prevaile, wrestled with him, as the Angel did with *Iacob*, and marked him for his owne, marked him with a blessing, a blessing of obedience to the motions of his blessed Spirit; And then as he had formerly asked God humbly with *Moses*, *Who am I?* So now (being inspired with the apprehension of Gods mercies) he did ask King *Davids* thankfull question, *Lord who am I that thou art so mindfull of me?* So mindfull of me as to lead me for more then forty years through a wilderness of the many temptations and various turnings of a dangerous life? So mindfull as to move the learnedst of Kings²⁾ to descend to move me to serve at thine Altar? So merciful to me as to move my heart to embrace this holy motion? Thy motions I will embrace, take the cup of salvation, call upon thy Name, and preach thy Gospel.

Now all his studies (which were occasionally diffused) were concentrated in Divinity; Now he had a new calling, new thoughts, new imployment for his wit and eloquence. Now all his earthly affections were changed into divine love, and all the faculties of his soule were ingaged in the conversion of others, in preaching glad tidings, remission to repenting sinners, and peace to each troubled soule: To this he applyed himselfe with all care and diligence; and such a change was wrought in him, that he was gladder to be a doore-keeper in the house of God, then to enjoy any temporall employment.

¹⁾ John Donne.

²⁾ James I.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Ved sin ankomst til landsbyen Storton følte Ernest Park sig for første gang i sit liv som genstand for nysgerrighed. Han var ikke alene fremmed, hans nye, sorte tøj, hans runde flip og præstehatten viste umiskendeligt, at han var den nye kapellan. Børnene stirrede på ham med åbne munde uden at besvare hans generte godmorgen, og han gik videre med den ubehagelige bevidsthed, at hans gang var blevet stivere, og der var kommet en vis overdreven nonchalance i hans holdning.

Hr. Upward – sognepræsten – var en lærd gammel herre, som holdt mere af at læse og skrive i sit studereværelse eller vandre i præstegårdens have i dybe tanker, end at opfylde sine kedelige sognepligter. – Derfor var det, at han af sine rigelige private midler betalte en kapellan til at gøre dem for sig. Men selv når de var gjort, havde den unge Park masser af fritid, som han anvendte til teologiske studier, til at skrive prædikener og til at dyrke sine passioner, botanik og ornitologi. Hans værtinde betragtede det som en harmløs særhed hos en ellers fornuftig og ordentlig kapellan, at han kom slæbende hjem med alle mulige slags utiltalende ukrudt og arrangerede det i vaser rundt omkring i dagligstuen. Af og til, når han besøgte skolen, holdt han et lille foredrag for børnene om vilde blomster. Han gjorde det godt, og børnene var interesserede og begyndte at bringe ham forskellige blomster, som de havde fundet på marker og i hække, og smile til ham i stedet for at stirre, når han mødte dem i landsbyen. De gamle betragtede ham heller ikke længer som en påtrængende, men som en hyggelig gæst, de gerne ville have

en passiar med. Kun de større drenge og piger, som var kommet ud af skolen og havde fået arbejde, så stadig hånlige til ham. Drengene overså ham, pigerne stirrede uforkammet på ham, når han nærmede sig, og fniste, så snart han var kommet forbi.

En af disse piger havde han lagt særlig mærke til, da han mødte hende sammen med to andre kort efter sin ankomst. Hun var en pragtfuld skabning på 18-19 år, gyldenåret, med en teint som vilde roser, blå øjne, og hvide tænder. Det var umuligt ikke at blive betaget ved synet af hende; hendes skønhed og selvsikkerhed vakte hos den unge Park en blanding af raseri og hjælpeløshed.

3) Giv en fremstilling af flertalsbøjningen fra oldengelsk indtil vore dage. Kommenter især uregelmæssigheder ved den moderne flertalsbøjning.

4) Med støtte af nedenstående prøver, (fra "An Argument Against Abolishing Christianity", "A Modest Proposal" og "Genteel Conversation".) gives på engelsk en redegørelse for de hovedtanker, der går gennem Swifts produktion samt hans mest fremtrædende virkemidler som stilist og debattør – prøverne skal ikke oversættes.

I readily own there hath been an old Custom, Time out of mind, for People to assemble in the Churches every Sunday, and that Shops are still frequently shut, in order, as it is conceived, to preserve the Memory of that ancient Practice; but how this can prove a Hindrance to Business or Pleasure, is hard to imagine. What if the Men of Pleasure are forced, one Day in the Week, to game at Home instead of the Chocolate-House? Are not the Taverns and Coffee-Houses open? Can there be a more convenient Season for taking a Dose of Physick? Are fewer Claps¹) got upon Sundays than other Days? Is not that the chief Dag for Traders to sum up the Accounts of the Week, and for Lawyers to prepare their Briefs? But I would fain know how it can be pretended that the Churches are misapplied. Where are more Appointments and Rendezvouzes of Gallantry? Where more Care to appear in the foremost Box, with greater Advantage of Dress? Where more Meetings for Business? Where more Bargains driven of all Sorts? and where so many Conveniencies or Incitements to Sleep?

A very worthy Person, a true Lover of his Country, and whose Virtues I highly esteem, was lately pleased, in discoursing on this matter, to offer a refinement upon my Scheme. He said, that many Gentlemen of this Kingdom, having of late destroyed their Deer, he conceived that the Want of Venison might be well supply'd by the Bodies of young Lads and Maidens, not exceeding fourteen Years of Age, nor under twelve; so great a Number of both Sexes in every Country being now ready to Starve, for want of Work and Service: And these to be disposed of by their Parents if alive, or otherwise by their nearest Relations. But with due deference to so excellent a Friend, and so deserving a Patriot, I cannot be altogether in his Sentiments; for as to the Males, my American acquaintance assured me from frequent Experience, that their Flesh was generally Tough and Lean, like that of our Schoolboys, by continual exercise, and their Taste disagreeable, and to fatten them would not answer the Charge. Then as to the Females, it would, I think with humble Submission, be a Loss to the Publick, because they soon would become Breeders themselves: And besides it is not improbable that some scrupulous People might be apt to Censure such a Practice, (although indeed very unjustly) as a little bordering upon Cruelty, which, I confess, hath

always been with me the strongest Objection against any Project, how well soever intended.

It may be objected, that the publication of my book may, in a long course of time, prostitute this noble art to mean and vulgar people; but I answer, that it is not so easy an acquirement as a few ignorant pretenders may imagine. A footman can swear, but he cannot swear like a lord. He can swear as often; but, can he swear with equal delicacy, propriety, and judgment? No, certainly, unless he be a lad of superior parts, of good memory, a diligent observer, one who hath a skilful ear, some knowledge in musick, and an exact taste; which hardly fall to the share of one in a thousand among that fraternity, in as high favour, as they now stand with their ladies. Neither hath one footman in six so fine a genius as to relish and apply those exalted sentences comprized in this volume, which I offer to the world.

¹⁾ Veneraal disease.

Forprøve.

(Gammel ordning): 1) Nedenstående oversættes til dansk, alle de forekommende verber undtagen *wesan* bøjes i hovedtiderne, og der gives en almindelig fremstilling af de svage verbers bøjning på oldengelsk.

Ðā cwæð se cyningc tō his mannum, siððan Apollonius āgān wæs: "Ic swerige þurh ðā gemānan hālo þæt ic mē nāfre bet ne baðode þonne ic dide tōdæg, nāt ic þurh hwilces iunges mannes þēnunge." Ðā beseah hē hine tō ānum his manna ond cwæð: "Gā ond gewite hwæt se iunga man sȳ þe mē tōdæg swā wel gehīrsumode." Se man ðā ēode æfter Apollonio. Midþīpe hē geseah þæt hē wæs mid horhgum scicelse bewæfed, þā wānde hē ongēan tō þām cyngc ond cwæð: "Se iunga man þe þū æfter āxsodest is forliden man." Ðā cwæð se cyngc: "Ðurh hwæt wāst ðū þæt?" Se man him andswerode ond cwæð: "Ðēah hē hit silf forswige, his gegirra hine geswutelad." Ðā cwæð se cyngc: "Gā rædlice ond sege him þæt 'se cyngc bit ðē þæt ðū cume to his gereorde.'"

2) Nedenstående oversættes til engelsk, og de første 100 ord transkriberes fonetisk.

Swift nedstammede fra en gammel familie fra Yorkshire. En gren af denne familie var flyttet sydpå, og på Karl den Førstes tid var digterens bedstefader sognepræst i landsbyen Goodrich. Han giftede sig med Elisabeth Dryden, som var i slægt med den berømte digter af samme navn, og fik med hende ti sønner og fire døtre. I borgerkrigen udmærkede han sig ved sin troskab mod huset Stuart, hvad hans sønnesøn var meget stolt af. Ved een lejlighed havde han en samtale med kommandanten i en by, som kongens tropper forsvarede, og da kommandanten spurgte ham, hvad han kunne gøre for Hans Majestæt, tog han sin jakke af og tilbød ham den. Kommandanten bemærkede, at den ikke var meget værd, hvorpå pastor Thomas Swift tog sin vest af og gav ham den. Dens lommer indeholdt 500 pund, hele hans formue. Ved en anden lejlighed deltog han i forsvaret af et vadested, som Cromwells tropper forsøgte at gå over. De blev slået tilbage med et tab på 200 mand. Naturligvis blev han afskediget, efter at kongen var blevet overvundet og henrettet.

3) A Short Survey of the Development of British Imperialism.

(Ny ordning) i henhold til den trykte betænkning i 1946):

1) Nedenstående (som ikke skal oversættes) transkriberes fonetisk.

The results of the parliamentary elections in Japan and recent events

have shown how right were those who urged that the elections should be postponed to a later date.

As was to be expected, the imperialist reactionaries and the fascist residue, who retain possession of the administrative and police apparatus and enjoy the widest and most diverse opportunities of influencing the electors, gained an enormous majority in the new parliament. If this reactionary majority were able to act in conformity with its secret desires, it would immediately restore the fascist regime, and fling all the democrats into prison.

There can be no doubt that the reactionaries who have been elected to the Japanese parliament will attempt, in conjunction with all the pro-fascist elements, to carry out a policy of restoring Japanese militarism and fascism. Evidence of this is provided by the first postelection utterances and political manoeuvres of the leaders of the anti-democratic forces, by their machinations, and their attempts to create a united reactionary and profascist bloc.

The Liberal Party, which constitutes the largest group in the Lower House, is headed by that arrant pro-fascist Hatoyama. In his book *Profile of the World*, published in 1938, this "Liberal" extolled Hitler and argued that Japan must rule China. Even today he insists that Japan should have special rights in North China. Hatoyama is now one of the principal candidates for the post of head of the so-called democratic government. He is urging the Progressives, Right-wing Socialists and "independents" to unite around his party to create a monarchist government coalition.

After the elections the Shidehara¹⁾ government, too, put its cards on the table. Shidehara himself joined the Progressive Party, which was formed by the most intransigent supporters of the former fascist "political associations". He was at once elected President of that party. This revealed a connection between the Shidehara government and the Progressive Party which had undoubtedly existed from the very beginning.

2) Samme opgave som opgave 1) efter den gamle ordning.

3) Nedenstående oversættes til engelsk.

De første vikingetogter vi kender fandt sted mod slutningen af det ottende århundrede. Tre skibe med måske 300 mand ombord landede et sted på den fredelige kyst af Wessex, dræbte kongens repræsentant på stedet, som gik hen til dem og spurgte dem, hvad de ville, og sejlede væk igen, inden man kunne fange dem. I lang tid derefter kom der ingen vikinger til den del af landet, men nu begyndte de at angribe kystegnene i Northumberland, Skotland, Irland og Wales. De plyndrede klostrene, som efter keltisk skik i reglen var byggede på øer og forbjerge, og som derfor var særlig udsatte for angreb fra havet. Munkene blev enten dræbt eller solgt som slaver på fastlandet. Det var klostrenes rigdomme, som fristede disse sørøvere, og der er ingen grund til at tro, at deres motiv var had til kristendommen.

Dette var den første fase af vikingetogene. Vi kan danne os et indtryk af, hvordan den næste fase begyndte, hvis vi hensætter os i fantasien til Norge eller Danmark. De heldige vikinger er vendt tilbage med masser af guld og ædelstene, og deres naboer begynder at tale om landet vestpå, der er fuldt af rigdomme, et land som ikke ejer krigsskibe, der kan forsvare kysten, og hvor en nordmand eller dansker der ikke er bange for æventyr hurtigt kan blive en rig mand. Vi kan tænke os, hvordan vikingerne fortæller, hvad de har set derovre, og hvordan flere og flere af deres naboer slutter sig til deres høvdinge, når de forbereder deres næste togt.

Det gik hurtigt op for danskerne og nordmændene, at der ikke var nogen

sømagt, der kunne forsvare de britiske øer. Det varede ikke længe, før plyndring blev en national industri, som optog hele den opvoksende generations energi. Det sidste og vigtigste stadium af denne udvikling nåedes, da nordboerne ikke blot plyndrede kystegnene, men slog sig ned i landet. Fra nu af fandt der en indvandring sted, som befolkede store dele af England med nordboer.

Vi har set, at angelsaxerne ikke havde nogen flåde, som kunne forsvare deres land mod angreb. Også til lands var de svage. De havde i lang tid ikke nogen hær, der var stærk nok til at slå vikingerne. Disse havde desuden den fordel, at ingen vidste, hvilken del af landet de ville angribe næste gang, så at angelsaxerne aldrig fik tid til at samle tropper på noget enkelt sted i forvejen.

Som *bifag*.

1) Nedenstående oversættes, de første 100 ord transkriberes fonetisk, og udtrykkene *the English School, in residence* og *tutors* kommenteres på engelsk i tilsammen mindst 200 ord.

The large number of returned ex-servicemen among the undergraduates has considerably affected the balance between the different courses of study. The numbers of those studying Classics have declined enormously in comparison with those reading English, Modern Languages, History, or Economics. There are two evident reasons for this shift of balance. The post-war undergraduate is inevitably more utilitarian than his predecessor, and sees in a study of Modern Languages a wider gateway to a good job when he leaves the University than is to be found in advanced study of Latin and Greek. Moreover, to start on the University Classics course requires considerably more preliminary knowledge, detailed technical knowledge, than to embark, say, on the study of English; and in consequence the English School has swollen enormously. Already the numbers in residence at Oxford are high, and in twelve months they will be far greater than in pre-war years. This means that the numbers of students taking the popular courses are far greater than before the war, and that the demand for tutors and lecturers in those subjects is tending to outrun the supply.

The increase in numbers has presented a further problem, that of accommodation. Even if Oxford were a University town and nothing more the problem would be grave; but in its suburbs stand the huge Morris factories, with their ever-increasing numbers of workmen, and Lord Nuffield has made the problem a national one by threatening to remove his works from the Oxford area unless accommodation can be found for still more workers. Thus, though the University has attempted to solve the problem by allowing undergraduates to live as far from the centre of the University as they choose, there is simply not enough room even in the country round Oxford for both the larger number of undergraduates and the Nuffield organisation. The University is meeting the difficulty by many temporary measures; sets of one bedroom and one sitting-room are being turned into two bed-sitting-rooms, buildings evacuated by Government departments are being re-equipped as hostels, and the city is being combed for every possible lodging.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Raymond voksede så hurtigt, at det så ud, som var han blevet større hver morgen. Han glædede sig altid til turen på gaden og til at fortælle sin moder om sine oplevelser, når hun kom hjem om aftenen. Han vakte ikke længere opsigt; børnene var så vant til ham, at de ikke engang så efter ham,

og folk så ikke længere ud af vinduet, når han kom forbi. Men han vidste det ikke. Han vinkede til alle, han mødte, og gik videre syngende sine små sange og blev ved med at vende sig om, når han hørte latter.

Men pludselig endte hans lykkelige dage så brat, som var de revet ud af en kalender. Det blev så koldt, at ingen i mands minde havde oplevet magen, og Raymond havde ikke tøj til at gå med på gaden. Hans moder reparerede hans klæder, så længe hun kunne, men stoffet var gammelt og slidt, og det gik itu ved siden af det sted, hvor hun lappede det.

Naboerne havde ikke noget at give bort; det, de ejede, var de nødt til at beholde til deres egne børn. En sindssyg neger i en naboby myrdede den kvinde, han tjente hos, og rædselen spredte sig som en løbeild og resulterede i ganske hysteriske forholdsregler. Negrerne blev overalt afskediget fra deres pladser, og det var umuligt for dem at få arbejde igen. Men mrs. Ewing, som havde så blødt et hjerte, at det var lige ved at være for meget af det gode, beholdt sin sorte vaskerkone, og Raymonds moder havde mere end nogen sinde grund til at velsigne hende.

Hele vinteren blev Raymond indendørs. Han sad i dagligstuen med en gammel sweater om skuldrene, og da hans lasede bukser var helt slidt op, fik han et af sin moders bomuldsskørter på. Han levede, så ung han var, i minderne om de dage, da han spadserede på gaden, med latteren klingende i sine ører. Altid, når han talte om det, måtte han le. Så langt han kunne huske tilbage, havde han ikke fået lov til at gå ud, når det var for koldt. Han havde fundet sig i det uden at spørge, og nu fandt han sig også i at blive holdt inden døre hele den triste vinter igennem. Men så blev det med ét forår. Han kunne endogså føle det inde i husets tilrøgede, stinkende stuer, og han var henrykt, fordi han nu igen kunne komme ud på gaden.

TYSK

Som *hovedfag*.

Forprøve.

1) Læst tekst.

Das Ludwigslied.

Einan kuning uueiz ih, Heizsit her Hluduig,
 Ther gerno gode thionôt: Ih uueiz her imos lônôt.
 Kind uuarth her faterlôs. Thes uuarth imo sâr buoz:
 Holôda inan truhtîn, Magaczogo uuarth her sîn.
 Gab her imo dugidi, Frônisc githigini,
 Stuol hier in Vrankôn. Sô brûche her es lango!
 Thaz gideilder thanne Sâr mit Karlemanne,
 Bruoder sînemo, Thia czala uuunniôno.
 Sô thaz uuarth al gendiôt, Korôn uuolda sîn god,
 Ob her arbeidi Sô iung tholôn mahti.
 Lietz her heidine man Obar sêo lidan,
 Thiot Vrancôno Manôn sundiôno.
 Sume sâr verlorane Uuurdun sum erkorane:
 Haranskara tholôta Ther êr misselebêta.
 Ther ther thanne thiob uuas, Ind er thanana ginas,
 Nam sîna vaston: Sîdh uuarth her guot man.
 Sum uuas luginâri, Sum skâchâri,
 Sum fol lôses, Ind er gibuoza sih thes.
 Kuning uuas ervirrit, Thaz rîchi al girrit,

Uuas erbolgan Krist: Leidhôr, thes ingald iz.
 Thoh erbarmêdes got, Uuisser alla thia nôt:
 Hiez her Hluduîgan Tharôt sâr rîtan:
 'Hluduîg, kuning mîn, Hilph mînan liutin!
 Heigun sa Northman Harto biduuungan'.
 Thanne sprah Hluduîg: 'Hêrro, sô duon ih,
 Dôt ni rette mir iz, Al thaz thû gibiudist'.
 Thô nam her godes urlub, Huob her gundfanon ûf,
 Reit her thara in Vrankôn Ingagan Northmannon.
 Gode thancôdun Thê sîn beidôdun,
 Quâdhun al 'frô mîn, Sô lango beidôn uuir thîn'.
 Thanne sprah lûto Hluduîg ther guoto:
 'Trôstet hiu, gisellion, Mîne nôtstallon.
 Hera santa mih god Ioh mir selbo gibôd,
 Ob hiu rât thûhti, Thaz ih hier gevuhti,
 Mih selbon ni sparôti, Uncih hiu gineriti.
 Nû uuillih thaz mir volgôn Alle godes holdon.
 Giskerit ist thiû hieruuist Sô lango sô uuili Krist:
 Uuili her unsa hinavarth, Thero habêt her giuualt.
 Sô uuer sô hier in ellian Giduot godes uuillion,
 Quimit hê gisund ûz, Ih gilônôn imoz;
 Bilîbit her thâr inne, Sînemo kunnie'.
 Thô nam er skild indi sper, Ellianlîcho reit her:
 Uuolder uuâr errahchôn Sînan uuidarsahchôn.
 Thô ni uuas iz burolang, Fand her thia Northman:
 Gode lob sagêda, Her sihit thes her gerêda.
 Ther kuning reit kuono, Sang lioth frâno,
 Ioh alle saman sungun 'Kyrrieleison'.
 Sang uuas gisungan, Uuig uuas bigunnan,
 Bluot skein in uangôn: Spilôdun ther Vrankon.
 Thâr vaht thegeno gelîh, Nichein sôsô Hluduîg:
 Snel indi kuoni, Thaz uuas imo gekunni.
 Suman thuruhskluog her, Suman thuruhstah her.
 Her skancta cehanton Sînan fianton
 Bitteres lîdes. Sô uuê hin hio thes lîbes!
 Gilobôt sî thiû godes kraft: Hluduîg uuarth sigihaf;
 Ioh allên heiligôn thanc! Sîn uuarth ther sigikamf.
 Uuolar abur Hluduîg, Kuning unsêr sâlig!
 Sô garo sôser hio uuas, Sô uuâr sôses thurft uuas,
 Gihalde inan truhtîn Bî sînan êrgrehtîn.

Der ønskes:

- 1) Oversættelse til dansk af Ludwigslied linie 48-49;
- 2) Indholdskommentar til hele digtet samt en kort redegørelse for metrikken.

2) Ulæst tekst.

Nibelungenlied 1533-1538.

Dô suochte er nâch den vergen / wider unde dan.
 er hôrte wazzer giezen / (losen er began)
 in einem schœnen brunnen: / daz tâten wîsiu wîp:
 di wolden sich dâ küelen / unde badeten ir lîp.

Hagene wart ir innen, / er sleich in tougen nâch.
 dô si daz versunnen, / dô wart in dannen gâch.
 daz si im entrunnen, / des wâren si vil hêr.
 er nam in ir gewâte: / der helt enschadet in niht mêr.

Dô sprach daz eine merwîb, / Hadbure was si genant:
 »edel ritter Hagene, / wir tuon iu hie bekant,
 swenne ir uns, degen küene, / gebt wider unser wât,
 wie iu zuo den Hiunen / disiu hovereise ergât«.

Si swebten sam die vogeles / vor im ûf der fluot.
 des dûhten in ir sinne / starc unde guot.
 swaz si im sagen wolden, / er geloubte ins desten baz.
 des er dô hin zin gerte, / wol beschieden si im daz.

Si sprach: »ir mugt wol rîten / in Etzelen lant.
 des setze ich iu ze bûrgen / mîn triuwe hie zehant,
 daz heledene gefuoren / in deheiniu rîche baz
 nâch alsô grôzen êren: / nu gloubet wêrlîchen daz«.

Der rede was dô Hagene / in sînem herzen hêr.
 dô gap er in ir kleider / und sûmte sich niht mêr.
 dô si dô an geleiten / ir wunderlich gewant,
 dô sagten si im rehte / die reise in Etzelen lant.

Der ønskes:

- 1) en oversættelse til dansk af Nibelungenlied str. 1537–1538;
- 2) en fremstilling af de middelhøjtyske lange vokaler og diftonger og deres oprindelse i oldhøjtysk og ældre germansk (under benyttelse af de i ovenstående tekst forekommende eksempler).

3) Nedenstående tekst oversættes til tysk:

Den unge piges karakter og optræden var iøjnefaldende forandret efter Nikolaj Malakhofs død. Hun var blevet stille og gik næsten altid alene frem og tilbage i korridoren på øverste etage. Når nogen kom hen til hende og spurgte hende om noget, løftede hun langsomt blikket og stirrede et øjeblik på den spørgende, som om hun behøvede en vis tid for at rive sig løs fra sine tanker.

Hun samlede alt, hvad Nikolaj Malakhof havde efterladt sig – hans skrivehefter, de sedler, han havde skrevet til hende – og gemte dem omhyggeligt.

Og efterhånden som tiden gik, lukkede hun sig stadig mere inde i den snævre kreds af minder om den døde. Kammeraterne interesserede hende ikke mere, og hun trak sig tilbage fra deres fælles liv. Det var, som om hun med fortvivlet stædighed, ja næsten med vellyst, koncentrerede sine tanker om sin brøde over for det menneske, der havde berøvet sig livet af kærlighed til hende.

Skønt alle i begyndelsen havde næret fjendtlige følelser mod hende på grund af hendes andel i ulykken, havde de nu allesammen medlidenhed med hende og ville gerne have hjulpet hende.

Hun gik tit ud på kirkegården og sad i timevis mellem de unge birke-træer, mens sommerfuglene flagrede hen over gravene. Mange standsede og så længe på den bøjede pigeskikkelse ved den friske grav. Og alle gik bort, rørte ved at se denne overvældende kvindelige kærlighed, som end ikke graven kunne tilintetgøre.

Som *bifag*.

1) Nikolaus Lenau: Die Jugendträume (1832).

Der Jüngling weilt in einem Blütengarten
und schaut mit Lust des Lebens Morgenrot;
auf seinem Antlitz ruht ein schön Erwarten,
die Welt ist Himmel ihm, der Mensch ein Gott.

Ein Morgenlüftchen streut ihm duftge Rosen
mit leisem Finger in das Lockenhaar;
sein Haupt umflattert mit vertrautem Kosen
ein bunt Gevögel, singend wunderbar.

Seid stille, stille, dass die flüchtgen Gäste
Ihr nicht dem Jünglinge verscheucht; denn wisst:
Die Jugendträume sind es, wohl das beste,
was ihm für diese Welt beschieden ist.

Doch, weh! ihm naht mit eisern schwerem Gange
die Wirklichkeit, und fort auf ewig flieh'n
die Vögel, und dem Jüngling wird so bange,
da er sie weiter sieht und weiter ziehn.

2) Gottfried Keller: Jugendgedenken (1846).

Ich will spiegeln mich in jenen Tagen
die wie Lindenwipfelwehn entflohn,
wo die Silbersaite, angeschlagen,
klar, doch bebend, gab den ersten Ton,
der mein Leben lang,
erst heut noch, wiederklang,
ob die Saite längst zerrissen schon;

wo ich ohne Tugend, ohne Sünde,
blank wie Schnee vor dieser Sonne lag,
wo dem Kindesauge noch die Binde
lind verbarg den blendend hellen Tag:
Du entschwundne Welt
klingst über Wald und Feld
hinter mir wie ferner Wachtelschlag.

Wie so fabelhaft ist hingegangen
jener Zeit bescheidne Frühlingspracht,
wo von Mutterliebe noch umfassen
schon die Jugendliebe leis erwacht,
wie, vom Sonnenschein
durchspielt, ein Edelstein,
den ein Glücklicher ans Licht gebracht.

Wenn ich scheidend einst muss überspringen
jene Kluft, die keine Brücke trägt,
wird mir nicht ein Lied entgegenklingen,
das bekannt und ahnend mich erregt?
O die Welt ist weit!
Ob nicht die Jugendzeit
irgendwo noch an das Herz mir schlägt?

Träumerei! was sollten jene hoffen,
die nie sahn der Jugend Lieblichkeit,
die ein unnatürlich Los getroffen,
Frucht zu bringen ohne Blütenzeit?
Ach, was man nicht kennt,
danach das Herz nicht brennt
und bleibt kalt dafür in Ewigkeit! –

In den Waldeskronen meines Lebens
atme fort, du kühles Morgenwehn!
Heiter leuchte, Frühstern guten Strebens,
lass mich treu in deinem Scheine gehn!
Rankend Immergrün
soll meinen Stab umblühn,
Nur noch *einmal* will ich rückwärts sehn!

Der forlanges:

- 1) Oversættelse af 1), str. 3–5.
- 2) Fortolkning af 2) med nøje redegørelse for tankegangen.
- 3) Sammenligning af tanken i de to digte med bemærkninger om forfatterne.

2) Det ville være ubilligt at trætte læseren med de mange sagn, der i sin tid blev berettet om den gamle eg, så meget mere som adskillige af landets andre gamle ege sikkert ville gøre fordringer gældende på de fleste af dem. – For noget mere end en snes år siden var de personer, som hyppigst færdedes på dette sted, dog af en mindre poetisk natur end de i sagnene skildrede, da det nemlig var den sædvanlige samlingsplads for mig og mine to venner, Christian og Thomas. Den første var en søn af præsten og havde i nogle år forberedt sig til lærereksamen, måske ikke uden hensyn til det usædvanlig gode skolelærerkald, som min farbroder havde at give bort; men da hans faders omstændigheder imidlertid forbedrede sig, forlod han den oprindelige bane og havde nu i egenskab af *studiosus artium* viet sig til de klassiske studier. Den sidste beklædte en kohyrdes værdighed på »gården« og var især den, der havde del i valget af vort sædvanlige mødested, dog næppe så meget på grund af en særlig sans for naturens skønhed, som fordi han herfra havde det bedste overblik over sine undersætter, de 56 køer og den røde tyr fra Tyrol – næst egetræet egnens største mærkværdighed. I et hul i egen lå tobakspiberne, som hjemme var forbudte varer, men her blev tændt med roligt alvor og en vis ligegyldighed, som om det var en sag, der var ganske i sin orden: dog forvissede man sig i forvejen om, at ingen uvedkommende var i nærheden. Thomas skulle hos landsbyens handelsmand besørge indkøbet af tobakken: til gengæld blev udgifterne fordelt alene på Christian og mig. Begge mine venner var iøvrigt ældre end jeg – Christian næsten eet, Thomas et par år; men da jeg i lærdom i det mindste kunne måle mig med Christian og overfor Thomas nød autoritet som godsejerens brodersøn, var den forskel ingen hindring for vort venskab.

Der ønskes:

- 1) en oversættelse til tysk af ovenstående tekst;
- 2) en redegørelse for
 - a) Bøjning af brug af wer,
 - b) Artikulationen af l i tysk (Bühnenaussprache).

FRANSK

Som *hovedfag*.

1) Nedenstående tekst oversættes.

Le père et la mère de Julien habitaient un château, au milieu des bois, sur la pente d'une colline.

Les quatre tours aux angles avaient des toits pointus recouverts d'écailles de plomb, et la base des murs s'appuyait sur les quartiers de rocs, qui dévalaient abruptement jusqu'au fond des douves.

Les pavés de la cour étaient nets comme le dallage d'une église. De longues gouttières, figurant des dragons la gueule en bas, crachaient l'eau des pluies vers la citerne; et sur le bord des fenêtres, à tous les étages, dans un pot d'argile peinte, un basilic ou un héliotrope s'épanouissait.

Une seconde enceinte, faite de pieux, comprenait d'abord un verger d'arbres à fruits, ensuite un parterre où des combinaisons de fleurs dessinaient des chiffres, puis une treille avec des berceaux pour prendre le frais, et un jeu de mail qui servait au divertissement des pages. De l'autre côté se trouvaient le chenil, les écuries, la boulangerie, le pressoir et les granges. Un pâturage de gazon vert se développait tout autour, enclos lui-même d'une forte haie d'épines.

On vivait en paix depuis si longtemps que la herse ne s'abaissait plus; les fossés étaient pleins d'herbe; des hirondelles faisaient leur nid dans la fente des créneaux; et l'archer qui tout le long du jour se promenait sur la courtine, dès que le soleil brillait trop fort rentrait dans l'échauguette, et s'endormait comme un moine.

A l'intérieur, les ferrures partout reluisaient; des tapisseries dans les chambres protégeaient du froid; et les armoires regorgeaient de linge, les tonnes de vin s'empilaient dans les celliers, les coffres de chêne craquaient sous le poids des sacs d'argent.

On voyait dans la salle d'armes, entre des étendards et des mufles de bêtes fauves, des armes de tous les temps et de toutes les nations, depuis les frondes des Amalécites et les javelots des Garamantes jusqu'aux *braquemarts*¹⁾ des Sarrasins et aux cottes de mailles des Normands.

¹⁾ Kort sværd.

2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

Karl den stores tid betegner en frodig genoplivelse af studierne efter de foregående århundreders grænseløse barbari. Man studerede oldtidens forfattere og digtere og efterlignede dem med ikke ringe held; men det hele havde en udpræget kirkelig og religiøs karakter.

Det åndelige liv, som således var vakt, døde ingenlunde ud i den følgende tid, skønt det hæmmedes stærkt af de ulykkelige politiske forhold og den hermed følgende forræelse af kulturen. Men det indskrænkedes helt eller dog næsten ganske til klostrene, der længe var de eneste planteskoler for dannelse og lærdom. Et af de allerberømteste var *St. Gallen* (noget syd for *Bodensee*), hvor kirkesangen udvikledes til høj fuldkommenhed, og hvorfra den latinske hymnedigtning synes at have modtaget sine stærkeste impulser.

Den middelalderlige latinske poesi gik dels formelt i oldtidens fodspor og frembragte en mængde digte i de klassiske versemål, dels skabte den noget helt nyt ved rimets indførelse. Dette var oprindeligt ukendt hos grækerne og romerne, når undtages, at man stundom lod en enkelt stavelse i liniens midte og slutning rime; men lidt før og efter kristendommens sejr spores

en større tendens til at pryde prosa og poesi med ensklingende slutningsstavelser, der muligvis senere har udviklet sig til virkelige rim. Rimets historie er dog endnu såre dunkel. Wilhelm Meyer, en af de grundigste kendere af middelalderens latinske digtning, har behandlet spørgsmålet meget indgående; men hans anskuelser bestrides af andre forskere, og uden musik-theoretisk indsigt er det næsten umuligt at følge ham. Meyer anser klosteret St. Gallen for den gejstlige middelalderdigtningens vugge, og han lader kirkesangen i dens senere kunstfulde udformning have en overvejende indflydelse på dens udvikling.

3) Teksten oversættes *ikke*, men kommenteres sprogligt.

Roy des François, plein de toutes bontez,
Quinze jours a (je les ay bien comptez)
Et des demain seront justement seize,
Que je fu faict confrere au diocese
De Saint-Marry, en l'eglise Saint-Pris:
Si vous diray comment je fu surpris,
Et me desplaist qu'il fault que je le die.

Trois grantz pendars vindrent à l'estourdie
En ce palais, me dire en desarray:
«Nous vous faisons prisonnier par le Roy.»
Incontinent qui fut bien estonné?
Ce fut Marot, plus que s'il eust tonné.
Puis m'ont monsté un parchemin escript,
Où n'y avoit seul mot de Jésus-Christ:
Il ne parloit tout que de plaiderie,
De conseillers et d'emprisonnerie.

«Vous souvient il (ce me dirent ilz lors)
Que vous estiez l'autre jour là dehors,
Qu'on recourut un certain prisonnier
Entre noz mains? «Et moy de le nier:
Car soyez seur, si j'eusse dict ouy,
Que le plus sourd d'entre eulx m'eust bien ouy;
Et d'autre part j'eusse publiquement
Esté menteur: car pourquoy et comment
Eussé-je peu un autre recourir,
Quand je n'ay seu moymesmes secourir?
Pour faire court, je ne sceu tant prescher
Que ces paillards me vouldissent lascher;
Sur mes deux bras ilz ont la main posée,
Et m'ont mené ainsi qu'une espousée,
Non pas ainsi, mais plus roide un petit.
Et toutesfoys j'ay plus grand appetit
De pardonner à leur folle fureur
Qu'à celle là de mon beau procureur;
Que male mort les deux jambes luy casse!

4) La tragédie française.

Forprøve.

1) Nedenstående tekst oversættes og kommenteres sprogligt.

Si tost come Galaad ot fete ceste requeste a Nostre Seignor, li prodons
qui devant l'autel estoit revestuz en semblance de evesques prist *Corpus*

Domini sus la table et l'offri a Galaad. Et il le reçut molt humilieusement et o grant devotion. Et quant il l'ot usé, li prodom li dit: «Sez tu, fet il, qui je sui?» – «Sire, nenil, se vos nel me dites.» – «Or saches, fet il, que je sui Josephes, li filz Joseph d'Armatie, que Nostre Sires t'a envoieé por toi fere compaignie. Et sez tu por quoil il m'en a plus tost envoieé que un autre? Por ce que tu m'as ressemblé en deus choses: en ce que tu as veues les merveilles del Saint Graal ausi come je fis, et en ce que tu as esté virges ausi come je sui; si est bien droiz que li uns virges face compaignie a l'autre.»

Quant il ot dite ceste parole, Galaad vient a Perceval et le bese et puis a Boorz, si li dist: «Boorz, saluez moi monseignor Lancelot mon pere si tost come vos le verroiz.» Lors revint Galaad devant la table et se mist a coudes et a genolz; si n'i ot gueres demoré quant il chaï a denz sus le pavement del palés, qar l'ame li ert ja fors del cors. Si l'en porterent li angele fessant grant joie et beneissant Nostre Seignor.

2) Nedenstående tekst oversættes til fransk.

Mirabeau var forsamlingens mægtigste personlighed. Han havde haft de hæftigste stridigheder med sin familie og ført et meget uregelmæssigt liv, og han havde måttet prøve langvarige fængselsophold, ramt af lettres de cachet efter familiens ønske. Nu var han efter en opsigtvækkende valgkamp under stor begejstring valgt som repræsentant for tredjestand. Han var kundskabsrig som få. Han havde haft god ro til at læse i fængslet, og på rejser havde han lært udlandets forhold at kende. Hans tro på fremtiden var ikke stærk. Han hørte ikke til dem, der tænkte sig, at det gik let at lave det hele om. Men han nærede en dyb uvilje mod den gamle samfundsordning med al dens uret og vilkårlighed. De gamle rettigheder skulle falde, men man skulle gå besindigt til værks, ikke indlade sig på mere, end man kunne magte. Han var en ypperlig taler. Når han rolig og ubevægelig i sin holdning lod sin dybe, velklingende stemme runge ud over forsamlingen, på en gang dristig og myndig, da bøjede tilhørerne sig uvilkårlig ind under hans stærke vilje, selv de, der så på ham med mistro i erindring om hans bevægede fortid. Og som han vidste at finde de rammende ord, ejede han handlingens mod. I de afgørende øjeblikke var det ham, der førte an. *Sieyès* var ikke taler som Mirabeau, men hans lille flyveskrift havde på forhånd vundet ham et stort navn. Han var meget kundskabsrig, og hans klare logik tiltalte disse mænd, der var opdragne i filosofernes skole. Fuld af tillid til tankens magt, troede han, at verden kunne omformes så nogenlunde efter fornuftens krav.

Som *bifag*.

1) Nedenstående tekst oversættes, og der tilføjes en realkommentar, specielt med hensyn til de understregede ord.

Il n'y avait pas que le seul Péguy qui partageât le redoutable honneur d'être l'un des inspireurs de la Révolution Nationale. Jamais le nom de Mistral ne fut plus souvent répété que pendant les quatre années de l'occupation. On se plut à retrouver dans son œuvre des citations qui venaient à merveille renforcer l'argumentation que Charles Maurras dispensait dans son journal entre ses provocations et ses sophismes. A l'Action Française où le poète provençal était commenté chaque jour, on mettait en relief les «qualités traditionnalistes», le «sens du nationalisme éclairé de ce précurseur». Le culte mistralien devait justifier aux yeux du public les plus basses manœuvres d'une caste aveuglée de haine: on exaltait Mistral et cela permettait de rogner chaque jour un peu plus sur le budget de l'Education Nationale. En même temps

qu'Abel Bonnard, après Jacques Chevalier – dont l'attitude lors de la mort de Bergson souleva toute l'Université de dégoût – faisait l'éloge de la «Sainte Ignorance», Maurras exigeait l'introduction de l'étude des «langues provinciales» dans les écoles, Emile Ripert, auteur de poèmes ridicules dénonçait la revue *Sources* qui avait reproduit un poème d'Aragon, Henri Massis largement subventionné par Vichy et conférencier officiel de la Légion des Volontaires français contre le bolchevisme, conseillait au Maréchal de présider les fêtes de Maillane. Mistral avait bon dos et les mistraliens s'en donnèrent à cœur joie: tout ce qui pouvait aider à désunir les Français était ainsi exploité au mieux.

2) Nedenstående tekst oversættes.

Jean Jaques Rousseau er født i Genf 1712; hans fader var urmager og tilhørte en gammel, ret velhavende genferslægt, moderen døde ved hans fødsel. Faderen, som syntes at have været en fantastisk og urolig natur, gav ham en opdragelse, der særlig udviklede de sider af hans væsen, som naturen havde gjort til de herskende, følelse og fantasi; han læste meget tidlig romaner og historiske værker med sønnen, undertiden hele natten lige til den lyse morgen. Rousseau har levende følt farerne ved en sådan ensidig udvikling af fantasien; derfor advarer han i »Emile« så indtrængende mod at vække indbildningskraften for tidlig, den ophæver naturens harmoni, hidser mennesket ud over det muliges grænser og frembringer den dybe splid mellem vilje og evne, som er menneskets grundulykke og kilden til alle slette lidenskaber. Her som på andre punkter bunder Rousseaus ideer om, hvorledes der bør opdrages, i hans personlige erfaring om, hvorledes man *ikke* bør opdrage. Da Rousseau er 16 år gammel, må faderen forlade Genf, og nogen tid efter begynder også Rousseau sit æventyrlige og omflakkende liv. Han flygter fra Genf og optages af en katolsk dame, fru Warens, som sender ham til Turin, for at han kan blive opdraget i den katolske religion; han bliver også virkelig optaget i den katolske kirke, men træder forresten senere tilbage til den reformerte kirke. Han beklædte nu først forskellige underordnede stillinger i italienske huse; forholdene piner og ydmyger ham og truer med ganske at forkvakle hans karakter, han begår flere lave handlinger. Han erfarede i denne periode, hvor skæbnesvangert det kan blive for den unge at udsættes for tidligt for alle tilfældige indflydelser, livet i samfundet fører med sig; derfor spærre han Emile så længe ude fra berøring med samfundet.

KLASSISK FILOLOGI

Forprøve.

1) Thukydide 1, 140, 2 (*Δακεδαμόνιοι δὲ πρόσερον . . .*) – 140, 4 (*. . . ὥς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε*) oversættes og kommenteres.

2) Horats' Oder 3, 23 oversættes og kommenteres.

3) Latinsk stil. Det er bekendt at Servius' kommentar til Virgils digte er et af de vigtigste hjælpemidler vi har til forståelse af disse. Servius levede i begyndelsen af 4. årh. e. Chr., og Macrobius fortæller, at han allerede som ganske ung mand overgik næsten alle, både unge og gamle, i lærdom. I sine Virgil-forklaringer har han øjensynlig bestræbt sig for ikke at udelade noget der fortjener at vides. Da den digter hvis værk han har påtaget sig at forklare, var så overordentlig lærd, har han derfor måttet omtale næsten hver gren af videnskaben og litteraturen. Han har i sin kommentar forklaret de

forskellige filosofskolers anskuelser, han har berettet om gamle dages skikke og institutioner, han har givet geografiske beskrivelser, og han har fremstillet naturhistoriske emner. Det meste af hvad han fortæller om alle disse emner er velkendte ting, men der findes dog også nogle få prøver på en lærdom der ikke holder sig til alfarvej. I kommentaren til 8. og 9. bog af æneiden fortæller han således forskellige ting der ikke er omtalt hos de historiske forfattere og som er meget nyttige for dem der dyrker Italiens ældste historie.

Det var sikkert Servius' formål at skrive sin kommentar således at de unge mænd der havde læst den sammen med Virgils digte, kunne regnes for at være virkelig dannede og lærde personer. Dette formål kan han ikke siges at have opnået, men dog er der for os god grund til at være denne flittige og kyndige filolog taknemmelige for al den umage han har ofret for sit store værk.

LATIN

1) Latinsk stil.

Den græske digter Anakreon er født i den joniske by Teos, på Lilleasiens kyst, på den tid da Krösus herskede i Sardes. Han var ikke blot ualmindelig velbegavet men var også af fornem byrd, hvis vi tør fæste lid til Platons oplysning om at han var i familie med Solon og Kodridernes ældgamle familie. Allerede i sin første ungdom forlod han sin fødeby, sammen med næsten hele det øvrige borgerskab, og tog til Abdera i Trakien; grunden hertil var at perserne, under Harpagos' kommando, havde taget Teos og dens frihedselskende indbyggere hellere ville forlade deres hjemstavn end leve i slaveri. Fra Abdera blev Anakreon kaldt til Samos af tyrannen Polykrates. Også overfor denne hævdede han sin uafhængighed; da nemlig Polykrates en gang tilbød ham en gave på fem guldtalenter, afslog han gaven idet han erklærede at han ikke ville føle sig bundet af en venskabsforpligtelse overfor en tyran. Det må ganske vist tilføjes at historien har en anden pointe i andre kilder der lader Anakreons svar lyde således: »Jeg hader en gave der tvinger mig til at bestille noget om Natten«. Efter Polykrates' død i 522 f. Chr. tog Anakreon til Athen hvorhen Hipparch havde inviteret ham. Også denne tyran, der var en kundskabsrig og dannet mand, viste Anakreon megen ære og opstillede endog en statue af ham på selve Akropolis; statuen viste ham i en tilstand af glad beruselse. Efter mordet på Hipparch blev Anakreon atter nødsaget til at finde sig en ny bopæl, men vi ved ikke med sikkerhed hvor han tog hen. Det fortælles at han blev 85 år gammel og døde med et smil på læben, kvalt i en vindrue.

Anacreon, gen. Anacreontis.

Abdera, gen. Abderorum.

2) Latinsk version.

M. Genucius inde et C. Curtius consules. Fuit annus domi forisque infestus. Nam principio anni et de conubio patrum et plebis C. Canuleius tribunus plebis rogationem promulgavit, qua contaminari sanguinem suum patres confundique iura gentium rebantur, et mentione primo sensim illata a tribunis ut alterum ex plebe consulem liceret fieri, eo processit deinde res ut rogationem novem tribuni promulgarent ut populo potestas esset seu de plebe seu de patribus vellet consules faciendi. Id vero si fieret, non vulgari modo cum infimis sed prorsus auferri a primoribus ad plebem summum imperium credebant patres. Laeti ergo audiere Ardeatium populum ob iniuriam illatam descisse et Veientes depopulatos extrema agri Romani et Volscos

Aequosque ob communitam Verruginem fremere; adeo vel infelix bellum ignominiosae paci praeferebant. His itaque in maius etiam acceptis, ut inter strepitum tot bellorum conticiscerent actiones tribuniciae, dilectus haberi, bellum armaque vi summa apparari iubent. Tum C. Canuleius pauca in senatu vociferatus, nequiquam territando consules avertere plebem a cura novarum legum, numquam eos se vivo dilectum habituros antequam ea quae promulgata ab se collegisque essent plebes scivisset, confestim ad contionem advocavit.

GRÆSK KULTUR

- 1) Platon Staten 1, 336 d (*Καὶ ἐγὼ ἀκούσας...*) – 337 a (... ἢ χαλεπαίνεσθαι).
- 2) Kulturen i Athen under Pisistratos og hans sønner.

HISTORIE

Som *hovedfag*.

1) Karl V's politik overfor det tyske rige (herunder redegøres for hans stilling til Luther og den reformatoriske bevægelse).

2) Hvilke økonomiske og politiske følger fik fastlandsspærringen for det danske monarki?

For 1 kandidat:

Omlægningen af det danske landbrug efter 1870 og dens socialpolitiske følger.

3) Hvorledes skabes den engelske regering og parlamentet i dag, og hvorledes er deres indbyrdes forhold.

Forprøve.

- 1) Frankrigs indrepolitiske udvikling 1610–1661.
- 2) Udbygningen af den kirkelige organisation i Norden indtil tiden om ved 1250.
- 3) International handel, dens former og problemer.

MUSIK

Som *hovedfag*.

- 1) Verdslig kormusik i det 16. århundrede.
- 2) Der ønskes en 4-stemmig udsættelse i streng stil af en vedlagt melodi og en 4-stemmig udsættelse i fri stil af en vedlagt melodi.
- 3) Der ønskes en 3-stemmig vokalfuga over et medfølgende tema.
- 4) Giv en fremstilling af, hvad man kan gøre for at forbedre sproglydene i klanglig og hygiejnisk henseende.

KRISTENDOMSKUNDSKAB

Som *hovedfag*.

Forprøve.

- 1) Gamle testamente: Jesaja 8, 1–22 (incl.).
- 2) Nye testamente: Rom. kapitel 13.

Som *bifag*.

- 1) Religionshistorie: Primitiv religion.
- 2) Nye testamente: Rom. 1, 1-12 (incl.).
- 3) Dogmatik: Trosbegrebet i katolsk og protestantisk opfattelse.

GEOGRAFI

*Som *bifag*: Det subtropiske klima. Et kort medfølger.

Sommeren 1947.

DANSK

Som *hovedfag*.

1) De nydanske dialekter i forhold til rigssproget med særlig redegørelse for dialekternes (fonetiske og morfologiske) udviklingstrin i forhold til rigssproget samt for den indflydelse, disse to sprogformer i nyere tid har øvet på hinanden.

- 2) Dansk hjemstavnsdigtning omkring 1900.

Forprøve.

1) Nedenstående tekst (ulæst) oversættes med redegørelse for de deri forekommende verber.

Magnús konungr í Nóregi ok Hørðaknútr konungr í Danmörku buðu leiðangri út, ok fóru þau orð um, at þeir mundu til orrostu leggja við Elfi. Enn er hvárrtveggi herrinn sótti til móts við annan, þá gerðu lendir menn ór hvárutveggja liði orðsendingar til frænda sinna ok vína í ǫðru liði, at frið skyldi gera milli konunga. En fyrir því at konungar váru báðir bernskir ok ungir, þá hófðu landráð fyrir þeim rikismenn, þeir er til þess váru teknir í hvárutveggja landi; kom þá svá, at sáttarstefna var lögð með konungum. Síðan fundusk þeir sjálfir, ok var þá rætt um sættir, ok kom þat í sáttmál, at konungarnir svörðusk í brœðralag ok settu frið milli sin, meðan beggja þeira lif væri, en ef annarr þeira andaðisk sonlauss, þá skyldi sá þeira, er eptir lifði, taka eptir hann lönd ok þegna. Tólf menn, þeir er ágætastir váru af hváru ríkinu, svörðu þar til með konungunum, at þessi sætt skyldi haldask. Skilðusk þá konungar, ok fór hvárrtveggi heim í sitt ríki.

- 2) Det har ej tyskens plask, ej spanskens klang,
det er vort modersmål, der går sin gang,
som rugen bølger, og som havet ruller,
som blæsten suser i de grønne grene,
som hirden kvad det på Arkonas kuller,
og Leonora mellem fængslets stene.
Med broddet latter, og med salmens højtid,
i fornem ynde, og i almodrøjhed,
med blæstens blødhed, og med bølgens trods:
Det sprog, vi formed, og som former os.

Der ønskes en fonetisk transskription af verset og en redegørelse for lukkelydene i versets første og næstsidste linie.

- 3) (Gammel ordning):

Den dramatiske teknik i det ældste af de opgivne skuespil.

(Ny ordning, i henhold til den trykte betænkning, 1946):

Analyse af Emil Aarestrup: Bruden (Digte 1838). Digtet medfølger som tekstbilag.

Som *bifag*.

1) Nedenstående tekst (læst) oversættes. L. 12–13 (því–gert) kommenteres.

Þá er guðin váru orðin Loka svá reið, sem ván var, hljóp hann á braut ok fal sik á fjalli nokkuru, gerði þar hús ok fjögur dyrr, at hann mátti sjá ór húsinu í allar áttir. En opt um daga brá hann sér í lax líki ok falsk þá þar, sem heitir Fránangrs fors. Þá hugsaði hann fyrir sér, hverja vél æsir mundu til finna at taka hann í forsinum. En er hann sat í húsinu, tók hann língarn ok reið á ræxna, svá sem net er síðan gert; en eldr brann fyrir honum. Þá sá hann, at æsir áttu skamt til hans, ok hafði Óðinn sét ór Hliðskjálfinni, hvar hann var. Hann hljóp þegar upp ok út í ána ok kastaði netinu fram á eldinn. En er æsir koma til hússins, þá gekk sá fyrst inn, er allra var vitrastr, er Kvasir heitir; ok er hann sá á eldinum fólस्कann, er netit hafði brunnit, þá skildi hann, at þat mundi vél vera til at taka fiska, ok sagði ásunum. Því næst tóku þeir ok gerðu sér net, eptir því sem þeir sá á fólaska, at Loki hafði gert.

2) (Gammel ordning):

Analyser nogle eksempler på psykologiske karakteristikker inden for dansk naturalisme.

(Ny ordning, i henhold til den trykte betænkning, 1946):

En sammenligning mellem Grundtvigs og Søren Kierkegaards kristendomsopfattelse.

ENGELSK

Som *hovedfag*.

1) Nedenstående oversættes. Udtrykket “Macaulay’s schoolboy” forklares, og der gives på dansk en kort fremstilling af: a) moderne engelske kirkeforhold med henblik på dissenters, og b) adverbierne’s stilling i sætningen på moderne engelsk.

Ever since that memorable day in December, 1565, when the Fellows and scholars of St. John’s had dramatically appeared in Chapel without surplices, in the suspiciously convenient absence of the Master, and had sung metrical psalms to godless and wanton tunes, it was recognised that Puritanism was a force to be reckoned with in Cambridge. But Puritanism and Presbyterianism were not synonymous. If asked to name a representative Puritan treatise, Macaulay’s schoolboy would doubtless cite Stubbs’ *Anatomie of Abuses*. It is true that this book denounces maypoles: but Macaulay’s schoolboy could hardly be expected to remember that it also defends the practice of addressing bishops as “my Lord”. All English Presbyterians were Puritans, but not all Puritans were Presbyterians. Indeed, the word “Puritan” tended to be used very loosely as a term of abuse, like the words “Bolshevik” or “Fascist” in more recent times. The name seems to have come into use in 1564 or 1565. Heylyn describes the Puritans as “pretending to a greater purity in the service of God than was held forth unto them (as they gave it out) in the Common Prayer Book, and to a greater opposition to the rites and usages of the Church of Rome than was agreeable to the constitution of the Church of England”.

Taken by and large, the Puritans were neither saints nor hypocrites. There are times when one can do very comfortably in opposition: and it

involves no reflection upon anyone's sincerity to point out that being a Puritan in the 1580's, like being a Left Wing intellectual in the 1930's, was the obvious line for an able young man on the make. If you made good, you could be sure of powerful and wealthy patrons, and you would find yourself a member of a closely-knit *élite*. You might, of course, be troubled by your bishop (this, however, is where your lay patron would come in), and it was exceedingly unlikely that you would ever be a bishop yourself: but there might not always be bishops, and Oppositions do sometimes become Governments, and in any case you would be financially better off as the presentee of some Puritan squire than as an ordinary incumbent of an ordinary living after the persistent spoliation of Anglican benefices by the kind of people who were now patrons.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Nettet, der beskyttede Pearl Harbor mod fjendtlige undervandsbåde, blev søndag morgen den 7. december trukket til side ved femtiden for at lade et par ministrygere gå ind. Klokken halvsyv opdagede man fra damperen *Antares*, der var på vej hjem med en af flådens målskiver, i den ydre havn en mistænkelig genstand, som omtrent samtidig blev observeret fra torpedojageren *Ward*.

Ward, der i de tidligste morgentimer havde været på udkik efter en fremmed undervandsbåd, som ministrygeren *Condor* mente at have set omtrent en kilometer fra indløbet til havnen, gik straks til aktion sammen med et marineplan og sænkede den mærkelige genstand. Det viste sig at være en japansk miniature-undervandsbåd med to mands besætning.

Klokken 6,51 blev dette indberettet til flådens radiostation i Pearl Harbor og gentaget to gange med et par minutters mellemrum (nøjagtig en time før japanernes angreb begyndte). Gennem forskellige instanser nåede meddelelsen frem til admiral Bloch, chef for 14. marinedistrikt.

Og her standsede den. Admiral Bloch slog ikke alarm. Han lod ikke indberetningen gå videre ekspres til Hawaiis kommandant, general Short. Han afventede yderligere oplysninger.

Radar-systemet, gennem hvilket fjendtlige krigsskibe og flyvemaskiner kan opdages på meget lang afstand, var den 7. december kun i funktion i Hawaii-området mellem klokken 4 og 7 morgen. Et mobilt radar-anlæg på øen Oahu's nordlige del blev den søndag betjent af to menige, Lockard og Elliott. En lastbil skulle afhente dem klokken 7, men da den var forsinket, fortsatte de deres arbejde.

Lidt over klokken 7 så Lockard i apparatet en usædvanlig stor styrke flyvemaskiner komme ind fra nord i en afstand af omkring 220 kilometer. Han troede, der var noget forkert ved apparatet, men så snart han blev sikker i sin sag, rapporterede han omgående til informations-centralen, hvor løjtnant Tyler modtog meddelelsen med ordene: »slå det af hovedet«.

Så her standsede den advarsel. Løjtnant Tyler sendte den ikke videre, han mente, maskinerne var en eskadre store bombemaskiner på vej til øen fra Californien (de kom faktisk midt under japanernes angreb, og mange af dem blev skudt ned, da de ingen ammunition medførte). Lockard og Elliott blev ved med at følge den mærkelige, store gruppe flyvemaskiner indtil en afstand af 35 kilometer, da de forsvandt på grund af forstyrrelser i apparatet.

3) Giv en fremstilling af tempusbøjningen i de forskellige klasser af stærke og reduplicerende verber på oldengelsk. Vis, i hvilken udstrækning de uregelmæssige verber på moderne engelsk er en fortsættelse af disse klasser.

4) Write an account of the work and leading ideas of one of the following writers:

Aldous Huxley.
Galsworthy.
H. G. Wells.
Kipling.
Chesterton.

Forprøve.

1) (Gammel ordning):

Nedenstående tekst oversættes til dansk, og dialektejendommelighederne kommenteres.

Yn Brytayn buþ meny wondres. Nopeles foure buþ most wonderfol. Þe furste ys at Pectoun. Þar bloweþ so strong a wynd out of þe chenes of þe eorþe þat hyt casteþ vp aȝe cloþes þat me casteþ yn. Þe secunde ys at Stonhenge bysydes Salesbury. Þar gret stones and wondur huge buþ arered an hyȝ, as hyt were ȝates, so þat þar semeþ ȝates yset apon oþer ȝates. Nopeles hyt ys noȝt clerlych yknowe noþer parceyuet houȝ and wharfore a buþ so arered and so wonderlych yhoned. Þe þridde ys at Cherdhol. Þer ys gret holwenes vndur eorþe. Ofte meny men habbeþ ybe þerynne, and ywalked aboute wiþynne, and yseye ryuers and streemes, bote nowhar conneþ hy fynde non ende. Þe feurþe ys þat reyn ys yseye arered vp of þe hulles, and anon yspronge aboute yn þe feeldes. Also þer ys a great pond þat conteyneþ þre score ylondes couenable for men to dwelle ynne. Þat pound ys byclypped aboute wiþ six score rooches.

(Ny ordning, i henhold til den trykte betænkning, 1946):

Skriv på dansk en redegørelse for trykkets betydning i engelsk og transkriber nedenstående stykke (som ikke skal oversættes).

It is constantly urged by Tory economists that Socialist planning is impossible without direction of labour. Since men will not voluntarily prefer dirty and ill-paid work to clean and well-paid work, compulsion must be used to man the backward industries. The Government has rightly rejected direction of labour, but it has not explained the alternative, now that hunger and unemployment no longer function as recruiting agents for unattractive industries. Plans for increased production will be ineffective until this is done. Indeed, unless the Government announces a wages policy in the near future, the present small-scale transport strike will be repeated in many other industries where the use of troops will not offer even an emergency solution.

2) (Gammel ordning):

Nedenstående oversættes til engelsk. De første 100 ord transkriberes fonetisk.

Smith satte sig ved skrivebordet og begyndte at skrive. Han skyndte sig ikke, for hans principal var ikke kommet endnu. Da han havde skrevet en halv time, hørte han fodtrin komme op ad trappen, og der var en, der ringede på klokken. Smith rejste sig og åbnede døren. Udenfor stod en høj mand i regnfrakke. »Er hr. Levinsky hjemme?« spurgte han. »Nej, ikke endnu,« svarede Smith, »men jeg venter ham i løbet af 5 minutter.« Manden satte sig ned, og Smith fortsatte med at skrive.

Klokken slog halv ti, og manden begyndte at blive utålmodig. »Sagde De

ikke, at han ville være her om 5 minutter?» spurgte han. »Jeg kan ikke forstå, hvorfor han er så sent på det,« svarede Smith. »Han plejer altid at komme på slaget ni. Bare han ikke er blevet syg.« »Jeg kan ikke vente længere,« sagde den fremmede. »Levinsky bad mig om at komme herop kl. 9 og lovede at betale mig de 100 pund, han skylder mig. Kan De ikke betale mig pengene i stedet?« Det turde Smith imidlertid ikke; han var en frygtsom lille mand, der havde stor respekt for sin principal og ikke turde gøre noget uden hans samtykke.

Da klokken var blevet 12, og Levinsky stadig ikke var kommet, telefonerede Smith til hans private bolig. Husholdersken erklærede, at Levinsky overhovedet ikke havde været hjemme den nat. Han var gået ud om aftenen og var ikke vendt tilbage. Hans bil var taget ud af garagen. Nu blev Smith forskrækket og telefonerede til politistationen, og et kvarter efter ankom et par betjente til kontoret.

(Ny ordning, i henhold til den trykte betænkning, 1946):

Nedenstående tekst (fra en epilog til Ælfrics oversættelse af dommernes bog) oversættes til dansk, og der gives en redegørelse for adjektivernes deklination og komparation på oldengelsk.

Nelle we secgan nā swīðor be þissum, būton þæt se Israhel þe we ymbe spræcon missenlice fērde, oððæt hī fengon tō cyningum, swā swā on cyninga bōcum ys full cūð be þām. Þā rōmāniscan lēode wæron ēac lange eallswā būtan cyningum, ærpāmpc crīstendōm wære, and hæfdon him consulas, þæt we cweðað rædboran. Se consul sceolde him eallum wīsian and bēon heora yldest tō ānes gēares firste. Feng þonne oðer tō ðpres gēares firste tō þām ylcan anwealde, and ēode swā ābūtan be heora gebyrdum and be heora gepyncðum. Hī hæfdon þā siððan Cēsares ofer hig, þæt wē cweðað cāseras. Þā bēoð cyninga yldest, and hī mid heora wīsdōme gewyldon þā æt nīehstan ealne middaneard tō heora anwealde. Hī hæfdon ælce dæge heora wītena gemōt, and wæron gesette synderlice tō þām þā senātōres, þæt synd þēodwitan, þæt dæghwāmlice smēadon on ānum syndrian hūse ymbe ealles folces þearfe and heora ræd cyðdon þām cāsere.

missenlice fēran = vandre omkring;

wīsian (med dativ) = lede;

gepyncðo = rang, værdighed;

gewyldan = annektere;

smēan = forhandle.

3) (Gammel ordning):

The rôle of the Sovereign in the English Constitution.

(Ny ordning, i henhold til den trykte betænkning, 1946):

Nedenstående oversættes til engelsk.

Gennem hele sit liv følte Swift stor bitterhed mod alle sine slægtninge. Hans onkel, Godwin, anbragte ham i den bedste skole i Irland, men gav ham ikke ret mange lommepenge. Det må siges, at han havde en god undskyldning. Han var gift fire gange, og med hver af sine koner havde han talrige børn, som han måtte forsørge. Desuden mistede han sin formue ved uheldige spekulationer. Men Swift tilgav ham aldrig, at han ikke havde givet flere penge ud på ham, da han var dreng. »Lod Deres onkel Dem ikke opdrage?« blev han engang spurgt. »Jo,« svarede han, »han opdrog mig som en hund.« »Men De er ikke mere taknemmelig end en hund,« skal den dristige fore-

spørger have sagt. Den moderne læser er måske tilbøjelig til at være enig med ham. Men det bør siges, at vi ikke ved ret meget om forholdet mellem Swift og hans onkel. Det er sandsynligt, at den virkelige grund til Swifts had til ham var, at han understøttede ham på en ydmygende måde. Som student var Swift ikke nogen succes. Han var doven og blev flere gange straffet for brud på disciplinen, og han synes at være dumpet til eksamen.

Hele sit liv synes Swift at have frygtet for at miste sin forstand. Han led af svimmelhed og andre nervøse symptomer. I vore dage har nogle læger imidlertid fundet ud af, at disse symptomer ikke havde noget at gøre med den sindssygdhed, som berøvede Swift forstanden i de sidste år, han levede. Den skyldtes simpelthen, at han blev senil. Hvad der var i vejen med ham som yngre, var en øresygdhed, som nu er velkendt, men som lægerne ikke forstod dengang.

Desuden er det klart, at der var noget abnormt ved Swifts følelsesliv. Han nærede en mærkelig interesse for frastødende emner. Disse ting tiltrak ham, på samme tid som de fyldte ham med modbydelighed. Dette har sat sit præg på flere af hans værker, f. eks. på den karikatur af menneskene, som han anbragte i »Gullivers rejser«, og i flere af hans digte.

Som *bifag*.

1) Nedenstående oversættes, de første 100 ord transkriberes fonetisk, og der skrives på engelsk en note på mindst 200 ord om det engelske skolevæsens historiske udvikling indtil den anden verdenskrig.

The most powerful institution of our day is the State. This has not always been the case. There have been times when turbulent barons were stronger than the king, and countries in which the authority of the Church outweighed that of lay rulers. In modern times it has sometimes seemed doubtful whether big business in America could be compelled to submit to an administration that it disliked. The forces that have opposed the State have usually been anarchic and undesirable, but when the State becomes powerful beyond a point, this may well be no longer the case. Speaking historically, the State is an organisation representing the collective forces of the community as employed against criminals at home and enemies abroad. This force, except in times of revolution or tyranny, is subject in its internal employment to law, and the original service of the State was the substitution of law for private violence in regulating the relations of citizens. So long as this function was the only one performed by the State, the army, the police, and the law covered its essential activities. But gradually it has been found quite inevitable that the State should perform a number of functions formerly not performed at all or left to private enterprise. One of the most important of these is education, which was entirely in private hands in England until 1870. In the name of *laissez-faire*, all attempts to promote public health by legislation were bitterly opposed throughout the first half of the nineteenth century. These and many other matters have come, during the last hundred years, to be unquestioningly accepted as within the sphere of the State.

There has been a tendency, especially among those who have been influenced, directly or indirectly, by Hegel, to treat the State as if it were a kind of deity more splendid than the citizens and having a glory of its own to which they should be subservient. This is mere metaphysical nonsense. The State, in fact, is a collection of individuals entrusted, for one reason or another, with more power than falls to the lot of the average man.

Collectively these individuals who constitute the State may quite possibly have a corporate interest of their own, inimical to the general interest of the public, and it is to guard against this possibility that safeguards of individual liberty are necessary.

2) Nedenstående oversættes til engelsk.

Den 11. november 1917 – ved en mærkelig skæbne blev våbenstilstanden undertegnet et år efter netop på denne dag – holdt Ludendorff krigsråd i Mons. Her blev beslutningen taget om den store offensiv næste forår. Ved et senere møde i Homborg udtalte Ludendorff over for kejseren og kansleren: »Det vil blive en vældig kamp, som begynder eet sted, fortsætter på et andet og strækker sig over længere tid. Den vil blive meget hård, men ende med sejr.« Umiddelbart før angrebets begyndelse meldte han kejseren, at »hæren vel forberedt kunne tage fat på den største opgave i sin historie«.

Ludendorff selv definerede målet som den fuldstændige tilintetgørelse af de fjendtlige arméer. Mellem sagkyndige råder der nu næppe tvivl om, at i denne forstand var Ludendorffs offensiv på forhånd dømt.

Skønt den tyske hærledelse rådede over flere tropper og flere kanoner end de allierede, var det givet, at de tyske styrker langt fra var tilstrækkelige til at løse den opgave, som Ludendorff satte sig. Stillingen var i nogen grad den samme som i efteråret 1915, da forsøget på at omringe russerne mislykkedes på grund af utilstrækkelige kampstyrker.

Det første mål for forårsoffensiven i 1918 var at erobre byen Amiens og derved splitte de engelske og franske hære og kaste englænderne i havet. Men Amiens blev ikke erobret. Ludendorff tilintetgjorde ganske vist en hel engelsk armé, og der dannede sig på fronten en pose, men i den ødte Ludendorff sine kræfter bort.

I det store engelske værk om verdenskrigen udtrykker brigadegeneral Sir James Edmonds sin beundring for den dygtighed, hvormed tyskerne forberedte offensiven, og beskriver den som »et af de mest beundringsværdige generalskabsarbejder, der nogen sinde er udført«. Han yder endvidere de tyske tropper høj anerkendelse, men – siger han – den opgave, der blev stillet dem, var umulig.

TYSK

Som *hovedfag*.

1) a. Goethe: Faust v. 11493-11510.

Faust

Deine Macht, o Sorge, schleichend groß,

Ich werde sie nicht anerkennen.

Sorge. Erfahre sie, wie ich geschwind

Mich mit Verwünschung von dir wende!

Die Menschen sind im ganzen Leben blind,

Nun, Fauste, werde du's am Ende!

(Sie haucht ihn an.)

Faust (erblindet). Die Nacht scheint tiefer tief hereinzudringen,

Allein im Innern leuchtet helles Licht;

Was ich gedacht, ich eil' es zu vollbringen;

Des Herren Wort, es gibt allein Gewicht.

Vom Lager auf, ihr Knechte! Mann für Mann!

Laßt glücklich schauen, was ich kühn ersann.

Ergreift das Werkzeug, Schaufel rührt und Spaten!
Das Abgesteckte muß sogleich geraten.
Auf strenges Ordnen, raschen Fleiß
Erfolgt der allerschönste Preis;
Daß sich das größte Werk vollende,
Genügt ein Geist für tausend Hände.

b. Rückert: Die Weisheit des Brahmanen. IX, 72.

Den höchsten Menscheninn, das Augenlicht zu missen,
Gefangen wohnend in beständ'gen Finsternissen,

Ist doch, Erfahrung spricht, das höchste Unglück nicht,
Weil inneres ersetzt das äusserliche Licht.

Der Blindgewordene sieht in Erinnerungen,
Der Blindgeborene wird doch vom Licht durchdrungen;

Dolmetschen kannst du ihm den Strahl, der ihn berührt,
Dass der ein geistig Bild der Welt in ihm aufführt.

Im Worte wird ihm kund die Weisheit aller Weisen,
Er kann mit Dichtermund die Wunder Gottes preisen.

Doch diesen andern Sinn zu missen, den im Ohr,
Entbehrend ewigen Weltharmonienchor;

Verlust, der schwerer schien, ersetzen kann auch ihn
Teilnahme doch der anschaubaren Harmonien.

Des Menschen Auge spricht dir und des Frühlings Trift,
Die Sprache spricht dir selbst in ihrem Bild, der Schrift.

Dem Taubgebornen auch, und darum stumm geboren,
Ist alle Fähigkeit der Bildung nicht verloren.

Zum Handeln kannst du ihn, zum Denken auch erziehn;
Gewiss zum Dichter nur erziehst du niemals ihn.

Wer aber blind und taub zugleich ist uranfänglich,
Der höhern Menschheit scheint er Menschen unempfänglich.

Gott, der ihn so gemacht, empfänglich wird er machen
Ihn aus der Doppelnacht hier oder dort erwachen.

Wer blind und taub nur ward, kann fort das Feuer schüren
Im Innern, mag man auch nach aussen es nicht spüren.

Der Muschel gleich im Schlamm, Licht saugen mit Begier,
Das zu viel schönrer Perl' in ihm wird als in ihr.

So sah ich einen Greis, an Aug' und Ohr verwitert,
Von Lustentzückungen im Frühlingshain durchzittert.

Der Blüten Duftgeruch, der Abendlüfte Wehn
Macht' ihm den Mund voll Preis, das Aug' in Tränen stehn.

Er sog, was er nicht sah, und roch, was er nicht hørte,
Und fühlte Vollgenuss und Andacht ungestörte.

So schön ist Gottes Welt, dass auch ein leises Flüstern
Von ihr der Blindheit kann und Taubheit Nacht entdüstern.

c. Rückert: Die Weisheit des Brahmanen. X, 7.

Was einen Dichter macht? Das hohe Selbstgefühl
Und fröhliche Vertraun im bunten Weltgewühl.

O Freund, mir aber kam allbeides fast abhanden,
Nicht durch Unbilden, die ich reichlich selbst bestanden;

Was einem widerfuhr, der grösser ist als ich.
Und ohne den ich selbst nicht wäre, kränket mich:

Dass Goethe werden darf misshandelt ungerochen,
Das hat mein Selbstgefühl und Weltvertraun gebrochen.

Der forlanges:

1. Oversættelse af b fra »Doch diesen andern Sinn . . .« til »Der Blüten Duftgeruch« (excl.).
2. Redegørelse for tanken i a, b og c.
3. Litteraturhistorisk belysning.

2) Nedenstående tekst oversættes til tysk.

Fra et lille afrundet cellevindue i den sydlige fløj af klosterbygningen i Sorø skinnede der en stjernelys efterårsnat i året 1204 en stille, enlig lampe gennem de halvt afbladede linde ud på søen. Indenfor i den høje, hvælvede bispestue – som den kaldtes – sad i en sort læderstol ved et i muren fastnaglet egebord en ærværdig, hvidskægget olding med en stor pergamentsbog for sig. Bordet var overlæst med skrevne årbøger og krøniker, en mængde afskrifter af ældgamle danske sange og folkesagn, runeindskrifter og tegninger af gravminder fra hedenskabets dage. Der lå ligeledes afskrifter af gamle græske og romerske forfattere samt af prædikener og messebøger, som til dels skjultes af en stor opslagen bibel. Midt imellem bøgerne stod en kobberlampe med en hjemmegjort skærm af et flere gange overskrevet og afskrabet pergamentsblad. Derved faldt det stærkeste lys på bogen og undertiden på oldingens hoved, når han bøjede sig, medens et svagere lampelys, blandet med skinnet af den opstående måne, sparsomt oplyste det dunkle studerekammer.

Den gamle alderdomsforsker bar over den sorte klerkedragt en hvid, noget slidt og skødesløst sammenbunden cistercienserkappe. Kappen var ham for kort og syntes ikke hans egen. Han var høj og mager, og skønt han var en fredelig lærd, syntes dog de store, kække grundformer i hans fint dannede, af alder og granskning gennemfurede ansigt, så vel som hans næsten sammenfaldne kæmpeskikkelse at bebude, at han var af mægtig krigeræt og ædel stamme. I hans mørke, dybtliggende øjne lyste en klar, dybsindig ånd, og som han således sad fordybet i sit arbejde med hånden under kinden, det

hvide skæg hvilende på bogen, medens alt var stille omkring ham, og alle levende slumrede, var det, ligesom han så og hørte de forrige tiders store ånder og tilhørte en anden verden og en anden tid end den, hvori han dog så utrætteligt vågede og arbejdede.

Den ærværdige gamle var Saxo Grammaticus.

3) Substantivernes genus samt kongruens i genus i nuværende højtysk skriftsprog.

4) Nordische Tradition in der deutschen Dichtung von Gerstenberg bis Heine.

(Deutsch zu schreiben).

Som *bifag*.

a. Heine: Seegespenst.

Ich aber lag am Rande des Schiffes,
Und schaute, träumenden Auges,
Hinab in das spiegelklare Wasser,
Und schaute tiefer und tiefer –
Bis tief, im Meeresgrunde,
Anfangs wie dämmernde Nebel,
Jedoch allmählig farbenbestimmter,
Kirchenkuppel und Türme sich zeigten,
Und endlich, sonnenklar, eine ganze Stadt,
Altertümlich niederländisch,
Und menschenbelebt.
Bedächtige Männer, schwarzbemäntelt,
Mit weißen Halskrausen und Ehrenketten
Und langen Degen und langen Gesichtern,
Schreiten, über den wimmelnden Marktplatz,
Nach dem treppenhohen Rathaus,
Wo steinerne Kaiserbilder
Wacht halten mit Zepter und Schwert.
Unferne, vor langen Häuserreihn,
Wo spiegelblanke Fenster
Und pyramidisch beschnittene Linden,
Wandeln seidenrauschende Jungfern,
Schlanke Leibchen, die Blumengesichter
Sittsam umschlossen von schwarzen Mützen
Und hervorquellendem Goldhaar.
Bunte Gesellen, in spanischer Tracht,
Stolzieren vorüber und nicken.
Bejahrte Frauen,
In braunen, verschollnen Gewändern,
Gesangbuch und Rosenkranz in der Hand,
Eilen, trippelnden Schritts,
Nach dem großen Dome,
Getrieben von Glockengeläute
Und rauschendem Orgelton.
Mich selbst ergreift des fernen Klangs
Geheimnisvoller Schauer!
Unendliches Sehnen, tiefe Wehmut

Beschleicht mein Herz,
Mein kaum geheiltes Herz; –
Mir ist, als würden seine Wunden
Von lieben Lippen aufgeküßt,
Und täten wieder bluten –
Heiße, rote Tropfen,
Die lang und langsam niederfalln
Auf ein altes Haus, dort unten
In der tiefen Meerstadt,
Auf ein altes, hochgegiebeltes Haus,
Das melancholisch menschenleer ist,
Nur daß am untern Fenster
Ein Mädchen sitzt,
Den Kopf auf den Arm gestützt,
Wie ein armes, vergessenes Kind –
Und ich kenne dich armes, vergessenes Kind!

So tief, meertief also
Verstecktest du dich vor mir,
Aus kindischer Laune,
Und konntest nicht mehr herauf,
Und saßest fremd unter fremden Leuten,
Jahrhundertlang,
Derweilen ich, die Seele voll Gram,
Auf der ganzen Erde dich suchte,
Und immer dich suchte
Du Immergeliebte,
Du Längstverlorene,
Du Endlichgefundene –
Ich hab dich gefunden und schaue wieder
Dein süßes Gesicht,
Die klugen, treuen Augen,
Das liebe Lächeln –
Und nimmer will ich dich wieder verlassen,
Und ich komme hinab zu dir,
Und mit ausgebreiteten Armen
Stürz ich hinab an dein Herz –

Aber zur rechten Zeit noch
Ergriff mich beim Fuß der Kapitän,
Und zog mich vom Schiffsrand,
Und rief, ärgerlich lachend:
Doktor, sind Sie des Teufels?

b. Eichendorff: Meeresstille.

Ich seh von des Schiffes Rande
tief in die Flut hinein:
Gebirge und grüne Lande
und Trümmer im falben Schein
und zackige Türme im Grunde,
wie ichs oft im Traum mir gedacht,
das dämmert alles da unten,
als wie eine prächtige Nacht.

Seekönig auf seiner Warte
sitzt in der Dämmerung tief,
als ob er mit langem Barte
über seiner Harfe schlief;
da kommen und gehen die Schiffe
darüber, er merkt es kaum,
von seinem Korallenriffe
grüßt er sie wie im Traum.

Der forlanges:

1. Oversættelse af a, vers 35-53.
2. Redegørelse for motivet og dets behandling i a-b.
3. Litteraturhistorisk belysning med biografiske bemærkninger om forfatterne.

2) Henimod aften var jeg kommen uden for byen og var nået til et sted, hvor der stod nogle ældgamle lindetræer, levninger af en allé. Her drev sigøjnerne deres væsen.

En mængde nysgerrige tilskuere havde omringet disse underlige folk. Man ved ikke med bestemthed at sige, hvorfra de stammer. For nogle hundrede år siden viste de sig for første gang i Europa og har siden i større og mindre skarer hjemsøgt næsten alle europæiske stater. De forstår og taler vel de landes sprog, hvor de opholder sig, men de har tillige et tungemål, som de bruger indbyrdes, og af dette sprogs beskaffenhed tror man at kunne bevise, at de stammer fra Indien. De har egne sæder og skikke, som i mange henseender er besynderlige og tøjlesløse; de lever gerne under åben himmel, når årstiden tillader det, eller i jordhuler og telte; og de vandrer fra eet sted til et andet uden at have fast bopæl. Deres hud er brun, håret og øjnene kul-sort, tænderne snehvide; og deres legemer er for det meste ranke og vel-voksne. Tillige har de stor smidighed i lemmerne, hvorfor de også befinder meget delige til dans, riden, linedans og andre legemlige øvelser. Til musik har de et stort nemme.

For resten er de at betragte som halvvilde; og man kan vel have grund til at vogte sig for dem, da de uden betænkning på enhver måde listeligen søger at gøre sig til ejer af andres gods, vel at mærke, når dette kan ske uden fare. Deres hang til at stjæle er så velkendt, at mangt et tyveri bliver skrevet på deres regning, som de ikke har begået. Således hændte det engang, at en hjort var bleven skudt i min faders indhegnede dyrehave. Skovfogden anklagede en af de sigøjnere, som just på den tid drev rundt i egnen, for tyveriet. Staklen blev grebet og ført til min fader; og det var hans lykke. Min fader kunne nemlig påvise, at ikke sigøjneren, men hans egen skovfoged havde begået tyveriet. Denne blev straffet, og sigøjneren slap fri.

Der ønskes:

- 1) Oversættelse til tysk af ovenstående tekst;
- 2) en kort fremstilling af de stærke verbers tempusbøjning i nuværende højtysk skriftsprog.

FRANSK

Som *hovedfag*.

- 1) Teksten oversættes og forsynes med litterær kommentar.

La rencontre d'Orphée et d'Eurydice est, comme celle de Tristan et d'Yseult, marquée de tous les signes de la fatalité. La scène se passe dans une gare,

lieu de bifurcations et de croisements, lieu propice à camoufler en imprévu les préméditations du destin. Les deux jeunes gens se dévisagent, s'approchent l'un de l'autre. Dix répliques à peine, puis: «Je ne vous quitterai jamais. – Est-ce que vous me le jurez? – Oui. – Sur ma tête? – Oui.» Rien n'est plus simple. Ils ont été exacts au rendez-vous, «ce petit garçon et cette petite fille inconnus qui s'étaient mis en marche un beau jour, des années à l'avance, vers cette petite gare de province.»

Au premier instant ils sont éblouis, le monde autour d'eux est transfiguré. La salle du buffet prend un air coquet, la caissière rajeunit de plusieurs années, et le garçon paraît soudain si noble et distingué qu'on l'imagine sociétaire de la Comédie-Française. Orphée lui-même est si éperdu qu'il en vient à s'exprimer comme un personnage de Giraudoux: «Vous avez tout juste le poids qu'il fallait ajouter au mien pour que je tienne sur la terre. Jusqu'à tout à l'heure j'étais trop léger, je flottais, je me cognais aux meubles, aux gens...»

Mais l'univers réel rappelle bientôt sa présence. Sous l'œil de la caissière et du garçon redevenus indifférents, voire hostiles, un certain nombre de personnages vont réapparaître et faire valoir les droits qu'ils estiment avoir sur Orphée et Eurydice. C'est d'abord leurs familles. Lui n'a plus que son père, elle, sa mère. C'est encore trop. Car, à ces deux amoureux tout neufs, leurs parents n'offrent que la caricature de leur rêve, et, de l'amour, une image décevante ou grotesque dont le souvenir les poursuivra longtemps, comme une préfiguration de la déchéance qui les menace eux-mêmes. Un jeune homme survient aussi, Mathias, dont Eurydice a été la maîtresse. Son intervention sera brève: aussitôt convaincu de son infortune, il se jettera sous le premier train.

Orphée et son amie réussissent d'abord à se détacher de leur entourage, et, bien que chaque séparation leur coûte une scène pénible (leur bonheur se paie déjà d'une mort), ils ne tergiversent pas, ils assurent leur solitude. Ils sont résolus à se garder du contact des humains, à protéger leur amour contre les entreprises de la société.

C'est alors qu'ils vont découvrir en eux-mêmes un autre danger. Ils vont illustrer par leurs souffrances cette phrase qui suffirait à résumer tout le sujet d'*Eurydice*: «On n'est jamais seul, on est avec soi.»

Et il ne faudra qu'une question pour que la division et le malheur surgissent entre eux: «Qui êtes vous?»

(Gignoux: Jean Anouilh.)

2) Teksten oversættes.

Sivene.

Det store verdenshav hensank engang i grublerier. Det så, hvordan de forskellige strømme, når de store oversvømmelser kom, bar alle slags mægtige træer med rødder og grene ud til det. Men aldrig kom der et eneste siv. Og det spurgte strømmene, om det var fordi de ringeagtede denne lille og svage plante, at de ikke tog den med sig.

Strømmene svarede: »Ingenlunde. De store træer står hver på deres bestemte plads, stive og ubevægelige. Men da vor kraft er større end deres modstand, kan vi rive dem op med rode og tvinge dem ud til dig. Helt anderledes er det med sivet. Hvis det ser de store vande komme, så bøjer det sig. De andre gør det ikke. Og er oversvømmelserne forbi, så står det atter på sit gamle sted. Det kender det rette øjeblik, det benytter den rette lejlighed. Det er altid underdanigt, ikke genstridigt, ikke stivsindet. Derfor bliver det, hvor det er. De planter, der bøjer sig for de store uvejr, lider aldrig nederlag.«

Denne tale betegnes i det indiske eventyr, hvorfra den er hentet, som fortræffelig, nyttig og velbegrundet. Den overbeviste det store verdenshav, som deraf uddrog en lang moral, der endte med følgende råd: »Derfor skal enhver forstandig, når han er blevet klar over sin modstanders overmagt, følge sivets fremgangsmåde.«

Og det store verdenshav står jo ikke alene med denne sin opfattelse. I alle uvejrstider vil der være kloge mennesker, der tilråber deres omgivelser: Vær dog forstandige. Følg sivets metoder. Duk jer! Svaj for vinden og strømmen, ellers risikerer I at blive rykket op med rode og ført bort med strømmen! Det er jo dog os, der holder længst ud. Når det atter er blevet magsvejr, er vi på vore gamle pladser. Men hvor er I henne, I tossehoveder? Højest sandsynligt er I blevet rykket op med rode og ført ud på det vilde hav.

Sådan taler de, disse forstandige. Undertiden venligt formanende, hypigere lidt irriterede. Thi hvad skal denne stivsindethed til? Den kan jo kun stamme fra en tåbelig trang til selvhævdelse eller fra en barnlig forfængelighed.

Så ofte lyder denne tale, at man undres over, at et forstandigt folk, når det blandt planter og træer skal vælge et symbol på folkekarakteren, ikke benytter sivet, men for eksempel egen, der med sine stærke rødder er sivets diametrale modsætning. Den står, hvor den står. Stor, indtil stormen har fået bugt med den.

3) Apofoni i fransk.

4) L'œuvre de Molière.

Forprøve.

1) Hovedreglerne for overtrækning.

2) Teksten oversættes.

Efter slaget ved Leipzig er Napoleons stilling denne: Han har 60–70.000 mand under våben, slagne tropper, udmattede til det yderste, de fleste rene børn. Overfor dem står 300.000 mand, hærdede og sejrrie soldater. Hans generaler trækker sig ind i Frankrig i uorden. Han iler til overalt, hvor faren er størst, beroliger tropperne, kaster dem mod de fjendtlige indfald, sejrer ved Brienne, ved La Roitière, 1 mod 4, undertiden 1 mod 5. Men da han ikke formår at angribe så overlegne masser, venter han, som et rovdyr, der ligger på spring, et gunstigt tilfælde, en eller anden fejl, som fjenden efter hans overbevisning nok vil komme til at begå.

Fejlen begås: Blücher og Schwarzenberg rykker adskilte frem. Han kaster sig over Blücher, slår ham fire dage i rad, falder så over Schwarzenberg, jager ham på flugt, afviser fredstilbud, fordi de ikke vil indrømme Frankrig dets naturlige grænser og iler påny efter Blücher for at knuse ham helt og genoprette sin magt.

Da ændres pludselig alt, idet den lille fæstning Soissons, som hindrede Blücher og Schwarzenberg i påny at forene deres hære, netop i det afgørende øjeblik overgiver sig.

»Nederlaget var«, siger Thiers, »Blücher så sikkert, som en ting kan være i en krig. For første gang i dette felttog var ikke blot den strategiske overlegenhed, men også tallets, på Napoleons side . . . Hvad havde således kunnet kuldaste forhold og skæbner? En svag mand, der uden at være hverken forræder eller fejsk eller endog blot en dårlig officer, lod sig skræmme af fjendens trusler. Således fuldbyrdes denne begivenhed, den usaligste i vor historie, næst den, som året efter fandt sted mellem Wavre og Waterloo.«

3) Teksten oversættes og kommenteres med hensyn til tempus og modus.

Fabrice était trop amoureux et trop croyant pour avoir recours au suicide; il espérait retrouver Clélia dans un meilleur monde, mais il avait trop d'esprit pour ne pas sentir qu'il avait beaucoup à réparer.

Peu de jours après la mort de Clélia, il signa plusieurs actes par lesquels il assurait une pension de mille francs à chacun de ses domestiques et se réservait pour lui-même une pension égale; il donnait des terres, valant cent mille livres de rente à peu près, à la comtesse Mosca; pareille somme à la marquise del Dongo, sa mère, et ce qui pouvait rester de la fortune paternelle à l'une de ses sœurs mal mariée. Le lendemain, après avoir adressé à qui de droit la démission de son archevêché et de toutes les places dont l'avaient successivement comblé la faveur d'Ernest V et l'amitié du premier ministre, il se retira à la *Chartreuse de Parme*, située dans les bois voisins du Pô, à deux lieues de Sacca.

La comtesse Mosca avait fort approuvé, dans le temps, que son mari reprît le ministère, mais jamais elle n'avait voulu consentir à rentrer dans les Etats d'Ernest V. Elle tenait sa cour à Vignano, à un quart de lieue de Casal Maggiore, sur la rive gauche du Pô, et par conséquent dans les Etats de l'Autriche. Dans ce magnifique palais de Vignano, que le comte lui avait fait bâtir, elle recevait les jeudis toute la haute société de Parme, et tous les jours ses nombreux amis. Fabrice n'eût pas manqué un jour de venir à Vignano. La comtesse, en un mot, réunissait toutes les apparences du bonheur, mais elle ne survécut que fort peu de temps à Fabrice, qu'elle adorait, et qui ne passa qu'une année dans sa Chartreuse.

Les prisons de Parme étaient vides, le comte immensément riche, Ernest V adoré de ses sujets, qui comparaient son gouvernement à celui des grands ducs de Toscane.

Som bifag.

1) Teksten oversættes, og der tilføjes en realkommentar, specielt med hensyn til de fremhævede ord.

La chute d'Henriette Maréchal fut due à deux causes: la colère imbécile des étudiants, et la complicité hypocrite du gouvernement. Ajoutons-y la rancune des lâches, c'est-à-dire d'une bonne part de l'espèce humaine, contre des écrivains qui se permettaient d'être indépendants. A part quelques écrivains révoltés par cette hostilité machinée et qui prirent leur défense, les *Goncourt* furent traités avec une injustice et une hypocrisie stupéfiantes.

Les Goncourt, qui n'ont jamais accepté d'être embrigadés dans un parti, ont toujours été des isolés. Ils étaient suspects aux catholiques et aux hommes de droite (en ce temps-là ces deux termes étaient synonymes), à cause de leurs romans «brutaux» et «matérialistes», et ils le devinrent plus encore après Madame Gervaisais; on ne leur reprochait pas moins leurs relations avec *Sainte-Beuve*, *Taine* et *Renan*. Ils étaient suspects aux hommes de gauche, non seulement par leur amour pour l'Ancien Régime et leurs apologies de *Mme de Pompadour* et de Marie-Antoinette, mais aussi parce qu'ils n'avaient pas caché leur mépris pour les hommes de la Révolution, et parce qu'ils n'avaient jamais entonné les grands hymnes rituels à la démocratie et au progrès, à la *laïcité*. Ils étaient suspects aux bonapartistes, enfin, parce qu'ils étaient «mathildiens» et n'avaient jamais fait d'avances au pouvoir. Ils passaient pour des aristocrates, et ils écrivaient un roman sur une servante hystérique; ils étaient des gens du monde, et, le salon de la princesse Mathilde excepté, on ne les rencontrait nulle part. Ils étaient des écrivains, et ils se

tenaient à l'écart des coteries de café et de brasserie. Ils demeuraient donc voués à l'isolement, et leur erreur fut de ne pas en accepter franchement les désavantages. Ils auraient voulu qu'on les louât et qu'on les récompensât de leur indépendance, alors que c'est précisément ce que la société pardonne le moins, parce que c'est la preuve qu'on veut et qu'on peut se passer d'elle.

2) Teksten oversættes.

Efter at hertug Vilhelm af Normandiet havde erobret England år 1066, blev fransk i flere århundreder det herskende sprog i dette land. Regeringen talte fransk, retsforhandlingerne foregik på fransk, og forfatterne skrev på fransk. Fransk var overklassens sprog og, som det hedder i en gammel engelsk versificeret krønike: Den mand, der ikke kunne fransk, blev foragtet. Folkets brede lag holdt imidlertid fast ved engelsk, der lidt efter lidt arbejdede sig frem og i løbet af det 14de århundrede fortrængte fransk, samtidig med at det i sig optog en overordentlig stor mængde franske ord.

Den dominerende rolle, det franske sprog i middelalderen spillede i England, er noget ganske enestående. Intet tilsvarende har fundet sted i noget andet land i Europa, men vi finder i de andre lande talrige og mærkelige vidnesbyrd om, hvor almindelig udbredt kendskabet til fransk var, og i hvor høj grad sproget værdsattes såvel på grund af den fine kultur, det var udtryk for, som på grund af dets egne egenskaber.

Vi træffer talrige eksempler på, at fremmede forfattere foretrækker fransk for deres eget sprog. Selv italienerne, hvis sprog er så skønt, fandt, at fransk var endnu skønnere. Brunetto Latini, der var Dantes lærer, forfattede 1265 en stor encyklopædi, som han kaldte: »li Tresors«, og i sin fortale bemærker han, at hvis nogen forbavses over, at han skriver på fransk og ikke på italiensk, så er en af grundene hertil den, at »det franske tungemål er det skønneste, man kan høre, og et af de mest udbredte«.

Den privilegerede stilling, som det franske sprog indtog i middelalderen, har det bevaret i uformindsket mål omtrent op til vore dage.

KLASSISK FILOLOGI

Forprøve.

1) Platon: Staten, 5, 450 B. (*σὺ δὲ περὶ ὧν ἐρωτῶμεν*) – 451 A. (*... περὶ ᾧ ἥκιστα δεῖ σφάλλεσθαι*).

2) Cicero: In Verrem, Actio I, 3 (*Equidem ut de me . . .*) – 5 (*. . . conatusque omnibus fecit*) oversættes.

LATIN

1) Latinsk stil.

Gammel ordning.

Aristoteles er født i 384 f. Chr. i den lille by Stagirus på det thrakiske Chersones. Både hans fader, der var læge for den makedonske konge Amyntas, og hans moder regnede Asklepios for deres stamfader. I 367 kom Aristoteles til Athen hvor han sluttede sig til Platon til hvis kreds han derefter hørte i næsten 20 år. Efter Platons død opholdt han sig først en kortere tid hos Hermias, der var konge over nogle byer i Mysien; han nærrede et varmt venskab for denne fint dannede mand som han havde lært at kende hos Platon, og han ægtede hans adoptivdatter. Efter at Hermias var blevet myrdet i 341, rejste Aristoteles, på opfordring af kong Filip, til Pella i Make-

donien hvor han opholdt sig i 3 år som lærer for Aleksander, den kommende verdenshersker. Da Aleksander overtog kongemagten efter Filips død, tog Aristoteles tilbage til Athen hvor han grundlagde en filosofskole der kom til at bære navnet Lykeion. I år 322 måtte han drage i landflygtighed fordi han, som han sagde, ikke ville lade athenæerne få lejlighed til endnu en gang at forsynde sig mod filosofien. Han døde få måneder derefter.

Aristoteles har behandlet alle dele af filosofien i sine skrifter, og han er af eftertiden blevet betegnet som »alle lærdes lærer«. Også for forståelsen af de tidligere græske filosofers lære er Aristoteles' skrifter betydningsfulde; dog er der nogen tvivl om hvilken vægt man bør tillægge hans fremstilling af Platons lære da det står fast at han undertiden har udvist stor skodesløshed i sine citater fra Platons dialoger.

2) Latinsk version.

«Eo anno multa prodigia fuerunt quorum avertendorum causa supplicationes in biduum senatus decrevit; publice vinum ac tus praebitum; supplicatum iere frequentes viri feminaeque. Insignem supplicationem fecit certamen in sacello Pudicitiae patriciae, quod in foro boario est ad aedem rotundam Herculis, inter matronas ortum. Verginiam, Auli filiam, patriciam plebeio nuptam, L. Volumnio consuli, matronae quod e patribus enupsisset arcuerant. Brevis altercatio inde ex iracundia muliebri in contentionem animorum exarsit, cum se Verginia et patriciam et pudicam in patriciae Pudicitiae templum ingressam et uni nuptam ad quem virgo deducta sit ned se viri honorumve eius ac rerum gestarum paenitere vere gloriaretur. Pacto deinde egregio magnifica verba adauxit: in vico Longo, ubi habitabat, ex parte aedium quod satis esset loci modico sacello exclusit aramque ibi posuit et convocatis plebeis matronis conquesta iniuriam patriciarum »Hanc ego aram« inquit »Pudicitiae plebeiae dedico vosque hortor ut quod certamen virtutis viros in hac civitate tenet, hos pudicitiae inter matronas sit detisque operam ut haec ara quam illa, si quid potest, sanctius et a castioribus coli dicatur.« Eodem ferme ritu et haec ara quo illa antiquio culta est ut nulla nisi spectatae pudicitiae matrona et quae uni viro nupta fuisset ius sacrificandi haberet.

Ny ordning:

1) Latinsk version: samme opgave som ved gammel ordning, opgave nr. 2.

2) Følgende spørgsmål besvares:

1. Anvendelsen af præsens, imperfectum og futurum indikativ. 2. Anvendelsen af de demonstrative pronomener. 3. Ablativus absolutus. 4. Anvendelsen af konjunktionen cum. (Eksempler kan tages fra Ciceros tale Pro Marcello).

GRÆSK KULTUR

1) Iliaden. IX, v. 182-198 oversættes.

2) For 1 kandidat: Æschylos: Perserne, besværgelsesscenen (v. 563-800 i Niels Møllers oversættelse forklares).

For 1 kandidat: Æschylos' anvendelse af budberetning i »Syv mod Theben«.

HISTORIE

Som *hovedfag*.

1) Henrik VIII.

2) På hvilke områder kan det siges, at de danske stænderforsamlinger øvede en indsats i dansk politik 1834–1848?

For 1 kandidat: Det radikale venstres indsats i dansk politik 1905–1920.

3) En redegørelse for Caspar Paludan-Müllers og C. F. Allens livsskæbner og historiske forfatterskab.

Forprøve.

1) Augustus' statsordning.

2) Kongemagtens udvikling i Danmark under Oldenborgerne indtil 1523.

3) Forholdet mellem arbejdere og arbejdsgivere i det moderne samfund.

MUSIK

Forprøve.

Der ønskes 1) en 2-stemmig fri udsættelse af en vedlagt melodi og 2) en 4-stemmig koralharmonisering af en vedlagt melodi.

KRISTENDOMSKUNDSKAB

Som *hovedfag*.

1) Religionshistorie: Den kosmologiske dualisme i iransk religion (Fengers religionshistoriske tekster må benyttes, s. 111–134).

2) Nye testamente: Rom. 8, 1–11 (incl.).

3) Kirkehistorie: Humanismen og dens betydning for reformationsbevægelsen.

4) Dogmatik: En redegørelse for de vigtigste problemer, forholdet mellem kristendom og videnskab fører med sig.

Forprøve.

1) Gamle testamente: Gen. kapitel 3 fortolkes.

2) Nye testamente: Johannesevangeliet 12, 20–34 (incl.).

Som *bifag*.

1) Religionshistorie: Græske tænkere og digtere fra 5.–6. århundrede i deres forhold til den officielle religion (Fengers religionshistoriske tekster s. 159–165).

2) Nye testamente. 1. Cor. 15, 1–22 (incl.).

3) Kirkehistorie: En oversigt over middelalderens munkevæsen.

4) Dogmatik: Samme opgave som opgave nr. 4 ved hovedfagseksamen.

GYMNASTIK

Speciel gymnastikteori: 1) Hvilken betydning har brugen af de forskellige armstillinger og bevægelser for øvelser, der ikke i første række angår armene? (Besvarelsen ønskes belyst ved eksempler). 2) Kropfældning fremad.

β. Ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Vinteren 1946-47: Der indstillede sig 10,	9 fuldendte eksamen.
Sommeren 1947: — — — 16,	16 — —

Ialt indstillede sig 26, 25 fuldendte eksamen.

Af disse fik 1 første karakter med udmærkelse, 21 første karakter og 3 anden karakter.

Hovedfag: Matematik.

Vinteren 1946-47.

Christensen, Ruth (1940)	7,15 første
Nielsen, Gerhard Stougaard (1941)	6,27 første
Petersen, Erik (1941)	6,59 første

Sommeren 1947.

Aaboe, Asger Hartvig (1940) . . .	6,61 første
Bentzon, Margrete Bjerrum (1940)	6,90 første
Bugge, Tove (1941)	5,98 anden
Thoisen, Tef Hansen (1941) . . .	6,30 første

Hovedfag: Fysik.

Vinteren 1946-47.

Sparre, Agnes Adelheid (1940)	6,20 første
Teglbjærg, David Larsen Stubbe (1938)	6,74 første

Sommeren 1947.

Busch, Erik (1941)	6,18 første
Dansgaard, Willi (1941)	6,68 første
Dumstrei, Christian Jensen (1941)	7,02 første
Nielsen, Erik Munk (1941) . . .	6,87 første

Hovedfag: Kemi.

Sommeren 1947.

Fallentin, Børge (1940)	6,90 første
Hansen, Hans Gustav Ejlersen (1928)	6,91 første

Hovedfag: Naturhistorie og geografi.

Vinteren 1946-47.

Christensen, Tyge Ahrengot (1937)	7,71 første m. udm.
Jacobsen, Niels Kingo (1939) .	6,90 første
Kirkegaard, Jørgen Bagger (1939)	7,03 første
Krog, Knud Harald Pedersen (1938)	6,17 første

Sommeren 1947.

Andersen, Theodor Poul Elias (1936)	6,87 første
Bildsfell, Inga Bjørg Arna (1938)	6,46 første
Borella, Poul (1939)	7,19 første
Dragsbo, Poul (1937)	5,78 anden
Holmen, Kjeld Axel (1940) . . .	5,88 anden
Wolff, Torben Lunn (1938) . . .	7,13 første

Skriftlige opgaver.

MATEMATIK

Vinteren 1946-47.

Forprøven.

Matematisk analyse.

I.

Med I betegnes et interval på den reelle akse og med

$$(1) \quad f_1(x), f_2(x), \dots, f_n(x), \dots$$

en følge af funktioner, der alle er definerede i I .

1) Hvad betyder det, at (1) er konvergent i I ? Hvad betyder det, at (1) er ligelig konvergent i I ?

2) Det antages givet, at I er et lukket interval $a \leq x \leq b$, og at (1) er konvergent i I og ligelig konvergent i det åbne interval $a < x < b$. Undersøg, om man heraf kan slutte, at (1) er ligelig konvergent i I .

3) Det antages givet, at funktionsfølgen (1) konvergerer ligeligt i det lukkede interval $a \leq x \leq b$, at funktionerne $f_n(x)$ alle er kontinuerte, og at $F(x, y)$ er en i parallelstrimlen $a \leq x \leq b$ i xy -planen defineret og kontinuert funktion.

Undersøg, om man af det givne kan slutte, at den funktionsfølge, hvis n^{te} funktion er

$$h_n(x) = F(x, f_n(x)),$$

er ligelig konvergent i intervallet $a \leq x \leq b$.

4) Undersøg, om den funktionsfølge, hvis n^{te} funktion er

$$f_n(x) = (1+x^n) \sin^n \pi x,$$

er konvergent i intervallet $0 \leq x \leq 1$, og om den er ligelig konvergent i dette interval.

5) Undersøg, om den talfølge, hvis n^{te} element er

$$a_n = \int_0^1 (1+x^n) \sin^n \pi x \, dx,$$

er konvergent.

II.

Find konvergenstallet λ for potensrækken $\sum_{n=1}^{\infty} a_n x^n$, hvor

$$a_n = \frac{1}{n^2 + 2 \sin n} + \frac{1}{n^2 + 4 \sin 2n} + \frac{1}{n^2 + 6 \sin 3n} + \cdots + \frac{1}{n^2 + 2n \sin n^2}.$$

Undersøg, om rækken er konvergent i konvergensintervallets højre endepunkt, og undersøg, om den ved rækken fremstillede funktion har en grænseværdi for $x \rightarrow \lambda$ fra venstre side.

III.

Giv en kortfattet beskrivelse af de to flader, som i et sædvanligt retvinklet koordinatsystem i rummet fremstilles ved ligningerne

$$x^2 + 4y^2 + z^2 = 1 \quad \text{og} \quad (x^2 + 4y^2)^2 = x^2 - 4y^2,$$

og angiv antallet af områder, i hvilke de to flader deler rummet. (Man kan anvende en nærliggende ret affinitet.)

Find volumen af det område, der indeholder punktet $\left(\frac{1}{2}, \frac{1}{4\sqrt{3}}, \frac{1}{3}\right)$.

Geometri og rationel mekanik

I.

I polære koordinater (r, φ) er givet kurven $r = a \cos^3 \frac{\varphi}{3}$, $-\frac{3\pi}{2} < \varphi \leq \frac{3\pi}{2}$.

Skitser kurven. Find kurvens naturlige ligning udfra punktet $(r, \varphi) = (a, 0)$. Find den naturlige ligning for kurvens evolut, og vis, at denne er en epicykloide. (Den naturlige ligning, regnet udfra en spids, for en epicykloidebue, der fremkommer ved rulning af en cirkel med radius b på en cirkel med radius a , er

$$s = \frac{4b(a+b)}{a} \left(1 - \cos a \frac{a}{a+2b} \theta\right).$$

II.

I en lodret plan er givet et bevægeligt system bestående af en tynd homogen stang af længden $2a$ og med massen m og en tynd, cirkulær, homogen og glat ring med radius a og massen M . Et punkt A af ringen er fastgjort i den lodrette plan, og stangens ene endepunkt B er bundet til ringen, medens dens andet endepunkt C er bundet til en glat, lodret linie l . Systemet er kun påvirket af tyngdekraften. I ligevægtsstillingen er der en vinkel på 45° mellem vertikalen og radius til B . Find afstanden mellem A og l samt reaktionerne i A , B og C .

III.

I et retvinklet koordinatsystem er givet en homogent massebelagt kurve

$$x = a \cos^3 t, \quad y = a \sin^3 t, \quad z = 0, \quad 0 \leq t < 2\pi.$$

Kurvens samlede masse er m .

1. Find kurvens inertimoment om Z -aksen.
2. Find ligningen for det geometriske sted for de linier gennem $O(0, 0, 0)$, om hvilke kurven har inertimomentet $\frac{1}{3}ma^2$; angiv specielt den linie l blandt disse, som ligger i XZ -planens første og tredje kvadrant.
3. Idet punktet O fastholdes i rummet, udfører kurven og det med denne stift forbundne koordinatsystem en poinsothbevægelse; til tiden $t = 0$ antages den øjeblikkelige drejningsakse at være l og vinkelhastigheden ω . Angiv i det nævnte koordinatsystem ligningerne for bevægelsens polkegler til dette tidspunkt.
4. Angiv det første tidspunkt derefter, hvor l atter er øjeblikkelig drejningsakse.

Lærerprøven.

Hilberts grundlag for geometrien.

Hovedpunkterne bør træde klart frem. Enkeltheder medtages i det omfang, tiden tillader. Særlig vægt ønskes lagt på beviset for eksistensen af en geometri, der opfylder alle aksiomerne.

Fagprøven.

I.

- 1) Bevis, at

$$\int_L z (\cot z + i) dz = 0,$$

idet z betegner en kompleks variabel $x + iy$, og L betegner en integrationsvej bestående af de tre liniestykker

$$x = -\frac{\pi}{2}, \quad \infty > y \geq 0; \quad -\frac{\pi}{2} \leq x \leq \frac{\pi}{2}, \quad y = 0; \quad x = \frac{\pi}{2}, \quad 0 < y < \infty.$$

- 2) Udregn integralerne

$$\int_{-\frac{\pi}{2}}^{\frac{\pi}{2}} x \cot x dx \quad \text{og} \quad \int_0^{\frac{\pi}{2}} \log \sin x dx.$$

II.

- 1) Idet $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_n$ betegner rødderne i ligningen

$$x^n + a_1 x^{n-1} + a_2 x^{n-2} + \dots + a_n = 0$$

skal angives en metode til bestemmelse af potenssummerne,

$$s_p = \alpha_1^p + \alpha_2^p + \dots + \alpha_n^p.$$

- 2) Vis, at når $\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_n$ betegner rødderne i den symmetriske ligning

$$x^n + px^{n-1} + qx^{n-2} + rx^{n-3} + \dots + rx^3 + qx^2 + px + 1 = 0,$$

gælder relationen

$$\frac{\alpha_1^2}{\alpha_2^2} + \frac{\alpha_1^2}{\alpha_3^2} + \dots + \frac{\alpha_1^2}{\alpha_n^2} + \frac{\alpha_2^2}{\alpha_1^2} + \frac{\alpha_2^2}{\alpha_3^2} + \dots + \frac{\alpha_2^2}{\alpha_n^2} + \dots + \frac{\alpha_n^2}{\alpha_1^2} + \frac{\alpha_n^2}{\alpha_2^2} + \dots + \frac{\alpha_n^2}{\alpha_{n-1}^2} = (p^2 - 2q)^2 - n.$$

- 3) Udtryk på tilsvarende måde summen

$$\sum_{v=1}^n \sum_{\substack{\mu=1 \\ v \neq \mu}}^n \frac{\alpha_v^3}{\alpha_\mu^3}$$

ved p , q og r .

Sommeren 1947.

Forprøven.

Matematisk analyse.

I.

- 1) Gør rede for, hvad eksistens- og entydighedssætningen for differentialligninger af første orden udsiger om integralkurverne til differentialligningen

$$\frac{dy}{dx} = \frac{2\sqrt{1-y^2}}{1+x^2}.$$

- 2) Vis, at integralkurverne i området $-1 < y < 1$ er to gange differentiable kurver. Angiv, såvel ved en figur som ved uligheder, de områder, indenfor hvilke integralkurverne er opad hule, henholdsvis nedad hule; der ønskes redegjort for forløbet af de kurver, der begrænser de fundne områder.

- 3) Find samtlige integralkurver i området $-1 < y < 1$, og vis, at for enhver af dem er y en rational funktion af x .

- 4) Angiv dernæst samtlige integralkurver i området $-1 \leq y \leq 1$, og skitser de gennem punkterne $(0, 0)$, $(\frac{1}{2}, 0)$, $(1, 0)$ og $(2, 0)$ gående integralkurver.

- 5) Bestem grænseværdien af y for $x \rightarrow +\infty$ for den integralkurve, der går gennem punktet $(\alpha, 0)$, hvor α er et vilkårligt givet reelt tal.

II.

- 1) Formuler de vigtigste konvergenskriterier for uendelige rækker med positive led, og anvend dem på rækken

$$\sum_{n=1}^{\infty} n^{-\alpha} = 1^{-\alpha} + 2^{-\alpha} + \dots + n^{-\alpha} + \dots,$$

hvor α er en reel parameter.

2) Gør rede for, hvorledes Cauchy's rodkriterium kan anvendes ved undersøgelsen af potensrækkernes konvergensforhold.

Matematisk analyse og geometri.

En variabel ret linie l , som skærer Z -aksen i et sædvanligt retvinklet koordinatsystem i rummet ortogonalt, gennemløber alle de stillinger, i hvilke den tangerer den ved ligningen

$$(x-1)^2 + y^2 + z^2 = 1$$

givne kugleflade K . Derved frembringer den en flade F ; dens røringspunkt P med K beskriver en kurve k .

1) Find længden af k 's projektion på XZ -planen.

2) Find ligningen for k 's oskulationsplan π i et punkt P_0 i første oktant, hvor tangenten til k er parallel med XZ -planen, og bestem sinus til den vinkel, som frembringeren l_0 gennem P_0 danner med π .

3) Vis, at punktet Q med koordinaterne $(3, 4, \frac{3}{2})$ ligger på F , og find ligningen for tangentplanen til F i Q .

4) Angiv antallet af områder, i hvilke F og K sammen deler rummet, og find volumen af det område, der indeholder punktet $(\frac{1}{4}, 0, \frac{3}{4})$.

Geometri og mekanik.

I.

Der er givet en cirkel med centrum O og radius a . A betegner et punkt, som gennemløber cirklen, og A' dets symmetriske punkt med hensyn til en fast diameter. Fodpunktet for den vinkelrette fra A' på linien OA betegnes med P .

1) Find ligningen for det geometriske sted for P i polære koordinater med O som pol.

2) Skitser den fundne kurve, og angiv specielt dens tangenter i O .

3) Beregn arealet af et af de områder, der begrænses af kurven og cirklen om O med radius $\frac{a}{2}\sqrt{2}$, og som ligger uden for denne cirkel.

4) Find ligningen for indhyllingskurven for linien $A'P$ i et retvinklet koordinatsystem, hvis akser er de under 2) nævnte tangenter.

II.

En homogen kvadratisk plade $ABCD$ med siden a og vægten V er ved hængsler i A og B bundet til en fast vandret stang, om hvilken den kan dreje sig uden gnidning. En elastisk snor forbinder vinkelspidsen C med et fast punkt, som ligger i afstanden a lodret over B . Snoren har sin naturlige længde, når pladen er vandret, og snorkraften har størrelsen λV , når snoren er strakt til det dobbelte af den naturlige længde.

1) Find vinklen mellem lodlinien og pladen i ligevægtsstillingerne.

2) Find de lodrette og vandrette reaktionskomponenter i A og B for hver af de fundne ligevægtsstillinger.

3) Beregn det arbejde, som de på pladen virkende kræfter udfører, når pladen bringes fra den vandrette stilling til stillingen lodret under stangen.

4) Pladen bringes i vandret stilling og sættes i nedadgående bevægelse, således at vinkelhastigheden i begyndelsen er ω_0 . Hvor stor må ω_0 mindst være, når pladen skal nå stillingen lodret under stangen?

III.

I en fast plan α er givet et sædvanligt retvinklet koordinatsystem med begyndelsespunkt O . I en på α bevægelig plan β er givet et punkt P . Planen β bevæger sig med vinkelhastigheden 1 således, at P er bundet til x -aksen, og at den rullende polkurve er en ret linie R , der har afstanden a fra P . Til tidspunktet $t = 0$ befinder P sig i O , og R er parallel med x -aksen.

Find P 's hastighed som funktion af tiden, og find den faste polkurves ligning.

Lærerprøven.

Cantors indførelse af de reelle tal ud fra de rationale tal ved hjælp af fundamentalfølger.

Hovedpunkterne bør træde klart frem. Enkeltheder medtages i det omfang, tiden tillader.

Fagprøven.

I.

Vis, at hvis α_0 er en af de fra 1 forskellige rødder i ligningen $x^{13} - 1 = 0$, vil samtlige fra 1 forskellige rødder være $\alpha_0, \alpha_1 = \alpha_0^2, \alpha_2 = \alpha_1^2, \dots, \alpha_{11} = \alpha_{10}^2$, medens $\alpha_{11}^2 = \alpha_0$.

Idet α_0 vælges $= e^{\frac{2\pi i}{13}}$ ønskes først opstillet en andengradsligning til bestemmelse af størrelserne

$$\begin{aligned}\beta_0 &= \alpha_0 + \alpha_2 + \alpha_4 + \alpha_6 + \alpha_8 + \alpha_{10} \\ \beta_1 &= \alpha_1 + \alpha_3 + \alpha_5 + \alpha_7 + \alpha_9 + \alpha_{11}\end{aligned}$$

og derefter en tredjegradsligning til bestemmelse af størrelserne

$$\begin{aligned}\gamma_0 &= \alpha_0 + \alpha_6 \\ \gamma_1 &= \alpha_2 + \alpha_8 \\ \gamma_2 &= \alpha_4 + \alpha_{10}.\end{aligned}$$

Gør rede for, at konstruktionen af den regulære 13-kant kan udføres ved passer og lineal i forbindelse med en enkelt kubikroddragning af et positivt tal og en enkelt vinkeltredeling. (Selve konstruktionen ønskes ikke udført.)

II.

Udregn

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{e^{-x^2} \sin 2\pi x}{e^x + 1} dx.$$

(Integrer funktionen $\frac{e^{-z^2}}{e^z - 1}$, hvor $z = x + iy$, langs randen af et rektangel, der har to af sine sider liggende på de rette linier $y = \pm \pi$).

FYSIK

Vinteren 1946-47.

Forprøven.

I.

1) Et langt glasrør er på midten bøjet i en ret vinkel, således at der fremkommer to omtrent lige lange grene, der står vinkelret på hinanden. Glasrøret er anbragt således, at det kan drejes gnidningsfrit om den ene gren, som er lodret med mundingen nedad; den anden gren drejer sig derved i en vandret plan. Hver af grenene indeholder en lille kugle, der betragtes som et massepunkt med massen m . Kuglerne er indbyrdes forbundet ved en l cm lang tråd (l mindre end grenlængden). Står røret stille, vil kuglen i den lodrette gren trække kuglen i den vandrette gren hen til vinkelbøjningen, hvor der i selve bøjningen er en indsnævring, der forhindrer kuglen i at komme igennem. Sætter man derimod glasrøret i tilstrækkelig hurtig rotation, kan man opnå, at kuglen i den lodrette gren trækkes op til indsnævringen af kuglen i den vandrette gren, der således er fjernet l cm fra rotationsaksen. Bestem den mindste vinkelhastighed ω_1 , der lige netop er tilstrækkelig til at holde den i denne stilling.

Hvis glasrørets inertimoment I om aksens er tilstrækkelig stort – hvad vi forudsætter det er – vil denne stilling være instabil. Giver man kuglen et (forsvindende) lille stød ind mod aksens, vil den trækkes videre ind af kuglen i den lodrette gren og ende i snævringen (i aksens). Vi tænker os glasrøret i rotation med vinkelhastigheden ω_1 , og at vi derefter giver kuglen det ovennævnte forsvindende lille stød ind mod aksens, hvorefter apparatet overlades til sig selv. Idet man forudsætter kuglernes bevægelse gnidningsfri og tråden masseløs og bøjelig, skal man finde glasrørets vinkelhastighed ω_2 i den nye stilling af kuglerne. Find endvidere systemets samlede energi E_1 og E_2 i de to stillinger, idet systemets energi i hvile sættes lig nul.

2) I et overalt lige vidt rør med lodrette grene er hældt en vædske, der ialt fylder $2 l$ cm af rørets længde. Vi tænker os, at vædsken er kommet i en skvulpende svingning med amplituden a . Find svingningstiden T_1 . Vi betragter vædsken i det øjeblik under svingningen, da vædskeoverfladen i det ene rør er i sin højeste yderstilling ($l + a$) og i det andet i sin laveste ($l - a$) og spørger om vædskestrykkene p_1 og p_2 i y cm under de respektive overflader. Vædskens vægtfylde er ρ og atmosfærens tryk p_0 .

3) Et system består af to meget store beholdere I og II, der holdes ved samme temperatur T ved et varmereservoir. De to beholdere indeholder samme luftart henholdsvis ved trykkene p_1 og p_2 . Ved hjælp af en med stempel forsynet cylinder, der hører med til systemet, foretages følgende tre reversible og isoterme processer. Mens stemplet er skudt til bunds i cylinderen, sættes denne i forbindelse med I. Ved at trække stemplet ud føres et mol af luften i I over i cylinderen, hvorefter forbindelsen med I afbrydes. På grund af beholderens størrelse kan man under denne proces regne trykket konstant lig p_1 . Det udtagne mol sammentrykkes derpå isotermt til trykket p_2 . Endelig sættes cylinderen i forbindelse med II, og luftmassen i cylinderen trykkes ind i beholder II, ved hvilken proces trykket ligeledes kan forudsættes konstant.

Angiv arbejderne A_1, A_2, A_3 , som systemet har udført ved de tre processer og indtegn disse i et pV -diagram, i hvilket det samlede arbejdes areal skraveres. Angiv endvidere de tilførte varmemængder Q_1, Q_2, Q_3 , samt systemets entropi- og energitilvækster: $\Delta S_1, \Delta S_2, \Delta S_3; \Delta U_1, \Delta U_2, \Delta U_3$.

Alle angivelser er i c-g-s-systemet.

II.

1) a) To udstrakte parallelle metalplader har afstanden a cm. Den ene er belagt med en isolerende plade med tykkelsen b cm ($b < a$) og med dielektricitetskonstant ϵ . Find feltstyrken F_1 i luftmellemrummet og F_2 i isolatoren i elektrostatiske enheder (e. s. E.), når pladernes spændingsforskel er V volt. b) Find pladernes gensidige tiltrækning pr. cm^2 K (i Dyn/cm²). c) Find kapaciteten C (i cm) pr. cm^2 .

2) a) En solenoide af længden l cm og med radius a cm ($l \gg a$) har i alt n_1 vindinger. Opskriv og udled udtrykket for den magnetiske feltstyrke H i solenoiden (langt fra enderne), når den gennemstrømmes af I_1 ampere. b) Midt inde i solenoiden anbringes en lille trådrulle med n_2 tæt sammenfaldende, cirkulære vindinger med radius r cm, drejelig om en diameter, der står vinkelret på solenoidens akse. Hvor stort et drejningsmoment D påvirkes rullen af, når den gennemstrømmes af I_2 ampere, og dens vindingsplan danner vinklen α med solenoidens akse? c) Find den gensidige induktionskoefficient M (i Henry) mellem de to spoler i den angivne stilling i forhold til hinanden.

Fagprøven.

Røntgenstrålers absorption.

Sommeren 1947.

Forprøven.

I.

1) Et rør af længden l , hvis ydre og indre radius er henholdsvis r_1 og r_2 , består af et materiale med elasticitetskoefficienten E , Poisson's tal k og masse-tætheden ρ . Idet man går ud fra, at den tangentielle forskydningspænding S ved forskydningsvinklen φ er givet ved udtrykket

$$S = \frac{E}{2(1+k)} \cdot \varphi$$

skal man finde snoningskoefficienten H for røret.

Med hvilken hastighed h vil torsionssvingninger forplante sig i røret?

Røret gøres fast i den ene ende. Den anden ende drejes vinklen θ_0 og holdes i hvile i denne stilling. Find rørets potentielle (elastiske) energi P .

Ved passende drejninger af den frie rørende kan man frembringe stående torsionssvingninger i røret analogt med stående lydbølger i et rør, der er lukket i den ene ende og åbent i den anden. Find bølgelængden λ og svingningstiden T af den længste stående bølge.

Når under denne bevægelse den maksimale drejningsvinkel af den frie rørende ($x = l$) er θ_0 , og denne drejning iagttages til tiden $t = 0$, skal man ved en formel angive drejningsvinklen θ til tiden t i afstanden x fra den faste rørende.

Alle størrelser er i absolut mål. Hvad er E i absolut mål, når elasticitetskoefficienten er $20000 \frac{\text{kg}^*}{\text{mm}^2}$?

2) Et mol af en ideal luftart med molekularvarmen $C_v = 6 \frac{\text{Cal.}}{\text{Grad} \cdot \text{Mol}}$ gennemløber følgende reversible kredsproces:

Fra begyndelsestilstanden ved den absolutte temperatur T_1 , rumfanget v_1 og trykket 1 atmosfære sammentrykkes luften adiabatisk til rumfanget

$v_2 = \frac{v_1}{8}$ og temperaturen T_2 .

Derefter opvarmes den ved konstant rumfang v_2 til temperaturen $T_3 = 2 \cdot T_2$ og trykket p_3 .

Idet trykket holdes konstant lig p_3 , opvarmes luften yderligere til temperaturen $T_4 = 3 T_2$.

Derefter udvider den sig adiabatisk til rumfanget v_1 og temperaturen T_5 .

Endelig afkøles den ved konstant rumfang til begyndelsestilstanden.

Tegn en skitse af kredsprocessen i et p - v -diagram.

Idet T_1 forudsættes kendt, skal man finde T_2 , p_3 og T_5 samt det samlede arbejde A ved processen i kilogrammeter.

II.

1) a) En svingningskreds består af en spole med selvinduktion L Henry og to serieforbundne luftkondensatorer. Den ene har arealet 1000 cm^2 (på hver plade) og pladeafstanden $0,2 \text{ cm}$. Find dens kapacitet C_1 . b) Den anden kondensator er en drejekondensator med samme pladeafstand $0,2 \text{ cm}$. Når der udefra induceres en vekselspænding med frekvensen 10^6 Hz . i kredsen, fås maximum af strømstyrke, når drejekondensatoren har arealet 500 cm^2 (på hver plade). Find den samlede kapacitet C i dette tilfælde. c) Find selvinduktionskoefficienten L . d) Når drejekondensatorens areal indstilles til 1000 cm^2 , går vekselstrømmens styrke ned til $\frac{1}{\sqrt{2}}$ af maximalværdien. Find kredsens effektive modstand.

2) a) Et røntgenrør med glødekathode og med kobberanode drives med spændingen 30000 volt . Hvor stor er elektronernes kinetiske energi i erg, når de rammer anoden? b) Find den korteste bølgelængde i det udsendte kontinuerte spektrum. c) Anoden udsender bl. a. kobberets K_α -linie med bølgelængden $1,54 \text{ Ångström}$. Hvorledes stemmer dette med Moseleys formel for K_α -linien? d) K_α -strålingen rammer i en røntgenspektrograf en KCl -krystal. Ved krystallens drejning fremkommer den første reflekterede stråle ved strejfningsvinklen $14^\circ 10'$, den anden ved $29^\circ 20'$. Find heraf krystallens netplanafstand d . $e = 4,80 \cdot 10^{-10} \text{ e. s. E.}$, $h = 6,62 \cdot 10^{-27} \text{ erg sec}$, Rydbergs konstant $R = 1,097 \cdot 10^5 \text{ cm}^{-1}$. Kobbers atomnummer $Z = 29$.

Fagprøven.

Gamma-strålers absorption.

ASTRONOMI

Vinteren 1946-47.

Forprøven.

1) Beregn stjernetid for Københavns observatoriums meridian kl. $21^{\text{h}}15^{\text{m}}36^{\text{s}}87$ mellemeuropæisk tid en dag, da θ_{0G} (stjernetid i middelmidnat for Greenwich) er $22^{\text{h}}47^{\text{m}}3^{\text{s}}09$. Københavns meridian ligger $0^{\text{h}}50^{\text{m}}18^{\text{s}}69$ øst for Greenwich.

2) En stjernes ækvatorkoordinater er

$$\begin{aligned}\alpha &= 6^{\text{h}}25^{\text{m}}41^{\text{s}}8 \\ \delta &= +20^\circ 14' 92''\end{aligned}$$

Beregn ekliptikakoordinaterne λ og β for denne stjerne, når ekliptikahældningen (ϵ) er $23^\circ 26' 79''$.

Femcifret regning.

Hjælpemidler:

- a) De sfærisk-trigonometriske grundformler
- b) Tabel til forvandling af tider
- c) Femcifret logaritmetabel.

Sommeren 1947.

Forprøven.

For en asteroide kendes den halve storakse a og ekscentriciteten e , givet ved $\log a = 0.49513$ og $\log e = 8.69195$. Til tidspunktet $t_0 = 1938$ januar 1.0 er $M_0 = 39^\circ 25' 38$. Beregn middelbevægelsen (μ), middelanomalien (M), den ekscentriske anomali (E), den sande anomali (v) og radiusvektor (r) til tiden $t = 1938$ januar 20.0.

Hjælpemiddel: 5-cifret logaritmetabel.

KEMI

Vinteren 1946-47.

Forprøven.

1. 100 ml af en SO_2 -opløsning forbruger efter tilsætning af H_2SO_4 og titrering med KMnO_4 25,70 ml 0,1 n KMnO_4 . Hvor mange g SO_2 indeholder opløsningen? Angiv reaktionsligningen på ionform.
2. Den vandige opløsning af et letopløseligt, farveløst salt giver følgende reaktioner: a) Ved tilsætning af $\text{HNO}_3 + \text{AgNO}_3$ fås et bundfald, der er uopløseligt i konc. ammoniakvand. b) Ved tilsætning af HgCl_2 fås et rødt bundfald. c) Ved tilsætning af H_2SO_4 fås et hvidt bundfald. d) Ved tilsætning af K_2CrO_4 + eddikesyre fås et gult bundfald.

Hvilket salt drejer det sig om? Angiv reaktionsligninger for de anførte reaktioner.

3. Ved 630°C og 1 atm. tryk er vægtfylden af SO_3 -damp, der delvis er dissocieret i SO_2 og O_2 , $0,000927 \text{ (g/cm}^3\text{)}$. Find dissociationsgraden. Det antages, at tilstandsligningen for ideale luftarter kan anvendes ($R = 0,0821$ literatm./grad).
4. Angiv formlerne for α -, β - og γ -oxysmørsyre. Hvordan kan disse forbindelser fremstilles? Hvilke af disse forbindelser eksisterer i stereoisomere former? Ved ophedning (eller evt. spontant) fraspalter disse forbindelser vand; hvilke forbindelser dannes da? Ved destillation af β -oxysmørsyre dannes to isomere forbindelser; angiv disses konstitutionsformler. Med alkalisk KMnO_4 omdannes de til to isomere syrer, der begge kan spaltes i optiske antipoder. Angiv konstitutionsformlerne for disse 4 forbindelser. Logaritmetabel og regnestok må benyttes.

Lærerprøven.

1. Gør rede for hvad man forstår ved en elektrolyts opløselighedsprodukt. Blyklorids opløselighedsprodukt er ved stuetemperatur $2 \cdot 10^{-5}$. Beregn opløselighedsproduktet ved en temperatur, hvor saltets opløselighed er steget til det dobbelte.
2. Gør rede for begreberne iltning og reduktion, og forklar, hvad man forstår ved et atoms eller en atomgruppes iltningstrin.

Anfør nogle eksempler på iltnings- og reduktionsmidler og deres anvendelse.

Besvarelserne ønskes formuleret således, at de kunne tænkes anvendt ved en gennemgang af disse forhold i en gymnasieklasse.

Der må ikke benyttes hjælpemidler.

Sommeren 1947.

Forprøven.

1. Angiv om følgende påstande er rigtige eller forkerte, og, hvis en påstand er rigtig, om den er en experimentel kendsgerning eller en teoretisk deduktion:
 - a) De inaktive luftarter har komplette elektronniveauer.
 - b) Inaktive luftarter danner ingen kemiske forbindelser.
 - c) Grundstofferne i gruppe II danner ioner med to positive ladninger.
 - d) Grundstofferne i gruppe VI danner ioner med 6 positive ladninger.
 - e) Ionerne af grundstofferne i gruppe I (hovedgruppen) er meget reaktionsdygtige.
 - f) Metalloider er gode elektricitetsledere.
 - g) Smeltede salte er gode elektricitetsledere.
 - h) Salte er stærkt ioniserede i opløsning.
 - i) Syrer er i reglen farveløse.
 - j) Metalioner med komplette elektronniveauer er ofte farvede.
2. En vandig opløsning af en ikke-elektrolyt indeholder 12,16 g i 100 ml; opløsningens osmotiske tryk findes til 6,92 atm. ved 15° C. Beregn forbindelsens molekyelvægt ($R = 0,082$ literatm./grad).
3. Klorvand rystes til indtrådt ligevægt med tetraklorkulstof. Klorkoncentrationen i begge faser bestemmes jodometrisk. I tre forsøg findes derved følgende koncentrationer (millimol/liter):

I vandfasen	I CCl_4 -fasen
58,2	803
23,1	223
10,1	52,9

Beregn de tre fordelingsforhold og forklar, hvorfor man ikke får en konstant værdi (reaktionsligninger anføres).

Hvilke processer foregår ved den pågældende jodometriske titrering (reaktionsligninger anføres).

4. Benzoesyre danner ved bromering een brombenzoesyre, der ved nitrering danner to isomere mononitro-brombenzoesyre, der ved reduktion giver to isomere amino-brombenzoesyre. Ved kraftigere reduktion af disse kan bromatomet ombyttes med brint, og der dannes da af begge isomere *samme* aminobenzoesyre, nemlig ortho-forbindelsen (anthranilsyre). Angiv konstitutionsformler for de to isomere nitro-brombenzoesyre og dermed for den brombenzoesyre, der dannes ved bromering af benzoesyre. Hvordan kan de to andre brombenzoesyre fremstilles ud fra henholdsvis en aminobenzoesyre og en bromtoluol? (Reaktionsligninger anføres).

Lærerprøven.

Der ønskes en fremstilling af læren om reaktionshastighed, såvel for fuldstændigt forløbende som for reversible processer.

Fremstillingen belyses ved eksempler og ønskes affattet således, at den kan tænkes anvendt ved gennemgangen af disse forhold i en gymnasieklasse. Ingen hjælpemidler må benyttes.

Fagprøven.

Organiske halogenforbindelser.

NATURHISTORIE OG GEOGRAFI

Vinteren 1946-47.

Eksamens 1ste del.

Efter kgl. anordning af 16. juli 1943.

Zoologi: Der ønskes en oversigt over faunaens indvandring til Danmark efter istiden.

Botanik: Giv i hovedtræk en fremstilling af Megasporangret, den hunlige Gametofyt og befrugtningen hos *Salvinia*, *Selaginella*, *Gymnospermerne* og *Angiospermerne*.

Geografi: Danske daltyper.

Geologi:

- 1) De udleverede forsteninger beskrives og slægtsbestemmes; i hvilke tidsrum optræder de i jordens historie?
- 2) Hvad er »det geotermiske mål«, og hvad er den geologiske baggrund for dets varierende størrelse fra sted til sted?
- 3) Den bornholmske kaolin.
- 4) Den udleverede bjergart beskrives og bestemmes, og dens genesis drøftes.

Eksamens 2den del.

Zoologi: Samme opgave som ved 1ste del efter kgl. anordning af 16. juli 1943.

Botanik:

- 1) Hvad forstås ved en xerofyt?
- 2) De vigtigste anatomiske og morfologiske xerofyt-karakterer.
- 3) Den danske karplantefloras xerofyt-typer og disses forekomst i naturen.

Geografi: Det subtropiske klima. Et kort medfølger.

Geologi:

- 1) Den produktive kulformation og dens flora.
- 2) Askelagene i det danske eocæn. Plantefysiologi med genetik: Jordbundens struktur og dens betydning for de højere planter.

Zoofysiologi:

- 1) Hvilken betydning har kobber for hæmoglobindannelsen?
- 2) Hvilken betydning har blodlegemernes carboanhydrase?
- 3) Hvad er smertesansens adækvate irritament?
- 4) Hvorledes kan man påvise retningshøren?
- 5) Hvad er et tærskelstof?
- 6) Hvorledes bestemmes blodmængden og hvor stor er den? (En noget udførligere fremstilling ønskes).

Eksamens 3die del.

Hovedfag: *Zoologi*.

Større skriftlige opgave:

For 1 kandidat: En oversigt over hermafroditismens forekomst hos polychæterne i relation til de pågældende arters øvrige forplantningsbiologi og udbredelse.

For 1 kandidat: Der ønskes en sammenligning mellem faunaens udvikling, særlig insektfaunaens, i postglaciertiden på de britiske øer og i Danmark og Fennoskandia.

Mindre skriftlige opgave:

For 1 kandidat: De 3 forelagte biller (*Bargnotus squamosus*, *Otionhyncus dubius*, *Peltis grossa*) bestemmes, og der gøres rede for deres udbredelse og indvandring til Danmark og den skandinaviske halvø.

For 1 kandidat: De forelagte præparater (*Pygospio elegans*, *Polydora coeca*, sten boret af *Polydora ciliata*) beskrives, og der gøres rede for de pågældende polychætarters biologi og forekomst i danske farvande.

Hovedfag: *Botanik*.

Større skriftlige opgave:

Der ønskes en kritisk fremstilling af de almindelige teorier vedrørende Siphonophyta's fylogenetiske relationer.

Mindre skriftlige opgave:

Giv en oversigt over ukønnet og kønnet forplantning hos Siphonophyta samt en udredning af, hvor et antithetisk generationsskifte forekommer eller menes at forekomme hos grønalgerne.

Hovedfag: *Geografi*.

Større skriftlige opgave:

Rugdyrkningens udbredelse og afhængighed af fysisk-geografiske faktorer.

Mindre skriftlige opgave:

Kornavlens i Canada.

Sommeren 1947.

Eksamens 1ste del.

Efter kgl. anordning af 16. juli 1943.

Zoologi: De 2 forelagte præparater (*Pleurobrachia pileus*, *Sarsia*) beskrives og bestemmes. Der gøres kort rede for de pågældende dyreformers systematiske stilling og de pågældende grupperes indbyrdes slægtskab.

Botanik:

1) Giv en med diagrammer illustreret beskrivelse af blomsterbygningen hos de udleverede planter (*Viola tricolor* og en heterostach *Carex*).

2) Gør rede for disses bestøvningsforhold.

3) De vigtigste forskelle i blomsternes organisation mellem planter med henholdsvis vind- og insektbestøvning.

Geografi: Luftbevægelser ved Kinas og Bagindiens kyster, deres årsager og deres geografiske betydning. 2 isobarkort over Asien vedlægges.

Geologi:

1) Den udleverede bjergart (A) beskrives og bestemmes. Der gøres rede for dens dannelsesmåde.

2) Mineralerne i det udleverede aggregat (B) beskrives og bestemmes. Hovedmineralets hjemsted, forekomstmåde og anvendelse angives.

3) Forsteningen (C) beskrives og bestemmes til slægt med angivelse af dens geologiske forekomst og dens formodede stilling i det zoologiske system.

4) Angiv formelen for diopsid.

5) Giv en oversigt over Bornholms Kambrium.

Eksamens 2den del.

Efter kgl. anordning af 16. juli 1943.

Zoologi: Samme opgave som ved 1ste del af eksamen.

Geologi: Samme opgave som ved 1ste del af eksamen.

Efter kgl. anordning af 5. april 1935.

Zoologi: Hvad forstås ved gastrulation? Giv en fremstilling af nogle typiske eksempler på gastrulationens forløb hos forskellige dyreformer.

Botanik: Lichenernes bygning og formering.

Geografi: Bomuldsavlens geografi.

Geologi: Vendsyssels geologi.

Plantefysiologi med genetik: Enzymer.

Zoofysiologi:

1) Hvad er forklaringen på havrens rakitogene virkning?

2) Hvilken relation er der mellem legemsstørrelse og stofskifte?

3) Hvilke mangelsymptomer opstår ved ekstirpation af binyrerne, og hvorpå beror de? (En noget udførligere fremstilling ønskes).

4) Hvilke symptomer fremkaldes ved strykninforgiftning, og hvad er forklaringen?

5) Hvorledes er svedkirtlerne innerverede?

6) Hvad forstås ved bergerrytmen?

Eksamens 3die del.

Hovedfag: *Zoologi*.

Større skriftlige opgave:

For 1 kandidat: Der ønskes en oversigt over forskellige ernæringsmåder inden for de prosobranche gastropoder i relation til geografisk udbredelse og systematisk stilling.

For 1 kandidat: Der ønskes en oversigt over Rotiferernes temporale vegetation.

For 1 kandidat: Der ønskes en oversigt over biologien hos bladlus hørende til slægten Eriosoma med særlig hensyn til Eriosoma lanigerum og dennes praktiske betydning i Nordamerika og Europa.

For 1 kandidat: Der ønskes en sammenligning mellem krabbefaunaen i tropisk Vestafrika og tropisk Østamerika.

Mindre skriftlige opgave:

For 1 kandidat: Der ønskes en kortfattet oversigt over hovedtrækkene af bygning og funktion af hjuldyrenes ernæringsorganer, udarbejdet med støtte af vedlagte figurer.

For 1 kandidat: De forelagte præparater (Littorina obtusata, Neritina fluviatilis, Cyclostoma elegans) bestemmes. Der gøres rede for de pågældende sneglearters forekomst og hovedtræk af biologien.

For 1 kandidat: De 3 forelagte galler (Myzus cerari, Pemphigus filoginus, Cnaphalodes strobilobius) beskrives og bestemmes, hvorpå der gøres rede for de frembringende bladlusarters biologi.

For 1 kandidat: De 3 forelagte krabber (*Ebalia cranchii*, *Dromia vulgaris*, *Geryon tridens*) beskrives og bestemmes. Der gøres rede for systematisk stil-
ling og forekomst.

Hovedfag: *Botanik*.

Større skriftlige opgave:

Der ønskes en oversigt over de vigtigste af de af jordboende bladmosser dominerede plantesamfund i Nordskandinavien, Island og på Færøerne med henblik på deres sociologi, chorologi og økologi.

Mindre skriftlige opgave:

De vigtigste typer af skud- og bladbygning samt af vegetativ formering hos Bryales.

Geologi:

Større skriftlige opgave:

Der ønskes en fremstilling af den historiske udvikling af vort kendskab til den islandske Crag.

Mindre skriftlige opgave:

Den klimatiske udvikling i Pliocæntiden, og Pliocænets afgrænsning mod Kvartæret.

9. PSYKOLOGISK-PÆDAGOGISK EKSAMEN

Året 1945:	Der indstillede sig	5,	5	fuldendte eksamen.
— 1946:	— — —	2,	2	— —
Sommeren 1974:	— — —	38,	37	— —
		Ialt indstillede sig	45,	44 fuldendte eksamen.

Af disse fik 8 første karakter med udmærkelse og 36 første karakter.

1945.

Farup, Bodil (1924)	9,57 første m. udm.	Gro-Nielsen, Knud Valdemar (1933)	8,67 første m. udm.
Hertz, Astrid Louise Margrete (1934)	8,86 første m. udm.	Hansen, Lars Gabriel (1936) ..	6,22 første
Larsen, Carl Aage Jørgen (1939)	7,71 første	Helweg-Nielsen, Karen Elisabeth (1940)	6,44 første
Larsen, Skjold Stefan (1928) ..	9,00 første m. udm.	Holm, Ester Elisabeth (1931).	6,44 første
Sigsgaard, Jens Jensen (1934).	8,57 første m. udm.	Jakobsen, Rasmus (1927 sem)	8,56 første m. udm.
		Jensen, Ejvind (1944)	6,56 første
		Jensen, Reimer Johannes (1941)	8,00 første
		Johansen, Poul Børge (1938) ..	8,11 første
		Jørgensen, Inger (1944)	7,56 første
		Jørgensen, Ingvar Skov (1939)	6,89 første
		Kragh-Müller, Carl Christian (1936 sem)	7,22 første
		Kyng, Birthe f. Brandt Rehberg (1943)	6,89 første
		Kyng, Knud Mogens (1942 sem)	6,56 første
		Lundgren, Erik Holger Adrian (1927)	7,00 første
		Møller-Holst, Tove (1926)	7,00 første
		Nielsen, Bøgill Johannes (1934)	7,56 første
		Nielsen, Poul (1933)	7,56 første
		Nyvold, Aksel Arild (1930) ...	6,00 første
		Nørvig, Anne Marie Cathrine f. Langkjær (1917 sem)	7,33 første

1946.

Ellehammer, Mogens Frederik (1932)	7,14 første
Sigsgaard, Thomas Jensen (1933)	8,71 første m. udm.

Sommeren 1947.

Binzer, Knud Otto (1932)	7,13 første
Christensen, Agnete (1936) ...	6,89 første
Danielsen, Martin Jensen (1925 sem)	6,56 første
Diemer, Aage Frederik (1933).	6,22 første
Eriksen, Erik Johannes (1928)	7,44 første
Florander, Jesper Burman (1936)	8,89 første m. udm.

Pedersen, Anders Anker Mathiasen (1932)..... 6,78 første
 Pedersen, Helge Richard (1938) 7,11 første
 Perch, Poul Werner (1929) ... 7,89 første
 Rasmussen, Kirsten (1939) ... 6,00 første
 Rattleff, Anker (1930 sem) ... 7,44 første
 Skovgaard-Petersen, Kirsten (1932)..... 7,89 første
 Spelling, Kaj Aage (1944).... 8,00 første

Theil-Jensen, Ingrid Margretha Helene Marie (1925) 5,78 første
 Thueslev, Carsten Thue (1930) 6,67 første
 Thyregod, Any (1939) 7,44 første
 Velsing-Rasmussen, Gunnar (1933)..... 7,89 første
 Østergaard, Anna Elisabeth (1944)..... 7,11 første

Skriftlige opgaver.

Sommeren 1946.

Disciplin 13. Elementære fags psykologi og pædagogik:
 Metoder til undersøgelse af øjenbevægelser under læseprocessen.
 Disciplin 16. Læse-, stave-, regne- og skrivevanskeligheder:
 Faktorer, der kan forårsage regnefejl.

Vinteren 1946-47.

Disciplin 2. Børne- og ungdomspsykologi:
 Følelseslivets udvikling i de første leveår.
 Disciplin 13. De elementære fags psykologi og pædagogik:
 Faktorer i regnefærdighed.
 Disciplin 16. Læse-, stave-, regne- og skrivevanskeligheder:
 Dyslexiens årsagsforhold og symptomatologi.
 Disciplin 17. Svagtbegavede børn:
 Milieuets indflydelse på svagtbegavede.

Sommeren 1947.

Disciplin 1. Almen psykologi og pædagogisk psykologi:
 Træk nogle forbindelseslinjer op mellem tænkning og perception.
 Disciplin 2. Børne- og ungdomspsykologi:
 Børneleg med særligt henblik på legens betydning for den sociale udvikling.
 Disciplin 18. Opførselsvanskeligheder:
 Belys, hvorledes forholdet mellem forældre og børn kan spille en rolle ved opførselsvanskeligheder.
 Disciplin 19. Kriminologi med særligt henblik på børnekriminalitet og ungdomskriminalitet:
 Hvilken rolle tilkommer der de arvemæssige faktorer med henblik på kriminalitet.

10. MAGISTERKONFERENSER

α. Ved det filosofiske fakultet.

Ialt har 9 studerende i året 1946-47 taget magisterkonferens.

1. november 1946. *Paul Koseleff*. Bestået.

Fag: Psykologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. F. Brandt, E. Tranekjær Rasmussen og dr. phil. Edgar Rubin.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Redegørelse for eksperimentopsykologisk undersøgelse i Charpentier-effekten (tyngde-

perception), 2) Den dynamiske opfattelse af vilje og behov, 3) Om udvikling af børns talopfattelse.

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Karakteristiske træk ved konstansfænomenerne.

Forelæsning (1. november 1946): Introspektionens rolle i psykologien.

21. januar 1947. *Aage Skjoldborg Henriksen* (1939). Bestået.

Fag: Nordisk filologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Jón Helgason, Ejnar Thomsen, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen og dr. phil. F. J. Billeskov Jansen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Poul Møller, 2) Karakteristik af sprogformen i Vederlove, 3) Sprogformen i palæografisk atlas, oldnorsk-islandsk afdeling (1905), nr. 13 og 14 beskrives og sammenlignes (10-timers opgave).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Kandidatens besvarelse af universitetets prisopgave i nordisk filologi for 1944: »Søren Kierkegaard-studiets historie. En historisk og kritisk fremstilling af dets faser inden for dansk, norsk og svensk forskning« trådte i stedet for denne opgave.

Forelæsning: En sammenligning mellem Dalins og Holbergs ånds- og skribenttype (21. januar 1947).

4. februar 1947. *Tage Ejler Christiansen* (1937). Bestået.

Fag: Historie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Albert Olsen og dr. phil. Astrid Friis.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Befolkningsspørgsmålet i Danmark fra midten af det 17. århundrede til den første folketælling, 2) Hvilke former for sammensatte stater findes der i nutiden, og i hvor høj grad har forbundstanken vist sig frugtbar i det 20. århundrede? (10-timers opgave), 3) Perserne og det persiske rige i oldtiden, 4) Den politiske stilling i Europa (herunder også Norden) omkring 1740.

Opgaver til skriftlig besvarelse hjemme: 1) Efter en oversigt over cisterciensernes udbredelse indtil år 1300 gives en skildring af det daglige arbejde i klostret, herunder bygningsarbejdet, så vidt muligt med omtale af efterladenskaber herfra, 2) Girondinerne.

Forelæsning (4. februar 1947): Giv en karakteristik af Kr. Erslev og hans forfatterskab.

31. marts 1947. *Erling Frede Nielsen* (1938). Bestået.

Fag: Nordisk filologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Johs. Brøndum-Nielsen, dr. phil. F. J. Billeskov Jansen og dr. phil. Jón Helgason.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Videnskaberne i

Danmark 1800–1840, 2) Atle-digtene i Den ældre Edda, 3) Redegørelse for sprogformen i »Gjenbrev fra Malmø Bagere 28. juli 1430« (Nyrop gilde- og lavskræer, II, s. 76–78) (10-timers opgave).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Kandidatens besvarelse af Det filologisk-historiske samfunds prisopgave: »En karakteristik af Wadskiær's poesi« trådte i stedet for denne opgave.

Forelæsning (31. marts 1947): Uddøde vestnordiske sprog.

22. april 1947. *Rigborg Margrethe Volquartz* (1919). Bestået.

Fag: Psykologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne E. Tranekjær Rasmussen og dr. phil. Edgar Rubin.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Børns leg, 2) Glemsel.

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Belys ved hjælp af typiske eksempler, hvad betydning psykologien kan have for æstetikken.

Forelæsning (22. april 1947): Synspunkter vedrørende forholdet mellem element og helhed inden for sjælelivet.

28. maj 1947. *Mogens Kiørboe With* (1938). Bestået.

Fag: Almindelig og sammenlignende litteraturhistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne Ejnar Thomsen og dr. phil. Paul V. Rubow.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Holberg i 1740'erne, 2) Swinburnes lyrik, 3) Humanismens drama i en række europæiske lande (8-timers opgave).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Shakespeares karakterer i det 18. århundredes opfattelse.

Forelæsning (28. maj 1947): Virkelighed og illusion i digterværket (med udgangspunktet i Aristoteles' efterligningsteori).

10. juni 1947. *Harald Svenn Langberg* (1938). Bestået.

Fag: Kunsthistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. C. Elling, dr. phil. K. Friis Johansen og dr. phil. V. Kuhr.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Græsk skulptur i 4. århundrede f. Kr., 2) Portrættet i italiensk quattro-cento-maleri, 3) Ange-Jacques Gabriel, hans plads i og betydning for fransk arkitektur i det 18. århundrede.

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Der ønskes en undersøgelse af hjemlige og fremmede forudsætninger for C. F. Hansens stil.

Forelæsning (10. juni 1947): Julius Lange som aktuel kritiker.

14. juni 1947. *Bengt Gustaf Johnsson* (1940). Bestået.

Fag: Musikvidenskab.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Erik Abrahamson, dr. phil. Victor Kuhr og dr. phil. Jens Peter Larsen.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Motetten i 15.-16. århundrede, 2) Udviklingslinien i Wagners musikdramatiske produktion, 3) Cyklusdannelse og satsformning i Buxtehudes frie orgelstykker (undersøgelsen begrænses til nr. 4-16 i Spittas udgave, bd. 1) (10-timers opgave).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Der ønskes en redegørelse for gennemførendes planer i Beethovens klaversonater i henseende til motivanvendelser og storformelle opbygninger (herunder også modulationsforhold).

Forelæsning (14. juni 1947): Troubadour- og trouvèresang.

18. juni 1947. *Ole Næsgaard* (1939).

Fag: Kunsthistorie.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. C. Elling, dr. phil. K. Friis Johansen og dr. phil. V. Kuhr.

Opgaver til skriftlig besvarelse under tilsyn: 1) Hovedtyper i byzantinsk kirkearkitektur, 2) Figur og rum hos Masaccio og kunstnerne i hans kreds, 3) Orientaliske sujetter i romantikens malerkunst, 4) Hovedtræk af den franske sepulchralplastiks historie i Frankrig fra Claus Sluter til udgangen af 1600-tallet med særligt henblik på den dodes billede (10-timers opgave).

Opgave til skriftlig besvarelse hjemme: Kandidatens besvarelse af universitetets prisopgave i kunsthistorie for 1945: »Der ønskes en komparativ stilistisk undersøgelse over Danmarks romanske bygnings-skulptur« trådte i stedet for denne opgave.

Forelæsning (18. juni 1947): Italienske renaissancemotiver i det 19. århundredes danske arkitektur.

β. Ved det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.

Ialt har 11 studerende i 1946-47 bestået magisterkonferens.

22. november 1946. *Aage Niels Bohr* (1940). Admissus.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. H. M. Hansen og dr. phil. C. Møller.

Forprøven til skoleembedseksamen bestået sommeren 1942.

Store skriftlige opgave: Der ønskes en redegørelse for teorien for den indflydelse, som materialernes polarisation har på de virkninger, der ledsager elektrisk ladede partiklers gennemtrængning gennem stoffer.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Der ønskes en udledning af grundtegningerne i den klassiske relativistiske mekanik, 2) Der ønskes en udledning og diskussion af ubestemthedsrelationerne i kvantemekanikken.

Forelæsning (22. november 1946): Om de særlige kvantemekaniske fænomener, der optræder ved spredning af partikler ved atomare systemer.

19. december 1946. *Hans Henrik Hansen* (1926). Admissus.

Fag: Matematik og filosofi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Børge Jessen, dr. phil. Jørgen Jørgensen og lektor, dr. phil. W. Fenchel.

Store skriftlige opgave: Om Helmholtz-Lie's rumproblem.

Mindre skriftlige opgaver:

(1.) (2. december 1946)

1. Man betragter fladen givet ved

$$\begin{aligned}x &= \sin u \cos v & 0 < u < \frac{\pi}{2} \\y &= \sin u \sin v & a < v < b \\z &= \cos u + \log \operatorname{tg} \frac{u}{2} + \varphi(v),\end{aligned}$$

hvor $\varphi(v)$ er vilkårlig ofte differentiabel.

1) Vis, at fladen er vilkårlig ofte differentiabel.

2) Vis, at enhver af kurverne $v = \text{konst.}$ ligger i en plan gennem z -aksen, og at denne plan skærer fladen under samme vinkel i alle kurvens punkter.

3) Vis, at der på tangenten til enhver af kurverne $v = \text{konst.}$ afskæres det konstante stykke 1 mellem røringspunktet og skæringspunktet med z -aksen.

4) Find fladens første og anden fundamentalform.

5) Vis, at kurverne $v = \text{konst.}$ er krumningskurver.

6) Find betingelsen for, at et punkt af fladen er kuglepunkt.

7) Vis, f. eks. ved hjælp af 3), at enhver anden krumningskurve end de under 5) nævnte er sfærisk.

2. Lad M_n være en n -dimensional Riemannsk mangfoldighed med koordinaterne x^κ , den metriske fundamentaltensor $a_{\kappa\lambda}$ og krumningstensor $R_{\iota\kappa\lambda}^{\dots\mu}$. Ved mangfoldighedens Einsteintensor forstås $G_{\kappa\lambda} = R_{\iota\kappa\lambda}^{\dots\iota}$ og ved dens krumningsskalar $R = G_{\lambda\mu} \alpha^{\lambda\mu}$.

Bevis ved hjælp af Bianchis identiteter, at

$$\nabla_\zeta G_{\kappa\lambda} - \nabla_\kappa G_{\zeta\lambda} = \nabla_\iota R_{\zeta\kappa\lambda}^{\dots\iota}$$

og at

$$\nabla_\zeta G_{\kappa}^{\dots\zeta} = \frac{1}{2} \frac{\delta R}{\delta x^\kappa}.$$

M_n antages nu at være et Einsteinrum, d. v. s. at $G_{\lambda\mu} = S a_{\lambda\mu}$, hvor S er en skalar. Find denne udtrykt ved R og n .

Vis, at ethvert Einsteinrum, hvis dimension er større end 2, har konstant krumningsskalar.

Vis, at enhver todimensional Riemannsk mangfoldighed er et Einsteinrum.

(2.) (4. december 1946)

I.

1. Find alle poler for funktionen

$$f(z) = \frac{1}{z-i} \left(\frac{e^{\pi z} - e^{-\pi z}}{e^{\pi z} + e^{-\pi z}} \right)^2$$

og angiv deres orden.

2. Vis, at residuerne i hver af de poler, hvis imaginærdel ligger mellem 0 og 2 er $\frac{4}{\pi}$.

3. Bevis, at

$$\int_{-8}^8 \left(\frac{e^{\pi x} - e^{-\pi x}}{e^{\pi x} + e^{-\pi x}} \right) \frac{dx}{x^2 + 1} = \frac{8}{\pi}$$

(integrer $f(z)$ langs randen af rektanglet $-A \leq x \leq A$, $0 \leq y \leq z$, idet $z = x + iy$).

II.

Vis, at fladen

$$z = \begin{cases} \frac{x^4 - 6x^2y^2 + y^4}{x^2 + y^2} & \text{for } (x, y) \neq (0, 0) \\ 0 & \text{for } (x, y) = (0, 0) \end{cases}$$

er differentiabel. Vis dernæst, f. eks. ved betragtning af normalsnittene i punktet $(0, 0, 0)$, at fladen ikke er to gange differentiabel.

Forelæsning (19. december 1946): Den infinitesimale parallelforskydning.

19. december 1946. *Margrethe Forchhammer*, f. *Högström* (1922). Admissa.

Fag: Geografi.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Niels Nielsen og lektor, cand. mag. Einar Storgaard.

Forberedelseseksamen til den lægevidenskabelige embedseksamen bestået 1923, 1. del (botanik og geologi 1943).

Store skriftlige opgave: Det nordtyske lavlands bebyggelsesgeografi i egnen mellem Elben og Weser.

Mindre skriftlige opgaver: 1) En oversigt over jernfremstillingens lokalisering i U.S.A. og en påvisning af årsager til lokaliseringen, 2) Posletten, 3) Nord-Sveriges overfladeformer.

Forelæsning (19. december 1946): Bebyggelsen i Rhône-dalen oven for Genève-søen.

16. maj 1947. *Viggo Arne Paul Münther* (1935). Admissus.

Fag: Geologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. Arne Noe-Nygaard og Alfred Rosenkrantz.

Forprøve i fysik og kemi bestået vinteren 1937, 1. del (zoologi og botanik, vinteren 1941).

Store skriftlige opgave: Der ønskes en oversigt over anskuelserne om de svenske grundfyldsmalmes dannelse samt en sammenligning mellem Kiruna-området og det mellemsvenske malmfelt.

Praktisk opgave: Kandidaten er fritaget for denne.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Der ønskes en oversigt over de metamorfoserede bjergarters facies, 2) Der ønskes en oversigt over det yngre tertiær i Danmark, 3) Der ønskes en redegørelse for graptolitternes bygning og systematik samt en oversigt over de vigtigste graptolitslægters vertikale udbredelse.

Forelæsning 16. maj 1947: Mineralfacies.

23. maj 1947. *Gudrun Ingeborg Agnete Johansen* (1933). Admissa.
Fag: Botanik.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Knud Jessen og lektor, dr. phil. Tyge W. Böcher.

Havebrugskandidat, bifagsprøve i zoologi bestået vinteren 1936.

Store skriftlige opgave: Kandidaten er fritaget for denne.

Praktisk opgave: Kandidaten er fritaget for denne.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Vandoptagelse, 2) Monocotyledonernes og dicotyledonernes indbyrdes fylogenetiske forhold.

Forelæsning (23. maj 1947): De vigtigste former for kønnet formering hos ascomycetes.

11. juni 1947. *Poul Kristian Antonsen* (1932). Admissus.

Fag: Geografi.

Eksaminatorer og censorer: Professor, dr. phil. Niels Nielsen og lektor Einar Storgaard.

Forprøve i kemi bestået vinteren 1941, 1. del (geologi) sommeren 1944.

Store skriftlige opgave: Nordamerikas græsstepper, deres naturforhold, deres levnedsmiddelproduktion og deres betydning for den internationale handel med levnedsmidler.

Praktisk opgave: Kobberproduktionens geografi.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Tekstilindustrien i New-England-Staterne, U.S.A., med særlig hensyntagen til udviklingen i det 20. århundrede, 2) Møns geografi, 3) Jordens dværgfolk, deres kulturformer og deres geografiske udbredelse.

Forelæsning (11. juni 1947): Den tidligere og nutidige geografiske udbredelse af spansktalende befolkningselementer inden for U.S.A.s nuværende fastlandsområde.

18. juni 1947. *Ole Laug Rasmussen* (1941). Admissus.

Fag: Teoretisk fysik og astrofysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. C. Møller og dr. phil. Bengt Strömberg.

Forprøven bestået 1944.

Store skriftlige opgave: Teoretisk beregning af det kontinuerte spektrum for stjerneatmosfærer i strålingsligevægt.

Mindre skriftlige opgaver: 1) De Maxwellske ligninger på firedimensionel tensorform, 2) Plancks strålingslov, den Kirchhof-Planckske

relation mellem absorptionskoefficient og emissionskoefficient og dennes anvendelsesområde i teorien for stjernernes atmosfærer.

Forelæsning (18. juni 1947): Degenererede luftarters fysiske egenskaber.

19. juni 1947. *Erik Eliassen* (1940). Admissus.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. C. Møller og dr. phil. J. C. Jacobsen.

Forprøven bestået vinteren 1944.

Store skriftlige opgave: Der ønskes en fremstilling af teorierne for partikler med vilkårligt spin i et ydre elektromagnetisk felt.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Samme opgave som for Ole Laug Rasmussen (se ovenfor), 2) Den fysiske betydning af egenværdier og egenfunktioner i kvantemekanikken.

Forelæsning (19. juni 1947): Grundtrækkene i Diracs Teori for positionen.

19. juni 1947. *Palle Johnsen* (1940). Admissus.

Fag: Zoologi.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. R. Späreck, dr. phil. P. Brandt Rehberg og lektor, dr. phil. H. Volsøe.

Forprøve i fysik og kemi bestået sommeren 1941, 1. del (botanik og geologi) sommeren 1943.

Store skriftlige opgave: En oversigt over forekomsten og bygningen af anale og præanale vedhæng hos nematocerlarver og anskuelserne vedrørende disses funktion.

Praktisk opgave: En undersøgelse over faunaen i »rock-pools« ved Bornholm er trådt i stedet for denne.

Mindre skriftlige opgaver: 1) De forelagte knogler (øreknogler af menneske) beskrives og bestemmes. Der gøres rede for deres naturlige anbringelse og funktion. Endelig gives en fremstilling af knoglernes homologi og fylogenetiske udvikling indenfor hovedgrupperne af tetrapode hvirveldyr, 2) De to forelagte præparater (prysophora og pleurobrachia) beskrives og bestemmes. Der gøres rede for de pågældende dyregruppers systematiske stilling, herunder indbyrdes slægtskab med andre dyregrupper, 3) De forelagte præparater (snit af pylorus, duodenum og tolon) tegnes, beskrives og bestemmes.

Forelæsning (19. juni 1947): Den hygropetriske fauna og dens livsbetingelser.

27. juni 1947. *Emil Kring Lauridsen* (1942). Admissus.

Fag: Fysik.

Eksaminatorer og censorer: Professorerne, dr. phil. C. Møller, dr. phil. J. C. Jacobsen og dr. phil. Niels Bohr.

Forprøve bestået vinteren 1945.

Store skriftlige opgave: Der gives en oversigt over løste og uløste problemer indenfor kernekrafternes teori.

Mindre skriftlige opgaver: 1) Grundligningerne i elasticitetsteorien, 2) Den kvantemekaniske perturbationsteori til beregning af energien i stationære tilstande.

Forelæsning (27. juni 1947). Om β -sonderdelingen i Mesonteorien.

c. Almindelige bestemmelser og enkelte afgørelser.

1. IMMATRIKULATION

Immatrikulation af studenter med udenlandsk eksamen

(j. nr. 72/45, 72/46, 72/47).

I henhold til kgl. anordning af 4. juni 1933 § 1, stk. 2, gav universitetets rektor 30 studerende, som tidligere havde været indskrevet ved fremmede universiteter, tilladelse til at blive immatrikuleret. Af disse 30 studerende var 4 danske statsborgere, mens de øvrige havde fremmed statsborgerskab; af disse udlændinge blev de 8 immatrikulerede med forbehold af pladsvanskeligheder, mens 12 kun fik adgang til at studere ved et enkelt fakultet, 7 uden ret til at aflægge eksamen, og 1 fik tilladelse til at aflægge den almindelige filosofiske prøve og den statsvidenskabelige eksamen (anordningens § 2, stk. 2, og § 3a).

I henhold til anordningens § 1, stk. 3, gav ministeriet efter indstilling fra universitetets rektor 9 studerende, som havde aflagt studentereksamen i udlandet eller ved det lettiske flygtningegymnasium i Køge (2 i England, 2 i U.S.A., 1 i Norge, 1 i Italien, 1 i Schweiz, 1 i Vesttyskland og 1 ved det lettiske flygtningegymnasium i Køge), men som ikke tidligere havde været immatrikuleret ved noget fremmed universitet, tilladelse til at blive immatrikuleret. Af disse 9 studerende var 2 udlændinge, af hvilke den ene, som var norsk, indtil videre kun fik tilladelse til at aflægge den almindelige filosofiske prøve, mens den anden, som var lettisk statsborger, kun fik tilladelse til at studere under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet med forbehold om at stå tilbage for danske studerende i tilfælde af pladsvanskeligheder under de til studiet hørende forelæsninger og øvelser og spørgsmålet om tilladelse til at aflægge eksaminer blev udskudt til senere afgørelse. Af de 7 danske blev 5 fritaget for at aflægge den i anordningens § 3b omhandlede prøve i dansk sprog og kultur.

2. DEN FILOSOFISKE PRØVE

Under 21. oktober 1946 meddelte ministeriet efter universitetets indstilling en stud. psyk. fritagelse for at aflægge den almindelige filosofiske

prøve under hensyn til, at den pågældende allerede tidligere ved universitetet i Oslo havde aflagt prøve i filosofi (j. nr. 487/46).

Under 26. april 1947 meddelte ministeriet efter universitetets indstilling en stud. act. fritagelse for at aflægge den almindelige filosofiske prøve under hensyn til, at den pågældende allerede havde bestået den tilsvarende prøve ved universitetet i Reykjavik (j. nr. 116b/47).

Under 26. april 1947 meddelte ministeriet efter universitetets indstilling en stud. mag. fritagelse for at aflægge den almindelige filosofiske prøve under hensyn til, at den af ham beståede italienske studentereksamen havde omfattet en prøve i filosofi (j. nr. 116c/47).

Efter indstilling fra det filosofiske fakultet bifaldt universitetets rektor under 11. oktober 1946, at det blev tilladt en stud. jur. at indstille sig til den almindelige filosofiske prøve i eksamensterminen vinter 1946/47, uagtet han først var dimitteret sommeren 1946 (j. nr. 410b/46).

Efter indstilling af det filosofiske fakultet bifaldt universitetets rektor under 14. juli 1947, at det blev tilladt en stud. jur. at indstille sig til den almindelige filosofiske prøve for 3. gang (j. nr. 104j/47).

3. DET TEOLOGISKE FAKULTET

Efter indstilling fra fakultetet meddelte universitetets rektor under 24. marts 1947 en stud. theol. tilladelse til at indstille sig såvel til forprøven til teologisk embedseksamen som til den almindelige filosofiske prøve således, at den pågældende kun får adgang til eksamination ved forprøven, såfremt han forinden har bestået den almindelige filosofiske prøve (j. nr. 101d/47).

Under s. d. meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet en stud. theol. tilladelse til at indstille sig såvel til forprøven til teologisk embedseksamen som til prøven i elementært græsk, således at den pågældende kun får adgang til eksamination ved forprøven, såfremt han forinden består prøven i elementært græsk (j. nr. 101b/47).

Under 19. februar 1947 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet en stud. theol. tilladelse til at indstille sig til den teologiske embedseksamen for 3. gang (j. nr. 101a/47).

4. DET RETS- OG STATSVIDENSKABELIGE FAKULTET

α. Afholdelse af de obligatoriske kurser i obligationsrettens specielle del og i sø- og selskabsret

(j. nr. 429/45).

Under 18. juni 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling af universitetets rektor med tilslutning fra universitetets kurator, at de obligatoriske kurser i obligationsrettens specielle del og i sø- og selskabsret i forårssemestret 1947 afholdtes med 5 hold i obligationsret og 5 hold i sø- og selskabsret.

Ministeriet bemyndigede endvidere fakultetet til også i kommende semestre – om nødvendigt – at lade de heromhandlede kurser afholde i 4 eller 5 hold. Dog skal ministeriet ved hvert semesters begyndelse have meddelelse om holdenes antal og størrelse.

β. Forhøjelse af protokolførernes honorarer

(j. nr. 324/43).

Under 8. juli 1944 afgav universitetets kurator følgende indstilling:

»Protokolførerne ved juridisk eksamen, der for tiden oppebærer et vederlag af 16 kr. pr. dag med tillæg af for tiden 25 % har anholdt om, at grundbeløbet må blive forhøjet til 20 kr. pr. dag.

Det rets- og statsvidenskabelige fakultet har med tilslutning fra universitetets rektor anbefalet dette andragende, idet man særligt har henvist til, at det med størrelsen af det nuværende honorar har vist sig meget vanskeligt at få tilstrækkeligt kvalificerede protokolførere.

Hertil skal fra nærværende embede først oplyses, at honoraret i 1891 – altså under et helt andet prisniveau – blev fastsat til 16 kr. og i 1921 blev forhøjet til 20 kr., hvorefter det i 1927 blev nedsat til 16 kr., hvilken honorering senere er blevet bibeholdt, dog nu med det for tiden gældende tillæg af 25 %.

Den nuværende betaling af ialt 20 kr. pr. dag giver en timebetaling af ca. 4 kr. pr. time, og når herved tages i betragtning, at det er meget store krav, der stilles til de jurister, der antages til protokolførere, må det erkendes, at det nu ydede vederlag er for ringe, og at den ansøgte forhøjelse er meget vel begrundet. Den ansøgte forhøjelse kan man derfor også på det bedste anbefale med ikrafttræden fra 1. april 1944 at regne. Udgiften ved den foreslåede forhøjelse – ca. 1000 kr. – foreslås afholdt mod regnskabsmæssig forklaring for finansåret 1944–45 til universitetets konto 9, Censurudgifter, litra c.»

Ministeriet meddelte imidlertid i skrivelse af 4. september 1944, at man efter stedfunden brevveksling med finansministeriet måtte stille spørgsmålet i bero indtil videre.

Efter at et fornyet andragende fra protokolførerne var indkommet, indstillede universitetets kurator under 19. september 1946 med anbefaling fra fakultetet på ny en forhøjelse af honorarerne til 20 kr. + sædvanligt tillæg. Under 18. november 1946 bifaldt ministeriet, at honorarerne blev forhøjet til 20 kr. pr. dag, hvortil kommer sædvanligt honorartillæg.

γ. Universitetsmanuduktionen

(j. nr. 326/43).

Universitetets kurator besluttede med tilslutning fra universitetets rektor under 24. juni 1947 efter anbefaling fra fakultetet, at den som

følge af honorarreguleringen foretagne forhøjelse af dyrtidstillægget til 40 %, jfr. kap. I, side 3, også skulle gælde universitetsmanuduktørernes honorarer.

δ. Andre sager

Under 18. oktober 1946 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at der i universitetsåret 1946-47 afholdtes et kursus i elementære dele af matematiken med rådsformand Sigurd Kristensen som lærer og mod en betaling fra de studerende på 18 kr. fra hver pr. semester (j. nr. 490/46).

Under 18. oktober 1946 og 14. juli 1947 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet to cand. jur.'er tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 3. del af juridisk embedseksamen (jr. nr. 102u/46 og 102ag/47).

I universitetsåret 1946-47 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 4 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til prøven i nationaløkonomi (j. nr. 102z/46, 102æ/46, 102k/47 og 102y/47).

I universitetsåret 1946-47 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 21 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 102/46 og 102/47).

Under 18. oktober 1946 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. jur. tilladelse til at indstille sig til 1. del af den juridiske embedseksamen for 4. gang (j. nr. 102v/46).

Under 9. juni 1947 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. jur. tilladelse til at indstille sig til 1. del af den juridiske embedseksamen for 5. gang (j. nr. 102ad/47).

Under 15. juli 1947 og 20. juli 1947 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 4 stud. jur.'er tilladelse til for 3. gang at indstille sig til det valgfri fag ved 2. del af den juridiske embedseksamen (j. nr. 102ae/47 og 102al/47).

Under 19. februar 1947 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet en stud. jur. tilladelse til at indstille sig for 3. gang til prøven i romerret ved 2. del af den juridiske embedseksamen på betingelse af, at den pågældende indstiller sig til samtlige fag ved 2. del (j. nr. 102g/47).

I universitetsåret 1946-47 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet ialt 4 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 2. del af juridisk embedseksamen (j. nr. 102x/46, 102c/47, 102i/47 og 102p/47).

Ved kgl. resolution af 2. januar 1947 blev der efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor meddelt en stud. polit. fritagelse for at aflægge den i kgl. anordning af 22. februar 1941 krævede prøve i

mundtlig og skriftlig nationaløkonomi ved 1. del af statsvidenskabelig eksamen samt tilladelse til at overføre karakteren 12 som karakter såvel i skriftlig som i mundtlig nationaløkonomi ved den nævnte eksamen under hensyn til de af ham ved Harvard University aflagte prøver i det pågældende fag (j. nr. 72aam/45).

Ved kgl. resolution af 17. marts 1947 blev der efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelt en stud. polit. tilladelse til at overføre de af ham ved 1. del af juridisk embedseksamen opnåede karakterer til 1. del af statsvidenskabelig eksamen (j. nr. 102h/47).

Under 30. december 1946 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet en stud. polit. tilladelse til for 3. gang at indstille sig til 1. del af statsvidenskabelig eksamen (j. nr. 102aa/46).

Under 27. november 1946 bifaldt ministeriet efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor, at en stud. polit. fik tilladelse til at overføre de af ham ved sommereksamen 1946 opnåede karakterer i de skriftlige prøver ved 2. del af statsvidenskabelig eksamen til 2. del af eksamen i vinteren 1946-47. Dispensationen er begrundet i de særlige omstændigheder ved den pågældendes alvorlige sygdom (j. nr. 102o/46).

5. DET LÆGEVIDENSKABELIGE FAKULTET

- α. *Valg af et medlem af det lægevidenskabelige fakultet til fast medlem og formand for komiteen til valg af censorer*
(j. nr. 215/46).

Under 21. november 1945 udbad ministeriet sig en udtalelse fra fakultetet om en skrivelse fra formanden for komiteen til valg af censorer ved den lægevidenskabelige embedseksamen, overlæge, dr. med. K. Kraft, der ansøger om fritagelse for det nævnte hverv.

Under 7. marts 1946 afgav fakultetet følgende indstilling:

Fakultetet har tidligere i en skrivelse til ministeriet af 24. januar 1940 (ministeriets j. nr. 1234/39) henledt opmærksomheden på det uhensigtsmæssige i, at formandspladsen i komiteen til valg af censorer ved den lægevidenskabelige embedseksamen beklædes af et af komiteens medlemmer, som ikke er medlem af fakultetet. Man foreslog derfor, at fakultetets til enhver tid fungerende dekanus blev formand for komiteen.

Fakultetet har efter den givne anledning påny behandlet sagen på et møde, og man var nu som tidligere enig om det ønskelige i, at formandspladsen i komiteen besættes med fakultetets repræsentant i denne. Man mener dog nu at burde foreslå, at det ikke bliver fakultetets til enhver tid siddende dekanus, men at et af fakultetets medlemmer af ministeriet beskikkes som fast medlem af og formand for komiteen; der bliver herved mere stabilitet i komiteens arbejde, end hvis fakultetets dekan, som jo skifter hvert år, blev udset til det på-

gældende hverv. Fakultetet skal gentage, hvad man har udtalt i den ovennævnte skrivelse af 24. januar 1940, at man ikke mener, at nærværende forslag vil betyde nogen forandring i det princip, der ligger til grund for den nuværende ordning af censorbeskikkelserne, nemlig at disse skal foregå under medvirken af en af fakultetet uafhængig myndighed; dette princip mener man fuldt ud sikret, når som hidtil 4 af komiteens 5 medlemmer står udenfor fakultetet.

Ovenstående forslag vil kræve en ændring af kgl. anordning af 25. september 1936 om den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet, § 13; man foreslår, at de to sidste ord i denne § erstattes med ordene: »et medlem valgt af det lægevidenskabelige fakultet blandt dettes medlemmer.«

Efter at fakultetets forslag var blevet indsendt til ministeriet med rektors tilslutning udstedtes følgende anordning:

Kgl. anordning af 21. oktober 1946 om ændringer i anordning af 25. september 1936 om den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet og anordning af 2. maj 1938 angående de lægevidenskabelige eksaminer ved Århus universitet

§ 1.

§ 13, sidste pkt. i anordning af 25. september 1936 om den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet affattes således:

»Censorerne i de øvrige fag beskikkes af undervisningsministeriet efter indstilling af en kommission, bestående af de 2 af ministeriet valgte medlemmer blandt afgående censorer, som ikke ønsker genbeskikkelse, 2 medlemmer valgt af Det medicinske Selskab i København samt 1 medlem valgt af det lægevidenskabelige fakultet blandt dettes medlemmer.«

§ 2.

Undervisningsministeren bemyndiges til at lade anordningen af 25. september 1936 om den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet, optrykke og bekendtgøre med de ændringer, som er en følge af anordningen af 25. august 1941, anordningen af 2. januar 1945, jfr. anordningen af 20. juni 1945, og nærværende anordning.

§ 3.

§ 9, sidste pkt., i anordning af 2. maj 1938 angående de lægevidenskabelige eksaminer ved Århus universitet affattes således:

»Censorerne i de øvrige fag beskikkes af undervisningsministeriet efter indstilling af en kommission, bestående af 2 af ministeriet valgte medlemmer blandt afgående censorer, som ikke ønsker genbeskikkelse, 2 medlemmer valgt af Jydsk medicinsk Selskab samt et medlem valgt af det lægevidenskabelige fakultet blandt dettes medlemmer.«

β. Bevilling til norske, lægevidenskabelige studerendes ophold i København
(j. nr. 370/46).

Under 11. november 1946 ansøgte universitetet Samarbejdsudvalget vedrørende internationalt videnskabeligt hjælpearbejde om et tilskud på 50.000 kr. til understøttelse af norske, lægevidenskabelige studerende under deres studieophold ved Københavns universitet, idet man henviste til det ved skrivelse af 29. september 1945 af samarbejdsudvalget tidligere bevilgede tilskud på 50.000 kr. til samme formål. Af dette beløb er blevet udredet boglegater på indtil 450 kr. og månedlige understøttelser på indtil 100 kr. i tiden 1. september 1945 til 30. juni 1946 til en række af de norske studenter. Som meddelt i skrivelse af 12. september 1945 lykkedes det i sommeren 1945 at formå københavnske familier til at give en stor del af de norske studenter gratis kost og logi; men i løbet af universitetsåret 1945–46 faldt nogle af disse koststeder fra og adskillige andre faldt fra efter sommerferien 1946, således at der pr. 1. september 1946 har været et større behov for midler til understøttelse til kost og logi.

For tiden 1. september 1946 til 30. juni 1947 er bevilget månedlige understøttelser på indtil 100 kr. til 28 norske studerende, som stammer fra så fattige hjem i Norge, at de ikke uden understøttelse ville kunne fortsætte deres studier. Desuden er der i september måned afholdt et større beløb i boglegater.

Under 12. november 1946 bevilgede samarbejdsudvalget et tilskud på 50.000 kr. til norske studenteres ophold i København.

γ. Andre sager

Efter indstilling af fakultetet og universitetets rektor blev der ved kgl. resolution af 1. oktober 1946 meddelt tidligere tysk statsborger, tysk læge Herman Philipsthal tilladelse til at indstille sig til den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns universitet uden at have bestået den ved kgl. anordning af 11. april 1929 hjemlede almindelige filosofiske prøve, uden at have bestået de i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 §§ 2 og 4, fastsatte prøver, nemlig forberedelseseksamen og 1. del af lægevidenskabelig embedseksamen, samt uden at have gennemgået de som betingelse for indstilling til eksamen gældende obligatoriske kurser og obligatoriske praktikant-tjeneste, og således at hans eksamensresultat beregnes efter reglerne i anordningens § 14 alene efter de fag, i hvilke han efter foranstående skal aflægge prøver (j. nr. 194/46).

I universitetsåret 1946–47 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet ialt 5 studerende tilladelse til at indstille sig for 3. gang til den lægevidenskabelige forberedelseseksamen (j. nr. 103/47).

Under 18. november 1946 og 16. april 1947 bifaldt ministeriet efter

indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at 2 stud. med.'er i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 § 3, fik tilladelse til at overføre til den lægevidenskabelige forberedelseksamen de af de pågældende ved 1. del af dyrlægeeksamen fra Den kgl. veterinær- og landbohøjskole opnåede karakterer i fysik og kemi (j. nr. 103ab/46 og 103v/47).

Under 21. november 1946 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en kaptajnløjtnant i henhold til kgl. anordning af 25. september 1936 § 3 fik tilladelse til at overføre de af den pågældende ved søofficersskolens afgangseksamen opnåede karakterer i fysik til den lægevidenskabelige forberedelseksamen (j. nr. 103ac/46).

Under 16. april 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en cand. polyt. fik tilladelse til at overføre de af hende ved polyteknisk eksamen erhvervede karakterer i fysik og kemi til den lægevidenskabelige forberedelseksamen (j. nr. 103t/46).

Ved kgl. resolution af 1. marts 1947 blev der efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelt en norsk student tilladelse til at indstille sig til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen uden forinden at have bestået den lægevidenskabelige forberedelseksamen, således at resultatet af 1. dels eksamen for hans vedkommende beregnes således, at der til de 4 karakterer, der gives til 1. del, lægges en karakter, beregnet af gennemsnittet af de 4 nævnte karakterer (j. nr. 103b/47).

Ved kgl. resolution af 2. april 1947 blev der efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelt en norsk student tilladelse til at indstille sig til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen uden forinden at have bestået den lægevidenskabelige forberedelseksamen, således at den af den pågældende ved universitetet i Oslo opnåede karakter i kemi til 1. afsnit af den norske medicinske embedseksamen træder i stedet for gennemsnitskarakteren ved den danske forberedelseksamen (j. nr. 103s/47).

Ved kgl. resolution af 28. maj 1947 blev der efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor meddelt en stud. med. tilladelse til at indstille sig til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen uden at have absolveret den lægevidenskabelige forberedelseksamen og uden at have gennemgået de obligatoriske kurser i dissektion, histologi, og biokemi, således at der til de 4 karakterer, der gives til 1. del, lægges en karakter beregnet af gennemsnittet af de 4 nævnte karakterer (j. nr. 103a/47).

Under 17. marts 1947 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet en stud. med. tilladelse til at indstille sig for 3. gang i faget fysiologi ved 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen (j. nr. 103n/47).

I universitetsåret 1946–47 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling ialt 11 studerende tilladelse til at indstille sig til 1. del af den lægevidenskabelige embedseksamen for 3. gang (j. nr. 103/46 og 103/47).

Under 18. oktober 1946 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. med. tilladelse til for 3. gang at indstille sig til 2. del A af den lægevidenskabelige embedseksamen (j. nr. 103 aa/46).

6. DET FILOSOFISKE FAKULTET

α. Ændring af eksamensreglerne for første del af magisterkonferens i filosofi

(j. nr. 529/46).

Under 12. november 1946 indsendte fakultetet med sin anbefaling samt med anbefaling fra det humanistiske fakultet ved Århus universitet følgende forslag af 12. september 1946 til ændringer af eksamensreglerne for første del af magisterkonferens i filosofi fra den filosofiske faggruppe:

»Den filosofiske faggruppe tillader sig hermed at foreslå det filosofiske fakultet, at eksamensreglerne for første del af magisterkonferens i filosofi ændres, således at der indføres de samme eksamensregler, som gælder for første del af magisterkonferens i historie. Sidstnævnte regler, der indførtes i 1940 og findes i *Regler for Magisterkonferenser* § 3, har følgende ordlyd:

»Angående konferens i historie kan fakultetet bestemme, at *konferensens første del* skal bestå af en række prøver i de enkelte under faget hørende discipliner. Disse prøver kan aflægges samlet i een eksamenstermin eller een eller flere ad gangen i valgfri rækkefølge i løbet af flere eksamensterminer; en eller flere af prøverne kan aflægges ved det humanistiske fakultet ved Århus universitet. Efter universitetslærernes bestemmelse i hvert enkelt tilfælde består prøven enten 1) i besvarelse af skriftlige opgaver af de to i første stykke nævnte arter, eller 2) i mundtlig eksamination eller 3) i en af kandidaten i tilknytning til en af en universitetslærer afholdt øvelse eller forelæsning udarbejdet besvarelse, eller 4) i en forelæsning over et opgivet emne. I de tilfælde, hvor den aflagte prøve har bestået i besvarelse af en skriftlig opgave eller i en forelæsning, kan universitetslærerne forlange, at kandidaten yderligere underkaster sig en mundtlig eksamination. Såfremt kandidaten ved offentliggjorte eller premierede afhandlinger har godtgjort viden og forskerevne inden for een eller flere af fagets discipliner, kan universitetslærerne fritage kandidaten for prøve i disse. For hver prøve gives en karakter efter de for sproglig-historisk skoleembedseksamen gældende regler, og efter gennemsnittet af karaktererne afgøres det, om kandidaten har bestået, jfr. § 4, 1. stk. Fakultetet bestemmer tidspunktet for disse særbestemmel-

sers ikrafttræden. (Under 21. oktober 1940 vedtog fakultetet, at særbestemmelserne angående magisterkonferens i historie skulle træde i kraft straks).«

Af denne formulering skal dog udgå den næstsidste sætning.

Motiverne til dette vort forslag er de samme, som i sin tid blev gjort gældende af historikerne. De kan kort angives således: 1) Det skønnes, at den foreslåede eksamensform vil være langt heldigere for et effektivt førstedelsstudium; 2) at det er ønskværdigt, at lærerne ved de foreslåede, tidligere faldende prøver kan få lejlighed til at bedømme den studerendes egnethed til studiet; 3) at det er fordelagtigere for den studerende, at han ved de tidligere faldende prøver kan få en opfattelse af, hvordan han står.»

Under 25. februar 1947 indstillede universitetets rektor med konsistoriums tilslutning, at der udstedtes en ministeriel bekendtgørelse af følgende ordlyd:

»De i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 483 af 12. september 1940 fastsatte bestemmelser om afholdelsen af første del af magisterkonferens i historie skal fremtidig også finde anvendelse på magisterkonferens i filosofi, dog uden benyttelse af den for prøven i historie fastsatte karaktergivning.«

Under 24. april 1947 tilskrev ministeriet universitetets rektor således:

»I denne anledning skal man, idet man henviser til skrivelse af 30. september 1944 angående en ændring af reglerne om magisterkonferens i musik, herved udtale, at ministeriet må ønske, at der nu udarbejdes et nyt forslag til bekendtgørelse om magisterkonferenser under det filosofiske fakultet, således at alle de siden bekendtgørelsen af 16. januar 1924 godkendte ændringer og tilføjelser tillige med den nu foreslåede ændring optages i den nye bekendtgørelse. Ministeriet har iøvrigt intet at erindre imod den foreslåede nye bestemmelse om magisterkonferens i filosofi, hvorfor man herved bemyndiger det filosofiske fakultet til allerede nu at sætte denne bestemmelse i kraft.«

*β. Midlertidige bestemmelser for sproglig-historisk
skoleembedseksamen i eksamensterminen december 1946-januar 1947*

(j. nr. 459/46).

Som følge af at nyordningen af sproglig-historisk skoleembedseksamen ikke kunne forventes gennemført inden udgangen af kalenderåret 1946, udsendte de af det filosofiske fakultet ved Københavns universitet og af det humanistiske fakultet ved Aarhus universitet nedsatte eksamensudvalg under 15. oktober 1946 følgende meddelelse til de sproglig-historiske studerende, der agtede at indstille sig til første eller sidste del af sproglig-historisk skoleembedseksamen i eksamensterminen december 1946-januar 1947 ved Københavns eller Aarhus universitet:

Under forudsætning af forventet ministeriel godkendelse meddeles herved, at de studenter, der agter i eksamensterminen december 1946–januar 1947 at underkaste sig sidste eller første del af sproglig-historisk skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet eller under det humanistiske fakultet, vil være stillet således:

1) Eksaminander, som i en af de nærmest forudgående 2 eksamens-terminer har bestået den endelige eksamen i hovedfaget resp. det ene bifag, kan ved at bestå den endelige eksamen i 1 bifag resp. hovedfaget, uanset om dette sker efter de nugældende regler eller efter reglerne i de to fakulteters betænkning vedrørende en nyordning af sproglig-historisk skoleembedseksamen, uden derom indsendt dispensationsansøgning få udleveret et med påtegningen »Overgangsordning 1946–47« forsynet bevis for bestået skoleembedseksamen, såfremt den i betænkningen omhandlede nye tofagsordning vedtages i helt eller væsentlig uændret skikkelse. Indtil dette måtte ske, kan der af vedkommende sekretær udleveres en af ham underskreven liste over de i begge fag opnåede karakterer; en sådan liste betragtes ikke som et officielt gyldigt eksamensbevis.

2) Både for det forud afviklede og for det resterende fags vedkommende må de enkelte faglærere dog forbeholde sig ret til – efter gennemgang af hver enkelt eksaminands særlige forhold og efter drøftelse deraf inden for faggruppen – eventuelt at kræve, at eksaminanden underkaster sig en supplerende skriftlig eller (og) mundtlig tentamen inden for et eller flere områder, hvis en særlig garanti skønnes nødvendig til sikring af de pågældende kandidaters konstaterede fulde jævnbyrdighed med tofagskandidater efter den nye ordning. En sådan supplerende prøve vil – efter nærmere aftale mellem eksaminand og universitetslærer(e) – finde sted i tiden januar–juni 1947, og forinden kan endegyldigt eksamensbevis ikke udstedes. Der påføres i givet fald eksamensbeviset en redegørelse for en sådan (sådanne) supplerende prøve(r)s indhold samt en censur for hver enkelt tentamen, udtrykt ved 1. karakter med udmærkelse, 1. karakter eller 2. karakter, og påtegningen underskrives af vedkommende universitetslærer(e), men ikke af de medvirkende 2 censorer. I tilfælde af rejktion kan hver enkelt tentamen uden derom indgiven ansøgning tages om inden udgangen af 1947; yderligere forsøg kan kun foretages efter opnået dispensation fra fakulteterne. Meddelelse om en sådan (sådanne) eventuelt krævet (krævede) tentamen (tentamina) med angivelse af fagområde samt af prøvens (prøvernes) form skal tilgå de pågældende eksaminander inden udgangen af november 1946. Resultaterne af de heromhandlede tentamina har ingen indflydelse på udregningen af gennemsnitskarakter og hovedkarakter.

3) Med hensyn til karakterberegningen oplyses i øvrigt, at gennemsnitskarakteren vil blive udtrykt ved en talskala, spændende fra 10,00

(ug) til 4,00 (g), samt at 10,00-8,50 giver 1. karakter med udmærkelse, 8,49-6,00 1. karakter og 5,99-4,00 2. karakter, endvidere, at det samlede gennemsnit vil blive udregnet af dobbeltgældende hovedfagsgennemsnit og enkeltgældende bifagsgennemsnit.

4) Skulle den i ovennævnte fakultetsbetænkning forelagte tofagsordning ikke blive vedtaget, men kravet om en trefagsordning blive opretholdt, vil de pågældende eksaminander uden derom indgiven dispensationsansøgning kunne indstille sig til eksamen i det andet bifag senest i eksamensterminen december 1947-januar 1948.

5) Eksaminander, der i eksamensterminen december 1946-januar 1947 med henblik på en tofagsordning indstiller sig i et fag efter de hidtil gældende regler eller efter reglerne i den nævnte fakultetsbetænkning og agter at indstille sig til det andet fag i sommeren 1947 efter et af de pågældende sæt regler, kan efter omstændighederne forvente samme vilkår som de ovenfor angivne, stadig under forudsætning af ministeriel godkendelse.

Det tilrådes alle vedkommende studenter, at de i deres egen interesse ikke benytter sig af de her meddelte midlertidige bestemmelser, medmindre deres forhold gør det nødvendigt eller i højeste grad ønskeligt.

Til orientering for yngre studerende tilføjes, at man indtil videre tør påregne at kunne indstille sig efter de hidtil og endnu gældende trefagsregler til og med sommeren 1951 for den endelige eksamens vedkommende og til og med sommeren 1948 for forprøvens vedkommende, samt at eksaminander, der tager forprøve efter de hidtil og endnu gældende regler, tør forvente uden derom indgiven dispensationsansøgning at få denne prøve anerkendt som gyldig adgang til indstilling til endelig eksamen efter de imødesete nye tofagsregler.

Under 25. november 1946 meddelte ministeriet sin godkendelse af ovennævnte midlertidige bestemmelser.

γ. Bevilling til antagelse af medhjælp ved undervisningen i slaviske sprog
(j. nr. 171/46).

Under 24. marts 1947 indstillede universitetets kurator med tilslutning fra universitetets rektor til ministeriet, at der fra 1. april 1947 søgtes stillet en bevilling på 3000 kr årlig til rådighed ved antagelse af medhjælp ved undervisningen i slaviske sprog. Under 9. juni 1947 bifaldt ministeriet det ansøgte. På tillægsbevillingsloven for 1947-48, jfr. rigsdagstidende for 1947-48, tillæg A, spalte 5863-64 under universitetets konto 5. Medhjælp, optoges en bevilling på 3000 kr. til medhjælp ved undervisningen i slaviske sprog.

δ. Andre sager

Under 25. februar 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at den af en stud. mag. i sommeren 1939 beståede eksamen i bifaget gymnastik og den af hende i sommeren 1946 beståede eksamen i hovedfaget engelsk blev anerkendt som en fuldstændig sproglig-historisk skoleembedseksamen efter de af ministeriet under 25. november 1946 godkendte midlertidige bestemmelser for studenter, der i eksamensterminen december 1946–januar 1947 indstiller sig til første eller sidste del af sproglig-historisk skoleembedseksamen ved Københavns eller Århus universitet, se ovenfor side 148, hvor reglerne findes gengivet (j. nr. 104a/47).

Under 1. marts 1947 meddelte ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor en stud. mag. dispensation fra bestemmelsen i ministeriets bekendtgørelse af 19. juli 1934 om den ved anordning af 14. juli 1934 indrettede skoleembedseksamen under det filosofiske fakultet, afsnit II, § 4, således at det blev hende tilladt at indstille sig til eksamen i bifaget fransk ved sproglig-historisk skoleembedseksamen i sommeren 1947 uden påny at skulle underkaste sig eksamen i hovedfaget musik og bifaget tysk. Under 29. juli 1947 bifaldt ministeriet efter fakultetets og rektors indstilling, at den af hende i vinteren 1943–44 aflagte eksamen i hovedfaget musik og i vinteren 1944–45 i bifaget tysk blev anerkendt som en fuldstændig skoleembedseksamen efter den forventede nyordning af sproglig-historisk skoleembedseksamen, se ovenfor side 148 (j. nr. 104k/46 og 104g/47).

Under 13. marts 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en stud. mag., der i eksamensterminen 1945–46 har bestået 1. del af sproglig-historisk skoleembedseksamen i hovedfaget historie, når han i sommeren 1947 har bestået eksamen i bifaget kristendomskundskab, anses som havende aflagt fuldstændig skoleembedseksamen efter den forventede nyordning af den sproglig-historiske skoleembedseksamen, se ovenfor side 148. Ministeriet har ved dispensationen særlig taget hensyn til de af besættelsestiden for den pågældende følgende vanskelige forhold (j. nr. 104l/46).

Ministeriet bifaldt under 21. april 1947 efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en stud. mag. fik tilladelse til at lade hengå ialt 2½ år mellem 1. og 2. del af sproglig-historisk skoleembedseksamen. Man godkendte derhos, at hun efter at have bestået 2. del, dansk som bifag, betragtes som havende bestået den fuldstændige sproglig-historiske skoleembedseksamen. Ministeriet ville have det overladt til fakultetet at tage stilling til, hvorvidt den pågældende til sin tid kan indstille sig til eksamen i bifaget dansk helt eller delvis efter trefagsordningens krav (j. nr. 104e/46).

Under 18. april 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en stud. mag. fik tilladelse til at lade hengå $1\frac{1}{2}$ år mellem 1. og 2. del af sproglig-historisk skoleembedseksamen, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 19. juli 1934, afsnit II, § 4, 1. stk. (j. nr. 104d/47).

Under 24. april 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at en stud. mag. fik tilladelse til at dele sproglig-historisk skoleembedseksamen i henhold til kgl. anordning af 14. juli 1934, således at hun, der i eksamensterminen vinteren 1946-47 har bestået eksamen i bifaget latin, indstiller sig til eksamen i andet bifag: græsk kultur, sommeren 1947, og til eksamen i hovedfaget: engelsk, vinteren 1947-48 (j. nr. 104e/47).

Under 25. februar 1947 og 8. april 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at to stud. mag.'er fik tilladelse til først at indstille sig til 2. del af skoleembedseksamen i vinteren 1947-48, uagtet de pågældende har bestået 1. del af eksamen i vinteren 1946-47, således at de ved skrivelse fra ministeriet af 25. november 1946 godkendte midlertidige regler iøvrigt finder anvendelse, se ovenfor side 148 (j. nr. 104b/47 og 104c/47).

Under 21. april 1947 bifaldt ministeriet efter indstilling fra fakultetet og universitetets rektor, at 3 stud. mag.'er fik tilladelse til at lade hengå henholdsvis 6, 6 og 5 år mellem eksamen i bifaget gymnastik og eksamen i hovedfaget ved sproglig-historisk skoleembedseksamen (j. nr. 104f/47).

Universitetets rektor meddelte under 14. juli 1947 en stud. mag. tilladelse til at indstille sig til sproglig-historisk skoleembedseksamen for 3. gang, dog således, at indstilling kun kan ske i fagene historie og engelsk efter den forventede nyordning af skoleembedseksamen, se ovenfor side 148, og således, at den af den pågældende tidligere opnåede karakter i specialet ikke kan blive stående (j. nr. 104h/47).

7. DET MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE FAKULTET

α. Ændring af forprøve- og lærerprøveundervisningen for de studerende under fakultetets matematisk-fysiske faggruppe

(j. nr. 337/46).

Ved fakultetsmøde den 26. februar 1946 nedsatte fakultetet et udvalg for at undersøge spørgsmålet om eventuelle ændringer af forprøve- og lærerprøveundervisningen for de studerende under fakultetets matematisk-fysiske faggruppe. Under 13. marts 1946 fremkom udvalget med følgende forslag til ændringer af bekendtgørelsen af 20. august 1924 om skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe:

Til § 2. 1. a. Ordet »Infinitesimalgeometri« ændres til »Differentialgeometri.« »Deskriptiv geometri« udgår.

Til § 3. Ordene »I matematik holdes 2 skriftlige og 3 mundtlige prøver« ændres til »I matematik holdes 3 skriftlige og 2 mundtlige prøver«. Ordene »a) et kursus i geometrisk tegning« udgår. Bestemmelsens sidste og næstsidste stykke formuleres således: »a) et kursus i fysiske eksperimentalarbejder i et sådant omfang, som kan ventes gennemgået med 3 timers øvelse ugentlig i 1 halvår; b) et kursus i uorganisk stofidentifikation, kvantitativ analyse (væsentlig filtreranalyse), og øvelser i kemisk præparation, i et sådant samlet omfang, som kan ventes gennemgået med 3 timers øvelse ugentlig i 3 halvår.«

Til § 5. Afsnittet »1. Et kursus i fysisk teknik . . . 4. Et kursus i sekstantobservationer« ændres til »a) et kursus i geometrisk tegning, b) et kursus i fysisk teknik, c) et kursus i fysiske undervisningsforsøg, d) et kursus i kemiske øvelser af almen art, e) et kursus i kemiske undervisningsforsøg; hvert af disse kursus i et sådant omfang, som kan ventes gennemgået med 3 timers øvelse ugentlig i 1 halvår; f) et kursus i sekstantobservationer.«

Til § 6. Bestemmelsens 3 første stykker affattes således: »a) *Matematik*. Grundigt kendskab til principielle spørgsmål indenfor den elementære matematik. Kendskab til Euklids elementer. De matematiske grundspørgsmåls historie. b) *Fysik*. Kendskab til principielle spørgsmål indenfor fysikken. De fysiske grundspørgsmåls historie. Kendskab til fysiske undervisningsforsøg. c) *Kemi*. Kendskab til principielle spørgsmål indenfor kemien. De kemiske grundspørgsmåls historie. Kendskab til kemiske undervisningsforsøg. Elementært kendskab til enkelte vigtige kemiske industrier.«

Ved den foreslåede udeladelse af deskriptiv geometri fra kravene til forprøven vil man opnå en ønskelig lettelse af undervisningen til denne prøve. Når tegneøvelserne forskydes til lærerprøven, vil den fornødne gennemgang af deskriptiv geometri kunne ske i forbindelse med øvelserne inden for den til disse tilmålte tid.

Forslaget om ombytning af antallene af mundtlige og skriftlige prøver i matematik til forprøven hænger sammen med, at den mundtlige eksamination nu sker ved to lærere (imod tidligere tre) med omtrent lige store pensa for hver.

Ved undervisningen i matematik til lærerprøven har man i de senere år uden ulemper set bort fra en egentlig gennemgang af elementære lærebøger til fordel for en grundigere gennemgang af de principielle spørgsmål, som er af særlig betydning for vordende lærere. Kendskab til elementære lærebøger foreslås derfor udeladt af eksamensfordringerne.

Fra de studerende er ofte udtalt ønsket om, at der indenfor fysikundervisningen ved lærerprøven kunne medtages sådanne vigtige afsnit af den nyere fysik (relativitetsteorien, kvantemekanikken og atomfysikken), der er af betydning for gymnasiets fysikundervisning, men ikke behandles nærmere ved forprøveundervisningen, idet kandidater, der ikke har fysik til hovedfag, men alligevel kommer til at

undervise i fysik i gymnasiet, hidtil i hovedsagen selv har måttet skaffe sig de fornødne kundskaber i disse afsnit. For at muliggøre dette foreslås eksamensfordringerne affattet mere almindeligt. Egentlig gennemgang af elementære lærebøger har allerede i nogen tid uden ulemper været opgivet til fordel for de principielle spørgsmål, der er af særlig betydning for undervisningen.

Endvidere bør kravet om kendskab til fysisk teknik udgå af eksamensfordringerne, idet der aldrig har været eksamineret i spørgsmål fra det obligatoriske kursus i fysisk teknik, i modsætning til hvad der er tilfældet for det obligatoriske kursus i fysiske undervisningsforsøg.

Den foreslåede omordning af kemiske øvelser til forprøven og lærerprøven tager sigte på at gøre laboratorieundervisningen mere formålstjenlig til støtte for den teoretiske undervisning og derved lette tilægnelsen af pensumet for de studerende.

Den foreslåede mere almindelige affattelse af eksamensfordringerne i kemi til lærerprøven er begrundet på ganske tilsvarende måde som for fysikkens vedkommende.

Under 18. maj 1946 indstillede fakultetet, at ministeriets bekendtgørelse af 20. august 1924 om skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe, må blive ændret i overensstemmelse med det fremsendte forslag.

Efter at denne indstilling under 5. juli 1946 var blevet indsendt til ministeriet med konsistoriums tilslutning, indstillede fakultetet under 22. april 1947 påny til ministeriet, at følgende ændringer af bekendtgørelsen sattes i kraft allerede fra sommereksamen 1947 at regne:

ad § 2. Ordene »Deskriptiv geometri« udgår.

ad § 3. »I matematik holdes 2 skriftlige og 3 mundtlige prøver« ændres til »I matematik holdes 3 skriftlige og 2 mundtlige prøver.«

Ordene »a) et kursus i geometrisk tegning« udgår.

ad § 5. Der indføjes »Et kursus i geometrisk tegning.«

Under 17. maj 1947 bifaldt ministeriet efter omstændighederne, at de nævnte ændringer af bekendtgørelsen af 20. august 1924 om skoleembedseksamen i den matematisk-fysiske faggruppe blev sat i kraft allerede fra sommereksamen 1947 at regne, og under 22. august 1947 blev der udstedt en ministeriel bekendtgørelse af den af fakultetet foreslåede ordlyd.

*β. Ekstraordinær bevilling til afholdelse af obligatoriske
sommerferiekurser under den naturhistorisk-geografiske faggruppe*

(j. nr. 240/44).

Under 3. juni 1946 anmodede fakultetet universitetets kurator om at foranledige stillet et beløb af 5640 kr. til rådighed ud over det på finansloven for 1946-47 bevilgede beløb af 2000 kr. til obligatoriske

kurser i overensstemmelse med kgl. anordning af 16. juli 1943, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 20. juli 1943.

Under 23. juni 1946 anbefalede universitetets kurator med tilslutning fra universitetets rektor det foreliggende andragende med dels den bemærkning, »at, når et større beløb end 2000 kr. til disse kursus ikke er søgt på finansloven for 1946–47, er grunden den, at man ved udarbejdelsen af budgettet for 1946–47 endnu regnede med, at rejseforholdene ville lægge hindringer i vejen for afholdelse af disse kursus i deres fulde omfang,« og dels den oplysning, »at der på forslaget til universitetets budget for finansåret 1947–48 med bemyndigelse fra ministeriet vil blive optaget forslag om en bevilling på 8000 kr. i det heromhandlede øjemed.«

På finansloven for 1947–48, jfr. rigsdagstidende for 1946–47, tillæg A, spalte 1473–74 optoges under universitetets konto 15. Kursusudgifter, et beløb af 5640 kr. til dækning af udgifterne ved afholdelse af obligatoriske sommerkurser for studerende under den naturhistorisk-geografiske faggruppe.

γ. Andre sager

Efter ansøgning fra museumsrådet for universitetets zoologiske museum godkendte universitetets kurator med tilslutning fra universitetets rektor under 6. juni 1947, at der i finansåret 1947–48 anvendes 1400 kr. til honorering af undervisningsassistance ved de obligatoriske øvelser i zootomi, således at vederlaget udbetales af museets kasse af universitetets konto 5, medhjælp (j. nr. 12e/47).

Under 15. juli 1947 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. mag. tilladelse til for 3. gang at indstille sig til forprøven ved skoleembedseksamens matematisk-fysiske faggruppe (j. nr. 105d/47).

Under 7. maj 1947 meddelte universitetets rektor efter fakultetets indstilling en stud. mag. tilladelse til for 4. gang at indstille sig til forprøven ved skoleembedseksamens matematisk-fysiske faggruppe (j. nr. 105b/47).

Under 3. februar 1947 bifaldt universitetets rektor efter fakultetets indstilling, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til 1. del af skoleembedseksamen i den naturhistorisk-geografiske faggruppe i april 1947 (j. nr. 105a/47).

Under 14. maj 1947 bifaldt universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet, at det blev tilladt en stud. mag. at indstille sig til en ekstraordinær eksamen i botanik og geografi i maj måned 1947 (j. nr. 105c/47).

Under 25. oktober 1946 meddelte universitetets rektor efter indstilling fra fakultetet en stud. mag. tilladelse til at indstille sig for 3. gang til 1. del af skoleembedseksamen i naturhistorie og geografi (j. nr. 105d/46).

IV. PRISSPØRGSMÅL

a. Besvarelse af prisspørgsmålet i geologi for 1945.

Til besvarelse af det for året 1945 udsatte prisspørgsmål i geologi (universitetets festskrift november 1944, side 196) indkom en afhandling, der tilkendtes guldmedaille.

Forfatteren fandtes at være mag. scient. H. Wienberg Rasmussen. Censorernes bedømmelse af afhandlingen er trykt i universitetets festskrift november 1947, side 258–261.

b. Besvarelsene af prisspørgsmålene for 1946.

Til besvarelse af de for året 1946 udsatte prisspørgsmål (trykt i universitetets festskrift november 1945, side 222–225) indkom 26 afhandlinger, hvoraf 16 belønnedes med guldmedaille og 8 tildeltes accessit således:

Teologi A. En besvarelse, der tilkendtes accessit.

Teologi B. En besvarelse, der tilkendtes accessit.

Retsvidenskab B. 3 besvarelser, hvoraf 2 tilkendtes guldmedaille og en accessit.

Teoretisk medicin. 4 besvarelser, hvoraf 3 tilkendtes guldmedaille og en accessit.

Klinisk medicin. 5 besvarelser, hvoraf 4 tilkendtes guldmedaille.

Historie. 1 besvarelse, der tilkendtes accessit.

Musik. 1 besvarelse, der tilkendtes guldmedaille.

Klassisk arkæologi. 3 besvarelser, hvoraf 2 tilkendtes accessit.

Nordisk filologi. 1 besvarelse, der tilkendtes guldmedaille.

Engelsk filologi. 2 besvarelser, der tilkendtes guldmedaille.

Fysik. 2 besvarelser, der tilkendtes guldmedaille.

Uorganisk kemi. 2 besvarelser, hvoraf 1 tilkendtes guldmedaille og 1 accessit.

Forfatterne fandtes at være:

Af de prisbelønnede afhandlinger: Stud. jur. Knud Waaben, cand. jur. Erik Harder, cand. pharm. Alf Lund, stud. med. Johs. Bastrup, cand. med. Erik Henriksen, cand. med. Ove Lykke Olesen, cand. med. Henning Paaby, cand. med. Mogens Milfeldt, cand. med. Hans Bohr,